

Regionale Vækstpartnerskaber 2015

Indholdsfortegnelse

Regeringen og Vækstforum Sjælland	2
Regeringen og Vækstforum for Region Midtjylland	14
Regeringen og Bornholms Vækstforum	31
Regeringen og Vækstforum Hovedstaden	46
Regeringen og Vækstforum for Region Nordjylland	60
Regeringen og Syddansk Vækstforum	77

Regionalt vækstpartnerskab for 2015 mellem regeringen og Vækstforum Sjælland

12. november 2014

Regeringen og Vækstforum Sjælland er enige om at styrke samarbejdet om indsatsen for vækst og erhvervsudvikling, blandt andet med følgende indsatser:

Styrke Danmark som produktionsland

- Der iværksættes et vækstprogram for op til 1000 små og mellemstore produktionsvirksomheder i hele landet med fokus på vækstpotentialet i fx øget automatisering og digitalisering.
- Der iværksættes et intensivt sparrings- og acceleratorforløb for op til 150 vækstvirksomheder. Programmet skal inddrage ledende forretningsfolk og serieiværksættere efter inspiration fra bl.a. USA, hvor store virksomheder og succesfulde iværksættere oftere er involveret i det lokale iværksættermiljø og geninvesterer deres tid og penge i at hjælpe en ny generation af vækstvirksomheder.
- Der udvikles træningsforløb for medarbejdere i produktionserhverv med fokus på at øge ressourceeffektiviteten i virksomhederne.

Samarbejde om forbedring af bredbånds- og mobildækning i Region Sjælland

- Der foretages en kortlægning af de lokale udfordringer med bredbånds- og mobildækningen i regionen. På den baggrund vil parterne drøfte konkrete muligheder, der kan bidrage til at løse udfordringerne i disse områder med inddragelse af relevante kommuner, Region Sjælland og tele- og bredbåndsselskaber.

Øget ressource-effektivitet og biobaserede løsninger i industriel produktion

- Der samarbejdes om at fremme virksomheders strategiske miljøarbejde og forebyggelse af affald.
- Der indgås en dialog med Symbiose Centreret om, hvordan deres erfaringer fremover kan bidrage til at fremme udbredelse af industrisymbioser, herunder om samarbejdsmuligheder med Invest in Denmark, State of Green samt innovationsnetværk, GTS'er m.v.
- Det drøftes, hvordan bioøkonomien kan fremmes lokalt og regionalt og kan skabe synergi til arbejdet i Det Nationale Bioøkonomipanel.
- Der samarbejdes om at fremme energiomstillingen væk fra fossile kilder i virksomheder i regionen.

Styrke vækstpotentialet omkring Femern Bælt-forbindelsen

- 300-400 små og mellemstore virksomheders potentialer for vækst i Region Sjælland og Hovedstaden i tilknytning til etableringen af Femern Bælt-forbindelsen afdækkes.
- Østersøpartnerskabet iværksættes med henblik på at gøre den danske Østersø, herunder Femernområdet, attraktivt og kendt.

Kvalificeret arbejdskraft

- "Quickstart" skal opkvalificere kortuddannede og ufaglærte med henblik på at varetage jobs, særligt i anlægsbyggerierne.
- Der iværksættes en styrket indsats for at øge andelen af unge og voksne, der får relevante erhvervsrettede kompetencer.
- Samarbejdet om den virksomhedsrettede kompetenceindsats styrkes på tværs af erhvervs-, beskæftigelses- og uddannelsesområdet.

Indledning

Regeringen og Vækstforum Sjælland er enige om at styrke samarbejdet om indsatsen for vækst og erhvervsudvikling. For at skabe de bedst mulige rammer for vækst og jobskabelse har regeringen gennemført en række reformer og vækstinitiativer, herunder fremlagt vækstplaner på erhvervsområder, hvor danske virksomheder har international konkurrencekraft og senest er der indgået Aftaler om Vækstpakke 2014. Tilsvarende vil Vækstforum Sjælland med sin Regionale Vækst og Udviklingsstrategi 2015-2018 sætte fokus på at øge produktiviteten blandt andet gennem ressourceeffektive løsninger og ved at udnytte de store anlægsinvesteringer, der er i Region Sjælland i de kommende år. Kvalificeret arbejdskraft spiller en klar rolle i at øge væksten og beskæftigelsen i Region Sjælland. Parterne er enige om at styrke sammenhængen mellem den nationale og regionale indsats for vækst og erhvervsudvikling, og iværksætter med den regionale vækstpartnerskabsaftale for 2015 konkrete fælles vækstinitiativer. Initiativerne gennemføres inden for eksisterende økonomiske og administrative rammer.

Parterne vil – med inddragelse af Danmarks Vækstråd – løbende overvåge fremdriften i aftalen om vækstpartnerskabet.

o **Styrke Danmark som produktionsland**

Danmark har siden 00'erne oplevet et større fald i antallet af produktionsarbejdspladser end i vores nabolande. Produktionsvirksomhederne er en væsentlig drivkraft for vækst og velstand, og der er mange arbejdspladser knyttet til produktion både i produktionserhvervene og inden for byggeri, transport og andre serviceerhverv. Danmark skal derfor være et attraktivt produktionsland. Samtidig skal vi understøtte, at flere nye virksomheder vokser sig større og i højere grad bidrager til vækst og jobskabelse. Der gennemføres nedenstående initiativer:

a. Vækstprogram for små og mellemstore produktionsvirksomheder.

Parterne vil i efteråret 2014 indkalde ansøgninger med henblik på at finde en operatør til vækstprogrammet for små og mellemstore produktionsvirksomheder. Vækstprogrammet vil have særligt fokus på at fremme avanceret produktion. Vækstprogrammet bliver en landsdækkende indsats, der kan styrke produktiviteten og konkurrenceevnen i op til 1000 små og mellemstore produktionsvirksomheder. Dermed skabes en effektiv, fælles platform for at tilbyde små og mellemstore produktionsvirksomheder højt specialiseret rådgivning om avanceret produktion.

Vækstprogrammet tilpasses regionalt i forhold til indsatser, der allerede gennemføres eller planlægges i forhold til små og mellemstore produktionsvirksomheder. Det vil fx indebære, at virksomheder efter et indledende Væksttjek kan blive henvist til andre regionale eller nationale programmer, samt at Vækstprogrammet koordineres med den specialiserede erhvervsservice i væksthuse.

b. "Team Vækst Danmark" - Etablering af et fælles program for vækstvirksomheder.

Parterne vil fremme et tættere samarbejde mellem succesfulde vækstvirksomheder, erfarne erhvervsfolk og det danske iværksætttermiljø ved at etablere et program, hvor op til 150 vækstvirksomheder fra 2015-2017 kan komme igennem et intensivt sparrings- og acceleratorforløb for potentielle vækstvirksomheder. De regionale vækstfora vil invitere relevante ministerier til at deltage i udarbejdelsen af en model for programmet ultimo 2014.

Indsatsen organiseres i fagligt fokuserede og specialiserede kompetencecentre. Indsatsen vil omfatte et intensivt træningsforløb og en mentorordning med mentorer bl.a. fra toppen af dansk erhvervsliv. Der stiles mod, at den samlede volumen under programmet er på op til 100 mio. kr. Erhvervs- og Vækstministeriet bidrager med 10 mio. kr. i 2015 fra den nationale pulje af EU

regional- og socialfondsmidler. De øvrige midler søges tilvejebragt via de regionale vækstfora samt privat medfinansiering.

Adgang til kapital er vigtigt for, at virksomheder kan foretage fornuftige investeringer og komme ind i solide vækstforløb. Der er med bl.a. Vækstplan DK og Vækstpakke 2014 taget en række initiativer, som styrker små og mellemstore virksomhedernes adgang til kapital, herunder bl.a. etablering af iværksætterlån, udvidelse af vækstkautionsordningen og forlængelse af vækstlåneordningen. De regionale vækstfora har igangsat en gap-analyse, der skal analysere om der er mangel på risikovillig lånekapital. Parterne er enige om at drøfte analysens resultater, når de forelægger.

Indsatsen under Team Vækst Danmark kan også bidrage til at tiltrække iværksættere til Danmark. Med reformen for international rekruttering, som træder i kraft pr. 1. januar 2015, vil staten etablere en ny Start-Up-Denmark ordning for iværksættere for 3. lande, der gerne vil starte selvstændig erhvervsvirksomhed i Danmark.

Projektet tager afsæt i erfaringer fra udlandet. Succesfulde etablerede virksomheder og serieiværksættere er kun i begrænset omfang involveret i det lokale iværksætttermiljø i Danmark. Det står i modsætning til bl.a. USA, hvor store virksomheder og succesfulde iværksættere oftere er involveret i det lokale iværksætttermiljø og geninvesterer deres tid og penge i at hjælpe en generation af vækstvirksomheder.

c. Nyt træningsforløb for medarbejdere med henblik på at øge virksomheders ressourceeffektivitet.

Parterne er enige om at udvikle grundlaget for nye træningsforløb for medarbejdere i produktionserhverv inden for ressourceeffektiv produktion. Erfaringer fra både Danmark og udlandet viser, at kompetencerne hos medarbejderne kan bidrage til innovation og til at optimere processer i virksomheden.

Grundlaget for træningsforløbene fastlægges i et samarbejde mellem Erhvervs- og Vækstministeriet og de regionale vækstfora i dialog med Miljøministeriet, Undervisningsministeriet samt arbejdsmarkedets parter. Der kan fx bygges videre på de erfaringer, der er opnået med symbioseuddannelsen, der er gennemført af SymbioseCenteret, Moestrup og Copenhagen Cleantech Cluster (nu CLEAN).

Træningsforløbene skal gennemføres af uddannelsesaktører og rådgivere, der skal give virksomhederne tilbud om at løfte arbejdsstyrkens kvalifikationer inden for ressourceeffektiv produktion. Resultatet skal på langt sigt være øget beskæftigelse og værdiskabelse. Forløbene skal gennemføres i form af et projekt, som forankres hos en operatør, der står for administration og implementering. Forløbene gennemføres som en landsdækkende indsats, men kan tilpasses regionale styrkepositioner. Initiativet skal medfinansieres af EU's socialfond under den nationale pulje af strukturfondsmidler.

o Samarbejde om forbedring af bredbånd og mobildækning i Region Sjælland.

Regeringen har sat som mål, at alle husstande og virksomheder i 2020 skal have adgang til en bredbåndsforbindelse med mindst 100 Mbit/s download og mindst 30 Mbit/s upload. Der forventes fortsat i de kommende år at være områder i Region Sjælland, hvor virksomheder og forbrugere ikke kan få den bredbåndshastighed eller mobilforbindelse, som de ønsker til en rimelig pris. Det kan hæmme

erhvervsudvikling og bosætning i regionen. Parterne vil fortsætte samarbejdet og er enige om følgende leverancer og målsætninger:

d. Samarbejde om forbedring af bredbånds- og mobildækningen i Region Sjælland.

Erhvervs- og Vækstministeriet og Vækstforum Sjælland vil styrke samarbejdet med at kortlægge de lokale udfordringer med bredbånds- og mobildækningen i regionen. På den baggrund vil parterne i fællesskab drøfte konkrete muligheder, der vurderes at kunne bidrage til at løse udfordringerne i disse områder. De relevante kommuner, Region Sjælland og tele- og bredbåndsselskaberne inddrages, når det har betydning for at finde konkrete løsninger.

Region Sjælland vil gennemføre en kortlægning af mobildækningen i regionen. Her overvejer Region Sjælland eventuelt at anvende app'en Mobilog, hvis den vurderes egnet. Der vil være en dialog mellem Erhvervs- og Vækstministeriet og Vækstforum Sjælland om kortlægningen. Erhvervs- og Vækstministeriet udarbejder desuden en interaktiv kortlægning, der vil give et detaljeret billede af bredbåndsdækningen på lokalt niveau.

Vækstforum Sjælland og Erhvervs- og Vækstministeriet vil inden for de eksisterende rammer drøfte mulige løsningsmodeller for områder med særlige udfordringer, fx på Lolland-Falster. Det kan bidrage til at gøre det mere attraktivt for tele- og bredbåndsselskaber at investere i hurtigt bredbånd i de udfordrede områder. Det kan fx være modeller for samarbejde mellem staten, kommuner, erhvervsinteresser, tele- og bredbåndsselskaber og lokale aktører om løsning af lokale udfordringer. I drøftelsen af modeller vil Erhvervs- og Vækstministeriet bidrage med vejledning og viden om erfaringer fra andre lokalområder. De relevante kommuner, Region Sjælland og tele- og bredbåndsselskaberne inddrages, når det vurderes, at de kan bidrage til at finde konkrete løsninger, herunder udvikle koncepter, der matcher de enkelte områders udfordringer. Erhvervsstyrelsen vil bidrage med at sørge for, at den erfaring, der opnås med de mulige løsninger bliver vidensdelt med de relevante parter. Kortlægningen og de mulige løsningsmodeller understøtter dermed bl.a. kommunernes arbejde med at opstille klare handlinger for, hvordan bredbånds- og mobildækningen kan forbedres.

e. Samarbejde om at udnytte europæiske programmer til at styrke mobil- og bredbåndsdækning.

Erhvervs- og Vækstministeriet og Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter vil sammen med Vækstforum Sjælland undersøge mulighederne for at anvende de europæiske programmer LEADER-indsatsen under Landdistriktsprogrammet og eventuelt Connecting Europe Facility, til at understøtte udbredelsen af bredbånds- og mobildækningen. Erhvervs- og Vækstministeriet vil i den forbindelse stille data til rådighed, som kan indgå i en eventuel ansøgning og indgå i dialog med Vækstforum Sjælland om mulige modeller for en indsats.

○ **Øget ressourceeffektivitet og biobaserede løsninger i industriel produktion**

Regeringen og Vækstforum Sjælland satte med den regionale vækstparterskabsaftale i 2013 en række indsatser i gang der skal forbedre virksomhedernes rammer for at håndtere udfordringer knyttet til høje/svingende råvarepriser og samtidig udnytte nye markedsmuligheder ved at øge genanvendelsen af råvarer og ressourcer. Parterne vil i 2014 fortsætte samarbejdet om øget ressourceeffektivitet og biobaserede løsninger i industriel produktion. Parterne vil arbejde for følgende initiativer:

f. Teknologisk udvikling og markedsmodning i affaldssektoren.

Miljøstyrelsen og Erhvervsstyrelsen vil ultimo 2014 indlede dialog med vækstforum om muligheden for at understøtte teknologisk udvikling og markedsmodning med særligt henblik på, at affald skal ses som en ressource, der kan genanvendes. Dialogen skal derfor fokusere på, hvordan der kan opnås en mere ressourceeffektiv håndtering af affaldsmængderne, så de minimeres. I dialogen skal det drøftes, hvordan privat involvering i affaldssektoren kan styrkes fx gennem offentlig-privat samarbejde og gennem eksisterende indsats i "Grøn teknologi" eller "Grøn Omstillingsfond". Desuden er der i 2013 indgået et partnerskab mellem Region Sjælland, Region Midtjylland og Miljøministeriet omkring udvikling af automatiserede centrale affaldssorteringsanlæg. Dette partnerskab ønsker parterne at fortsætte.

g. Fremme af virksomhedernes strategiske miljøarbejde og forebyggelse af affald.

Miljøministeriet vil primo 2015 invitere Vækstforum Sjælland - og andre relevante vækstfora - til en fælles drøftelse af muligheder for lokalt at styrke og understøtte virksomheders frivillige strategiske miljøarbejde for øget ressourceeffektivitet. Dette vil ske som et led i en kommende national strategi for affaldsforebyggelse, hvor ressourceeffektive og konkurrencedygtige virksomheder er et særligt tema.

Vækstforum Sjælland har reserveret midler til medfinansiering af projektet "Bæredygtig håndtering af byggeaffald", hvor der er indsendt ansøgning til MUDP. Vækstforum Sjælland vil arbejde for, at flere kommuner i regionen - udover Slagelse - deltager i dette projekt. Den kommende Regionale Vækst- og Udviklingsstrategi (gældende fra 2015) har som mål, at ressourceeffektivitet øger virksomheders konkurrenceevne. Vækstforum Sjælland faciliterer en dialog med regionale aktører og virksomheder om, hvordan der opnås en mere ressourceeffektiv affaldshåndtering. Vækstforum Sjælland vil bl.a. konkret tilbyde virksomheder mulighed for hjælp til at indføre grønne forretningsplaner.

h. Udbredelse af industriel symbiose.

Erhvervs- og Vækstministeriet, Udenrigsministeriet, Miljøministeriet og Uddannelses- og Forskningsministeriet vil inden udgangen af 2014 indgå en dialog med Vækstforum Sjælland om hvordan Symbiose Centrets erfaringer fremover kan bidrage til at fremme udbredelse af industrisymbioser, herunder om mulige samarbejdsmuligheder med Invest in Denmark, State of Green samt innovationsnetværk, GTS'er m.v. Symbiosecentret kan stille sig til rådighed for at etablere et nationalt virksomhedsnetværk for symbiosevirksomheder over hele landet.

Vækstforum Sjælland og Symbiosecenteret forventer i 2015 at kortlægge hvilke virksomheder, der har ressourcestrømme, som kan indgå som en ressource i andre virksomheders produktion eller produkter. Der etableres et samarbejde med Miljøministeriet og Erhvervsstyrelsen, der bidrager til kortlægningen med de relevante data, som de hver især har adgang til, samt Invest in Denmark, som kan anvende kortlægningen overfor potentielle tilflyttende virksomheder, der ønsker informationer om, hvilke steder i Danmark de kan lokalisere sig, hvis de gerne vil indgå i symbiosesamarbejder.

Regeringen opretter endvidere en task-force, der skal afdække barrierer for virksomheders ressourceeffektivitet til gavn for både miljø, innovation og produktivitet. Task-forcen skal arbejde for en effektiv og opdateret regulering og skal som led heri komme med forslag til regelforenklinger, hvilket bl.a. kan være med til at understøtte udbredelsen af industriel symbiose.

i. Styrket nationalt-regionalt samspil inden for bioøkonomi.

Regeringen har nedsat et Nationalt Bioøkonomipanel, der bl.a. skal anvise konkrete muligheder for at fremme den bæredygtige bioøkonomi på kort og langt sigt, herunder ved at øge udbuddet af billig og bæredygtig biomasse. Fødevareministeriet vil fra efteråret 2014 gå i dialog med Vækstforum Sjælland, Vækstforum for Region Midtjylland og andre relevante parter om, hvordan bioøkonomien kan fremmes lokalt og regionalt. Dette skal blandt andet ske for at skabe synergier i forhold til arbejdet i Det Nationale Bioøkonomipanel.

Dialogen kan fx omhandle muligheden for at gennemføre en kortlægning af de virksomheder, der har det største vækstpotentiale i forhold til bioøkonomiske værdikæder, hvordan større reststrømme kan udnyttes og ikke-udnyttede typer af biomasse kan indgå i produktion af højværdiprodukter. Der kan fx sættes fokus på brancher, der arbejder med fødevareproduktion, fødevearengredienser og farmaceutisk produktion. Derudover kan dialogen omhandle mulighederne for at understøtte udviklingen af nye forretningsmuligheder fx med udgangspunkt i eksisterende stærke produktionsmiljøer på det bioøkonomiske område fx inden for sensorer samt måle- og procesudstyr.

j. Fremme af bioenergianlæg.

Med udgangspunkt i den nationale Energiaftale af 2012 og resultaterne fra projektet Bioenergi Sjælland vil Region Sjælland yderligere understøtte udviklingen fra fossile energianlæg til et regionalt energisystem baseret på biomasse og andre vedvarende energikilder. Forudsat at EU-Kommissionen godkender statsstøtte af anvendelse af biogas til proces vil Vækstforum Sjælland og Klima- og Energi- og Bygningsministeriet i foråret 2015 aftale et tættere samarbejde, der understøtter virksomhedernes deltagelse i energiomstillingen.

Samarbejdet kan fx omfatte formidling af muligheder for støtte til virksomheder, som omstiller deres procesenergi, kortlægning af sjællandske virksomheders muligheder og interesse for at producere og/eller anvende biogas - herunder casestudier hos 3-5 udvalgte relevante virksomheder samt kortlægning af virksomhedernes barrierer for at anvende vedvarende energi / biogas og af mulighederne for at reducere barriererne. Kortlægningen bygger på tre grundlæggende principper: 1) cirkulær økonomi, 2) ressourceeffektivitet og 3) mobilisering af regionale vedvarende energiressourcer.

k. Risø Park

Parterne er enige om at se på vækstmulighederne i Risø Park, herunder afklare de barrierer som knytter sig til DTU's investeringer.

○ **Udnytte vækstpotentialet omkring Femern Bælt-forbindelsen**

Parterne har etableret et langsigtet samarbejde om at udnytte vækstmulighederne relateret til etableringen af Femern Bælt-forbindelsen. Regeringen vil styrke innovationsmiljøet omkring Femern Bælt-forbindelsen og Vækstforum Sjælland vil bruge anlægget af den faste forbindelse under Femern Bælt, som fyrtårnsprojekt for innovation og udvikling. Indsatsen skal være med til at sikre, at virksomheder bliver bedre rustede til at udnytte potentialet for vækst og innovation i forbindelse med etableringen af Femern Bælt-forbindelsen. Parterne vil arbejde for følgende initiativer:

l. Udnytte vækstpotealet omkring Femern Bælt-forbindelsen.

Parterne er enige om at igangsætte en konkret indsats, der afdækker og udnytter potentialerne i tilknytning til etableringen af Femern Bælt-forbindelsen. Målet med aktiviteterne er at styrke innovationsindsatsen i 300-400 små og mellemstore virksomheder med særligt fokus på de muligheder og opgaver, der opstår i forbindelse med etableringen af Femern Bælt-forbindelsen. Virksomheder i de tilstødende regioner inddrages i indsatsen. Regeringen afsætter op til 40 mio. kr. over 3 år til GTS-institutternes deltagelse i Femern Bælt-initiativet, hvilket vil fremgå af resultatkontrakterne med relevante GTS-institutter. Udover Uddannelses- og Forskningsministeriet og de regionale vækstfora vil en række GTS-institutter, innovationsnetværk og relevante ministerier blive inddraget i arbejdet. I 2014 fastlægges en tids- og handlingsplan for arbejdet frem til sommeren 2015.

m. Opfølgning på relevante dele af hovedstadsstrategiens erhvervsrettede dele.

Parterne vil i foråret 2015 drøfte, hvordan der samarbejdes om at eksekvere de relevante dele af hovedstadsstrategien med henblik på at forbedre produktiviteten og væksten i hovedstadsområdet.

Samarbejdet kunne fx omfatte en indsats for tiltrækning af udenlandsk arbejdskraft, hvor der er mangel på arbejdskraft med særlige kompetencer, fælles markedsføring af København samt en indsats for at styrke erhvervsamarbejdet i Øresundsregionen og udnytte potentialerne i forskningsfaciliteten European Spallation Source (ESS). Det skal ske i kobling med det nationale arbejde for at fremme samarbejde mellem universiteter, erhvervsliv og myndigheder om anvendelse af ESS.

Endvidere bakker regeringen op om COPENHAGEN-samarbejdet og vil indgå i samarbejde om relevante indsatser.

n. Styrket dansk-tysk samarbejde.

Regeringen igangsætter et dansk/tysk arbejde med henblik på at gøre status over det eksisterende dansk-tyske samarbejde samt identificere eventuelle indsatser, der kan styrke vækst og erhvervsudvikling i grænseregionen. Arbejdet tager udgangspunkt i de lokale og regionale erfaringer samt eksisterende samarbejder, og indledes med afholdelsen af en opstartskonference primo 2015, hvor Vækstforum Sjælland og andre relevante aktører inviteres.

o **Kvalificeret arbejdskraft**

Det er en fælles opgave at sikre, at virksomhedernes kompetencebehov imødekommes, så de kan tage del i et kommende opsving, uanset hvor i landet de er placeret. Parterne vil videreudvikle det virksomhedsrettede fokus i kompetenceindsatsen via nedenstående initiativer:

o. Quickstart - Etablering af Håndværkerakademi Sjælland

Region Sjælland står i de kommende år over for massive anlægsinvesteringer, hvilket vil give stor efterspørgsel efter kvalificeret arbejdskraft. Regionalt og kommunalt vil man på Sjælland opkvalificere kortuddannede og ufaglærte med henblik på at varetage jobs særligt i anlægsbyggerierne. Vækstforum Sjælland etablerer i samarbejde med bygge- og anlægsskolerne i Region Sjælland et Håndværkerakademi, som dels kan sikre fleksible opkvalificeringsmuligheder for virksomheder og jobcentre og dels styrke udviklingen af efterspørgselsstyrede efteruddannelsesstilbud. Indsatsen sker via et samarbejde med de eksisterende institutioner og koordineres via VEU-centrene, der også kan melde ønsker ind til efteruddannelsesudvalgene, der udvikler nye uddannelser. Regeringen og vækstforum vil understøtte, at arbejdsmarkedsuddannelser er fleksible og tilpasset virksomhedernes og brugernes behov.

Vækstforum Sjælland vil invitere Undervisningsministeriet til at orientere om de forskellige muligheder for fleksibel AMU-uddannelse inden for de eksisterende rammer samt drøfte eventuelle barrierer herfor.

p. Initiativer der kan styrke indsatsen for at unge og voksne får erhvervsrettede kompetencer i samspil med virksomhedernes behov.

Alt for mange unge i Østdanmark har ikke en erhvervskompetencegivende uddannelse eller er ikke i arbejde. Det kan have store personlige omkostninger for den enkelte, og det betyder samtidig, at en stor gruppe unge ikke bidrager til at skabe vækst og udvikling. Derfor er Region Hovedstaden, Region Sjælland, Kommunekontaktråd Hovedstaden, Kommunekontaktråd Sjælland og Beskæftigelsesregion Hovedstaden og Sjælland nu gået sammen om en Fælles ungeindsats i Østdanmark, der skal bringe flere unge i uddannelse og arbejde.

Undervisningsministeriet og vækstforum vil fra 2015 samarbejde om at iværksætte konkrete initiativer, bl.a. via Socialfonden, der kan understøtte:

- *kompetenceløft til ufaglærte*, fx via samarbejder om opkvalificering af ufaglærte til faglærte og målrettet efteruddannelse. Et muligt tiltag kunne være opkvalificering af de 25-30 årige bl.a. i forbindelse med mangel på arbejdskraft til store offentlige anlægsprojekter i Østdanmark.

- *at flere gennemfører en erhvervsuddannelse*. Undervisningsministeriet og vækstforum vil specifikt have fokus på at samarbejde om at øge andelen af unge under 30 år, der gennemfører en erhvervskompetencegivende uddannelse. De initiativer der igangsættes for de unge, som forlader folkeskolen uden at kunne opfylde karakterkravene til erhvervsuddannelserne på 2 i dansk og matematik, hvilket i dele af Region Sjælland er op mod 1/3 af 9. klasses eleverne, samtænkes.

q. Bedre rammer for en koordineret virksomhedsrettet indsats.

Erhvervs- og Vækstministeriet, Undervisningsministeriet og Beskæftigelsesministeriet nedsætter en arbejdsgruppe, der i dialog med Vækstforum, VEU-centre og de nye regionale arbejdsmarkedsråd senest i foråret 2015 udarbejder et beslutningsgrundlag for at styrke samarbejdet om den virksomhedsrettede kompetenceindsats på tværs af områderne. Arbejdet tager blandt andet afsæt i Vækstforum Sjællands indgåede samarbejdsaftale mellem Det Regionale Beskæftigelsesråd og VEU-centrene.

Beslutningsgrundlaget omfatter:

- *fælles analyser og kortlægning af arbejdsmarkedets kompetencebehov*, således at man udnytter viden på tværs af de tre systemer og optimerer udnyttelse af ressourcerne,
- *tilrettelæggelse af tilbud på baggrund af virksomhedernes behov*. Med afsæt i analyser og det virksomhedsopsøgende arbejde kan man tilrettelægge konkrete uddannelses tilbud til virksomhedernes brug, bruge relevante beskæftigelsespolitiske ordninger og eventuelt opstille fælles mål.
- *videndeling blandt medarbejdere i de tre systemer*, kan bidrage til at sikre en ensartet høj service til virksomhederne. Det kan fx ske via fælles møder for medarbejderne, tværgående netværk eller fælles indsatser til at håndtere mangel på arbejdskraft.
- *afdækning af, om et fælles digitalt værktøj kan understøtte en koordineret kontakt til virksomhederne*. Parterne vil afdække fordele, ulemper og omkostninger ved et enkelt, digitalt værktøj, der kan trække data om virksomhedsbesøg fra de eksisterende digitale systemer. Parterne vil i den forbindelse vurdere om hyppige og ukoordinerede henvendelser i det virksomhedsopsøgende arbejde er et problem for virksomhederne.

Vækstforum Sjælland er regionalt i dialog med VEU og Væksthuset ved undersøge muligheder for at dele information med afsæt i de eksisterende systemer. Vækstforums erfaringer vil indgå i den nationale afdækning.

○ **En styrket og koordineret turismeindsats**

Som følge af den politiske aftale mellem regeringen og Folketingets partier, har regeringen i efteråret 2014 fremsat forslag til Lov om dansk turisme, der medfører etablering af et Nationalt Turismeforum, som i tæt samarbejde med VisitDenmark og de tre nye udviklingsselskaber, vil have ansvaret for at fastlægge strategi og større udviklingsinitiativer i den fremtidige offentlige turismefremmeindsats.

Parterne aftaler endvidere:

r. Madoplevelser til turister.

De regionale vækstfora etablerer et samarbejde med FOOD, hvor der i løbet af 2015 igangsættes et projekt med fokus på bedre madoplevelser til turisterne i områder uden for de større byer. Dette kan fx ske i samarbejde med det kommende udviklingsselskab Dansk Kyst- og Naturturisme. Viden fra regionale indsatser indgår i en større og ambitiøs fælles satsning. Lokale fødevarer er en central forudsætning for gode mad- og spiseoplevelser, som gavner tiltrækningen af turister uden for de større byer. Ved at sætte fokus på dette element og facilitere et kvalitetsløft af spiseoplevelserne og lokal fødevarerproduktion kan man være med til at fastholde og understøtte en positiv turismeudvikling.

s. Østersøpartnerskab.

Vækstforum Sjælland vil i regi af Kyst- og naturturisme varetage en ledende rolle i etableringen af Østersøpartnerskabet. Der skal i tæt samarbejde med VisitDenmark tages initiativ til indsatser, der gør Den Danske Østersø herunder Femernområdet - mindst lige så attraktiv og kendt som Den Danske Vestkyst og Den Tyske Østersø. Parterne er enige om, at etableringen af den faste forbindelse over Femern giver nye muligheder i forhold til tiltrækning af tyske turister. Disse muligheder skal udvikles og udnyttes.

Tillæg om administrative samarbejder

Tillæg til aftale om regionalt vækstpartnerskab for 2015 mellem regeringen og Vækstforum Sjælland

○ Øget fokus på effekt og læring

Der er etableret et godt afsæt for at få øget viden om effekten af en række regionale erhvervsfremmeindsatser. Den ny viden kan dog kun føre til øget effekt på længere sigt, hvis erfaringerne - efterhånden som de opsamles og systematiseres - bringes med i det fremadrettede arbejde. Parterne vil arbejde for følgende leverancer og milepæle:

a. Udbredelse af effektmålingssystemet.

Udenrigsministeriet vil senest i foråret 2015 gå i dialog med KL og Danske Regioner med henblik på at aftale relevante rapporterings- og dataindsamlingskrav, der kan sikre et kontinuerligt fokus på registerbaseret måling af eksporteffekt på tværs af de offentlige eksportstøtteordninger.

De regionale vækstfora har besluttet, at principperne om monitorering og effektmåling omfatter alle regionale erhvervsfremmeprojekter, og ikke blot dem, som er støttet med strukturfondsmidler.

b. Viden om effekt som grundlag for udvikling af regionale strategier og projekter.

De regionale vækstfora har hidtil haft hver deres evalueringspraksis, hvilket gør det svært at sammenligne projekters effekter og lære på tværs af regionsgrænserne. Udbredelsen af det registerbaserede effektmålingssystem vil dog lette denne opgave. De regionale vækstfora vil senest i foråret 2015 have aftalt fælles evalueringskriterier og principper, der sikrer, at viden om effekter mv. opsamles og formidles på en måde, som muliggør vidensdeling på tværs af regionerne, både til brug for den overordnede strategiudvikling og til vurdering af konkrete projekter. Erhvervs- og Vækstministeriet bidrager til at understøtte og udbrede erfaringer på tværs af vækstfora. De nye metoder skal ses i sammenhæng med DVR's nye opgave i at benchmarke den regionale vækstindsats og understøtte læring på tværs. Erhvervsstyrelsen vil i efteråret 2014 invitere de regionale vækstfora til en drøftelse herom.

Vækstforum ønsker at fortsætte dialogen med Erhvervs- og Vækstministeriet med henblik på, at der på tværs af alle regioner bliver de bedst mulige forudsætninger for at sammenligne effekter og evalueringer på tværs af regioner. Vækstforum Sjælland anvender den nationale effektmodel, som styringsredskab i forbindelse med opfølgning på den regionale vækst- og udviklingsstrategi. Modellen giver mulighed for at sammenligne effekter på tværs af alle vækstfora.

En udvidet fælles evalueringspraksis bør tage eksplicit hensyn til regional forskellighed, både i forhold til projektyper og forskellighed i de regionale strategiske indsatsområder og målsætninger.

○ Midlerne skal hurtigere ud at virke hos virksomhederne

Parterne er enige om, at der bør tilstræbes at være så kort tid som muligt fra virksomhederne ansøger om EU-medfinansiering til godkendte projekter omsættes til handling til gavn for vækst og beskæftigelse. Både de regionale vækstfora og Erhvervsstyrelsen har hver for sig fokus på at sagsbehandlingen er god og effektiv. Når virksomhederne vurderer sagsbehandlingen af deres ansøgninger, er det imidlertid den samlede sagsbehandlingstid fra ansøgning hos vækstfora til kontrakt om medfinansiering fra Erhvervsstyrelsen, som afgør om de oplever sagsbehandlingstiden som tilfredsstillende. Den samlede

sagsbehandlingstid kan fx trække ud, hvis en ansøgning ikke vurderes at være fyldestgørende oplyst. Derfor er parterne enige om, at arbejde for følgende leverancer og milepæle:

c. Etablering af et fælles servicemål for administration.

Erhvervsstyrelsen og de regionale vækstfora vil senest i sommeren 2015 udarbejde et fælles servicemål for den samlede sagsbehandling af regional- og socialfondsansøgninger, der fastlægger den tidsmæssige ramme for sagsbehandlingstiden fra ansøgningens modtagelse til tilsagnets udstedelse. Erhvervsstyrelsen vil i foråret 2015 indlede et samarbejde med vækstfora herom.

○ **Øget internationalisering**

Parterne enige om, at arbejde for følgende leverancer og milepæle:

d. Øget hjemtag af midler fra EU.

Parterne vil tilstræbe, at samarbejdet bidrager til at øge hjemtag af EU-midler i budgetperioden 2014-2020 ift. perioden 2007-2013 med fokus på følgende programmer: Horizon 2020, COSME og et Kreativt Europa. Udfordringen for medlemmerne af EU-DK Support er at øge antallet af ansøgere og samtidig sikre en høj kvalitet af ansøgningerne til EU-programmerne. Endvidere betyder ambitiøse målsætninger, at en højere andel af innovationsaktive virksomheder end hidtil skal deltage i EU-programmer. Partnerne i EU-DK Support har i maj 2013 indgået en aftale om fire indsatsområder a) Nem og overskuelig adgang til rådgivning, b) Målgrupperelevante og opsøgende informations- og rådgivningsindsats c) Formidling af cases og succeshistorier og d) Matchmaking. Partnerne tager nu skridtet videre og eksekverer samarbejdet. Som led i gennemførelsen vil parterne arbejde for følgende leverancer og milepæle:

Der sættes i 2014 og 2015 særligt fokus på den opsøgende indsats overfor virksomheder, der bl.a. har deltaget i nationale innovationsprogrammer. I Region Sjælland skal der opsøges 160 virksomheder ud af 1700 virksomheder på landsplan. I forhold til den regionalt opsøgende indsats i relation til EU-DK support er det Zealand EU Office, der er koordinator for den EU-DK support relaterede indsats i regionen. De rådgivende aktører udarbejder årligt handlingsplaner for den opsøgende indsats. Erhvervs- og Vækstministeriet samt Uddannelses og Forskningsministeriet stiller følgende til rådighed for de regionale koordinatører:

- En webbaseret platform for videndeling
- Kontaktoplysninger på virksomheder, der har søgt relevante nationale puljemidler.

e. Et tættere samarbejde mellem vækstfora og Eksportrådet om internationalisering og eksportfremme.

Udenrigsministeriet vil invitere vækstfora til årlige møder for at styrke samarbejdet mellem de regionale vækstfora og Eksportrådet om mål og visioner samt konkrete projekter, der kan styrke indsatsen for internationalisering og eksportfremme. Parterne vil inden udgangen af 2014 drøfte muligheden for at etablere et egentligt tværregionalt internationaliseringsprogram med et støttet forløb for vækstvirksomheder. Der lægges vægt på, at et eventuelt tværnationalt internationaliseringsprogram bygger videre på initiativer, der allerede er iværksat i regionerne og at finansieringen af et tværnationalt internationaliseringsprogram sker i fællesskab. Vækstforum Sjælland har i den regionale vækst og udviklingsstrategi 2015-2018 en målsætning om, at andelen af eksporterende virksomheder skal stige fra 8,5 % i 2012 til 12 % i 2020.

Væksthus Sjælland og Eksportrådets udstationerede medarbejder anvender deres viden om eksportparate virksomheder i Region Sjælland til at bidrage til udviklingen af et nationalt program om basalt kompetenceløft inden for eksportfremme. Der fokuseres på at styrke eksporten inden for følgende fire brancher, hvor Vækstforum Sjælland vurderer der er et særligt vækstpotentiale: fødevarer, transport og logistik, bioøkonomi og bygge og anlæg samt virksomheder, der arbejder med ressourceeffektivisering. Der skal opstilles et kvantitativt mål for indsatsen i samarbejde med Eksportrådet.

o Koordination af udviklingsprojekter inden for sundhed og velfærd

Parterne enige om, at arbejde for følgende leverancer og milepæle:

f. Fælles principper for udvikling.

Både staten, regionerne og kommunerne har over de seneste år investeret betydelige midler i udvikling og test af nye løsninger inden for sundheds- og velfærdsområdet for at fremme en mere effektiv opgaveløsning og bedre udnytte det erhvervsmæssige potentiale på sundheds- og velfærdsområdet. Erfaringerne fra de iværksatte udviklingsprojekter viser, at der ofte opstår barrierer for kommerialisering og markedssucces.

Parterne er enige om at udarbejde guidelines for, hvordan der skabes mest mulig værdi af udviklingsprojekter på sundheds- og velfærdsområdet med særligt fokus på kommerialisering og markedsadgang. Der kan bygges videre på de værktøjer, der er udviklet i regi af OPI-lab.

Erhvervsstyrelsen nedsætter i efteråret 2014 en arbejdsgruppe bestående af DR, KL, Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse og Erhvervsstyrelsen. Som led i arbejdsgruppens arbejde gennemføres en konsulentopgave, der finansieres af Erhvervsstyrelsen. Guidelines drøftes af Danmarks Vækstråd, i regeringen samt i de regionale vækstfora inden sommeren 2015.

Regionalt vækstpartnerskab for 2015 mellem regeringen og Vækstforum for Region Midtjylland

13. november 2014

Regeringen og Vækstforum for Region Midtjylland er enige om at styrke samarbejdet om indsatsen for vækst og erhvervsudvikling, blandt andet med følgende indsatser:

Styrke Danmark som produktionsland:

- Der iværksættes et vækstprogram for op til 1000 små og mellemstore produktionsvirksomheder i hele landet med fokus på vækstpotentialet i fx øget automatisering og digitalisering.
- Der iværksættes et intensivt sparrings- og acceleratorforløb for op til 150 vækstvirksomheder. Programmet skal inddrage ledende forretningsfolk og serieiværksættere efter inspiration fra bl.a. USA, hvor store virksomheder og succesfulde iværksættere oftere er involveret i det lokale iværksætttermiljø og geninvesterer deres tid og penge i at hjælpe en ny generation af vækstvirksomheder.
- Der udvikles træningsforløb for medarbejdere i produktionserhverv med fokus på at øge ressourceeffektiviteten i virksomhederne.
- Der etableres et tættere samarbejde mellem vækstfora og Eksportrådet om internationaliserings- og eksportfremmeindsatsen for små og mellemstore virksomheder.

Kvalificeret arbejdskraft:

- Samarbejdet om den virksomhedsrettede kompetenceindsats styrkes på tværs af erhvervs-, beskæftigelses- og uddannelsesområdet.
- Der iværksættes en styrket indsats for at øge andelen af unge og voksne, der får relevante erhvervsrettede kompetencer.

Udvikle den danske fødevareklynge:

- Der arbejdes for at styrke Danmarks position som international fødevareklynge – et samlingspunkt for virksomheder, iværksættere og investorer på fødevareområdet.
- Food Festival udvikles til et internationalt fyrtårn, der styrker markedsføringen af Danmark som et attraktivt fødevareland for nye virksomheder, iværksættere og investorer. Det danske samarbejde på fødevareområdet udbygges, så virksomheder fra alle regioner også får gavn af Region Midtjyllands fødevareindsats.

Baggrund:

Dansk økonomi viser klare tegn på bedring efter krisen. Store dele af erhvervslivet er i vækst og beskæftigelsen stiger igen. For at skabe de bedst mulige rammer for vækst og jobskabelse har regeringen gennemført en række reformer og vækstinitiativer, herunder fremlagt vækstplaner på erhvervsområder, hvor danske virksomheder har international konkurrencekraft og senest indgået Aftaler om Vækstpakke 2014. Tilsvarende har Vækstforum for Region Midtjylland igangsat flere programmer, der kan understøtte virksomhedernes udvikling blandt andet inden for områderne energi, miljø, fødevarer, velfærdsinnovation og turisme. Vækstforum for Region Midtjylland er ved at udarbejde en ny langsigtet strategi for vækst og jobskabelse i regionen.

Parterne er enige om at styrke sammenhængen mellem den nationale og regionale indsats for vækst og erhvervsudvikling, og iværksætter med den regionale vækstpartnerskabsaftale for 2015 konkrete, fælles vækstinitiativer. Endvidere gennemføres en række initiativer af administrativ karakter, hvor øget koordination, mere effektiv administration samt dokumentation af effekten af den regionale vækstindsats er i fokus. Initiativerne gennemføres inden for eksisterende økonomiske og administrative rammer.

Parterne vil – med inddragelse af Danmarks Vækstråd – løbende overvåge fremdriften i aftalen om vækstpartnerskabet.

o **Styrke Danmark som produktionsland**

Danmark har siden 00'erne oplevet et større fald i antallet af produktionsarbejdspladser end i vores nabolande. Produktionsvirksomhederne er en væsentlig drivkraft for vækst og velstand, og der er mange arbejdspladser knyttet til produktion både i produktionserhvervene og inden for byggeri, transport og andre serviceerhverv. Danmark skal derfor være et attraktivt produktionsland. Samtidig skal vi understøtte, at flere nye virksomheder vokser sig større og i højere grad bidrager til vækst og jobskabelse.

Der gennemføres nedenstående initiativer:

a. Vækstprogram for små og mellemstore produktionsvirksomheder.

Parterne vil i efteråret 2014 indkalde ansøgninger med henblik på at finde en operatør til vækstprogrammet for små og mellemstore produktionsvirksomheder. Vækstprogrammet vil have særligt fokus på at fremme avanceret produktion. Vækstprogrammet bliver en landsdækkende indsats, der kan styrke produktiviteten og konkurrenceevnen i op til 1000 små og mellemstore produktionsvirksomheder. Dermed skabes en effektiv, fælles platform for at tilbyde små og mellemstore produktionsvirksomheder højt specialiseret rådgivning om avanceret produktion.

Vækstprogrammet tilpasses regionalt i forhold til indsatser, der allerede gennemføres eller planlægges i forhold til små og mellemstore produktionsvirksomheder. Det vil fx indebære, at virksomheder efter et indledende Væksttjek kan blive henvist til andre regionale eller nationale programmer, samt at Vækstprogrammet koordineres med den specialiserede erhvervsservice i væksthuse.

b. "Team Vækst Danmark" - Etablering af et fælles program for vækstvirksomheder.

Parterne vil fremme et tættere samarbejde mellem succesfulde vækstvirksomheder, erfarne erhvervsfolk og det danske iværksætttermiljø ved at etablere et program, hvor op til 150 vækstvirksomheder fra 2015-2017 kan komme igennem et intensivt sparrings- og acceleratorforløb for potentielle vækstvirksomheder. De regionale vækstfora vil invitere relevante ministerier til at deltage i

udarbejdelsen af en model for programmet ultimo 2014.

Indsatsen organiseres i fagligt fokuserede og specialiserede kompetencecentre. Indsatsen vil omfatte et intensivt træningsforløb og en mentorordning med mentorer bl.a. fra toppen af dansk erhvervsliv. Der stiles mod, at den samlede volumen under programmet er på op til 100 mio. kr. Erhvervs- og Vækstministeriet bidrager med 10 mio. kr. i 2015 fra den nationale pulje af EU regional- og socialfondsmidler. De øvrige midler søges tilvejebragt via de regionale vækstfora samt privat medfinansiering.

Adgang til kapital er vigtigt for, at virksomheder kan foretage fornuftige investeringer og komme ind i solide vækstforløb. Der er med bl.a. Vækstplan DK og Vækstpakke 2014 taget en række initiativer, som styrker små og mellemstore virksomhedernes adgang til kapital, herunder bl.a. etablering af iværksætterlån, udvidelse af vækstkautionsordningen og forlængelse af vækstlånordningen. De regionale vækstfora har igangsat en gap-analyse, der skal analysere om der er mangel på risikovillig lånekapital. Parterne er enige om at drøfte analysens resultater, når de forelægges.

Indsatsen under Team Vækst Danmark kan også bidrage til at tiltrække iværksættere til Danmark. Med reformen for international rekruttering, som træder i kraft pr. 1. januar 2015, vil staten etablere en ny Start-Up-Denmark ordning for iværksættere fra 3. lande, der gerne vil starte selvstændig erhvervsvirksomhed i Danmark.

Projektet tager afsæt i erfaringer fra udlandet. Succesfulde etablerede virksomheder og serieiværksættere er kun i begrænset omfang involveret i det lokale iværksætttermiljø i Danmark. Det står i modsætning til bl.a. USA, hvor store virksomheder og succesfulde iværksættere oftere er involveret i det lokale iværksætttermiljø og geninvesterer deres tid og penge i at hjælpe en ny generation af vækstvirksomheder.

c. Nyt træningsforløb for medarbejdere med henblik på at øge virksomheders ressourceeffektivitet.

Parterne er enige om at udvikle grundlaget for nye træningsforløb for medarbejdere i produktionserhverv inden for ressourceeffektiv produktion, der medfinansieres under EU's socialfond. Grundlaget for træningsforløbene fastlægges i et samarbejde mellem Erhvervs- og Vækstministeriet og de regionale vækstfora i dialog med Miljøministeriet, Undervisningsministeriet samt arbejdsmarkedets parter. Træningsforløbene skal gennemføres af uddannelsesaktører og rådgivere, der skal give virksomhederne tilbud om at løfte arbejdsstyrkens kvalifikationer inden for ressourceeffektiv produktion. Resultatet skal på langt sigt være øget beskæftigelse og værdiskabelse. Forløbene skal gennemføres i regi af et projekt, som forankres hos en operatør, der står for administration og implementering. Forløbene gennemføres som en landsdækkende indsats, men kan tilpasses regionale styrkepositioner. Erfaringer fra både Danmark og udlandet viser, at kompetencerne hos medarbejderne kan bidrage til innovation og til at optimere processer i virksomheden.

d. Et tættere samarbejde mellem vækstfora og Eksportrådet om internationalisering og eksportfremme.

Udenrigsministeriet vil invitere vækstfora til årlige møder for at styrke samarbejdet mellem de regionale vækstfora og Eksportrådet om mål og visioner samt konkrete projekter, der kan styrke indsatsen for internationalisering og eksportfremme. Parterne vil inden udgangen af 2014 drøfte muligheden for at etablere et egentligt tværregionalt internationaliseringsprogram med et støttet forløb for vækstvirksomheder. Der lægges vægt på, at et eventuelt tværnationalt

internationaliseringsprogram bygger videre på initiativer, der allerede er iværksat i regionerne og at finansieringen af et tværnationalt internationaliseringsprogram sker i fællesskab.

Med sin nye strategi for eksportfremme og økonomisk diplomati vil regeringen strømline og koordinere de offentlige eksportfremmetilbud og lette navigationen for virksomhederne. De regionale vækstfora samt klynger og væksthuse har i dag et velfungerende samarbejde med Eksportrådet/Udenrigsministeriet.

o **Kvalificeret arbejdskraft**

I 2013 aftalte regeringen og vækstforum en række indsatser, som kunne styrke samspillet mellem erhvervsfremme-, uddannelses- og beskæftigelsesindsatsen, således at medarbejdere og ledige kunne omstille sig blandt andet som følge af krisen, herunder:

- ✓ Vækstforum for Region Midtjylland har indgået et samarbejde med beskæftigelsesregionen om at øge samarbejdet på blandt andet projektniveau. KOMPETENCEmidt har til formål at skabe mere og bedre efteruddannelse for kortuddannede gennem øget fokus på den virksomhedsopsøgende indsats. Projektet er finansieret af socialfondsmidler, regionale erhvervsfremmemidler samt VEU-centrenes egenfinansiering.
- ✓ Beskæftigelsesministeriet har i foråret 2014 inviteret vækstfora til at drøfte opfølgning på Leo Larsen udvalgets anbefalinger om en øget regional samordning af uddannelses- og beskæftigelsesindsatsen i forbindelse med at skaffe kvalificeret arbejdskraft til større infrastrukturinvesteringer.
- ✓ Erhvervs- og Vækstministeriet har undersøgt mulighederne for at anvende væksthuses CRM-system som model for at sikre koordination i det virksomhedssøgende arbejde på tværs af erhvervs-, uddannelses- og beskæftigelsesindsatsen.

Beskæftigelsen er stigende og jobskabelsen sker overvejende i den private sektor. Nogle produktionsvirksomheder melder om, at de har svært ved at rekruttere specialiseret arbejdskraft. Det kan hænge sammen med, at mange produktionsvirksomheder ligger uden for de større byområder, hvor arbejdsudbuddet er mindre, samtidigt med, at virksomhedernes krav til medarbejdernes kompetencer er stigende. Det kan gøre det svært for virksomhederne at finde kvalificeret arbejdskraft lokalt. For at de danske virksomheder kan tage del i et kommende opsving, er det vigtigt, at virksomhederne har adgang til en velkvalificeret arbejdsstyrke, som er opdateret med den nyeste viden og teknologi, og som har gode grundlæggende kompetencer. Det uanset hvor i Danmark, virksomheden ligger. Der er behov for et kompetenceløft af arbejdsstyrken for at sikre en fortsat udvikling af Danmark som videns- og produktionssamfund. Det drejer sig både om opkvalificering af ufaglærte til faglærte og om almen og erhvervsrettet opkvalificering af medarbejdere, især ufaglærte, til nye jobfunktioner og teknologier mv., der målrettet kan styrke virksomhedernes udvikling og vækst.

Det er en fælles opgave at sikre, at virksomhedernes kompetencebehov imødekommes, så de kan tage del i et kommende opsving, uanset hvor i landet de er placeret. Arbejdsstyrkens uddannelse og kompetenceudvikling via det ordinære uddannelsessystem og efteruddannelsessystemet varetages af såvel uddannelsesinstitutioner som VEU-centre, og koordineres i et betydeligt omfang regionalt og lokalt bl.a. gennem de nye regionale arbejdsmarkedsråd og vækstfora. På voksen-og efteruddannelsesområdet spiller VEU-centrene en vigtig rolle for koordineringen af den virksomhedsrettede efteruddannelsesindsats. Erfaringerne peger dog på, at den samlede indsats ikke i tilstrækkeligt omfang koordineres og målrettes virksomhedernes behov. Erfaringerne peger også på, at omfanget af samarbejde mellem de tre systemer er

meget varierende fra region til region og at en succesfuld koordination i høj grad hviler på lokalt og regionalt engagement.

Parterne vil videreudvikle det virksomhedsrettede fokus i kompetenceindsatsen via nedenstående initiativer:

e. Bedre rammer for en koordineret virksomhedsrettet indsats.

Erhvervs- og Vækstministeriet, Undervisningsministeriet og Beskæftigelsesministeriet nedsætter en arbejdsgruppe, der i dialog med vækstforum, VEU-centre og de nye regionale arbejdsmarkedsråd senest i foråret 2015 udarbejder et beslutningsgrundlag for at styrke samarbejdet om den virksomhedsrettede kompetenceindsats på tværs af områderne. Beslutningsgrundlaget omfatter:

- *fælles analyser og kortlægning af det regionale arbejdsmarkeds kompetencebehov*, således at man udnytter viden på tværs af de tre systemer og optimerer udnyttelse af ressourcerne.
- *tilrettelæggelse af tilbud på baggrund af virksomhedernes behov*. Med afsæt i analyser og det virksomhedsopsøgende arbejde kan man tilrettelægge konkrete uddannelses tilbud til virksomhedernes brug, bruge relevante beskæftigelsespolitiske ordninger og eventuelt opstille fælles mål.
- *videndeling blandt medarbejdere i de tre systemer*, kan bidrage til at sikre en ensartet høj service til virksomhederne. Det kan fx ske via fælles møder for medarbejderne, tværgående netværk eller fælles indsatser til at håndtere mangel på arbejdskraft. Denne indsats varetages i dag delvist i det Midtjyske Erhvervsakademi – MEA.
- *afdækning af, om et fælles digitalt værktøj kan understøtte en koordineret kontakt til virksomhederne*. Parterne vil afdække fordele, ulemper og omkostninger ved et enkelt, digitalt værktøj, der kan trække data om virksomhedsbesøg fra de eksisterende digitale systemer. Parterne vil i den forbindelse vurdere om hyppige og ukoordinerede henvendelser i det virksomhedsopsøgende arbejde er et problem for virksomhederne.

Vækstforum, de to regionale arbejdsmarkedsråd og VEU centrene vil i 2015 styrke koordineringen mellem aktører fra hhv. det uddannelses-, beskæftigelses- og det erhvervspolitiske område mhp. at sikre, at virksomhederne får en sammenhængende og koordineret service på tværs af sektorerne.

f. Initiativer der kan styrke indsatsen for at voksne får erhvervsrettede kompetencer i samspil med virksomhedernes behov.

Undervisningsministeriet, Uddannelses- og Forskningsministeriet og vækstforum vil fra 2015 samarbejde om at iværksætte konkrete initiativer, bl.a. via Socialfonden, der kan understøtte

- *kompetenceløft til ufaglærte og faglærte*, fx via samarbejder om opkvalificering af ufaglærte til faglærte, faglærte til videreuddannelse og målrettet efteruddannelse. Dette kan bl.a. ske ved at afdække uddannelsesbehov, voksenvejledning, kompetencevurderingsforløb og informationskampagner samt ved at forbedre basale færdigheder hos voksne kortuddannede og indvandrere. Undervisningsministeriet og Uddannelses- og Forskningsministeriet bakker op om at fremme samarbejdet mellem VEU-centre, erhvervsskoler, AMU-centre og VUC-centre,

erhvervsakademier mv. og de regionale vækstfora. Det vil endvidere være centralt at inddrage jobcentrene i dette samarbejde, da jobcentrene har ansvaret for beskæftigelsesindsatsen overfor de ledige.

g. Initiativer der kan understøtte gennemførelsen af erhvervsuddannelsesreformen og sætte fokus på innovation i uddannelsessystemet

Undervisningsministeriet og vækstforum vil fra 2015 samarbejde om at iværksætte konkrete initiativer, bl.a. via Socialfonden, der kan understøtte

- *at flere gennemfører en erhvervsuddannelse.* Projekterne kan fx omhandle unge på vej ind eller i erhvervsuddannelsessystemet, flere virksomhedspraktikker og talentudvikling og iværksætteri, der kan gøre erhvervsuddannelserne mere attraktive og mindske frafaldet.
- *styrke innovation og anvendelsesorienteret undervisning i de gymnasiale uddannelser i samspil med det lokale erhvervsliv.* I forbindelse med arbejdet med at udfolde innovation og anvendelsesorienteret undervisning i de gymnasiale uddannelser er der behov for lokalt hos skolerne at udvikle undervisningen, lærerens kompetencer og rammer og netværk for skolernes samarbejde med det lokale erhvervsliv.

○ **Udvikling af den danske fødevareklynge**

Fødevareerhvervet har stor betydning for dansk økonomi og mange job i produktion og udvikling inden for erhvervet er placeret i Region Midtjylland. Danmark har med sin erhvervs- og forskningsmæssige viden om bæredygtig og ressourceeffektiv fødevareproduktion mulighed for at blive et internationalt kraftcenter på fødevareområdet, som kan tiltrække virksomheder, iværksættere og investorer. Parterne aftalte derfor i de regionale vækstpartnerskaber 2013 at styrke fødevareindsatsen i Midtjylland og i det forløbne år er det/der bl.a.:

- ✓ Besluttet at European Institute of Technology (EIT) i 2016 udbyder et Knowledge and Innovation Community (KIC) med fokus på fødevarer i 2016 bl.a. på baggrund af stærk dansk opbakning hertil. Region Midtjylland og Aarhus Universitet deltager i den danske del af Foodbest konsortiet, som arbejder for en central dansk position i et kommende Food-KIC. Regeringen ser positivt på at understøtte succesfulde danske KIC ansøgninger.
- ✓ Indgået en aftale om Vækstplan for fødevarer, der forbedrer fødevaresektorens vilkår fx ift. regulering, eksport, uddannelse, forskning- og udvikling, finansiering mv.
- ✓ Nedsat en tværministeriel kontaktgruppe af Erhvervs- og Vækstministeriet, Fødevareministeriet, Uddannelses- og Forskningsministeriet og Udenrigsministeriet, som understøtter udviklingen i den danske fødevareklynge gennem en række møder med bl.a. Danish Food Cluster.
- ✓ Indgået en samarbejdsaftale i efteråret 2013 mellem Vækstforum Midtjylland, Syddansk Vækstforum og Vækstforum Nordjylland om at understøtte Danish Food Cluster og et KIC på fødevareområdet, samt om at sikre en koordineret indsats vedrørende fiskeri og akvakultur.
- ✓ Videreudviklet det stærke samarbejde mellem Region Midtjylland og FOOD med afholdelsen af Food Festival i Århus med 34.000 besøgende i 2013. Festivalen er tilkøbt en række

erhvervsrettede arrangementer som European Food Venture Forum, der har til formål at matche fødevareriværksættere, teknologiproducenter og internationale investorer for at udveksle viden og opstarte samarbejder.

Parterne vil fortsætte og forstærke samspillet mellem den private, nationale og den regionale indsats via nedenstående initiativer:

h. Danmark som internationalt kraftcenter.

Danmark har potentiale til at blive et samlingspunkt for virksomheder, iværksættere og investorer på fødevarerområdet og tiltrække udviklingsaktiviteter på internationalt niveau. Flere internationale undersøgelser viser at Danmark er blandt verdens førende lande inden for innovation i fødevarerhvervet. Disse meget stærke forudsætninger skal i højere grad veksles til vækst, udvikling og øgede markedsandele for danske fødevarer virksomheder. Denne udfordring kan løftes gennem aktiviteter såsom Danish Food Cluster - European Hub for Food Innovation. Region Midtjylland er bl.a. lykkedes med at få den årlige European Food Venture Forum til at finde sted i Danmark. Nationale tiltag, såsom innovationsnetværket FoodNetwork DK inden for forskningssystemet kan også bidrage.

i. Food Festival som internationalt event.

Region Midtjylland vil samarbejde med FOOD om at udvikle Food Festival til en international event med det danske fødevarerhverv som vært, så Food Festivalen kan blive et internationalt fyrtårn, der styrker markedsføringen af Danmark som et attraktivt fødevareland for nye virksomheder, iværksættere og investorer. FOOD og Region Midtjylland vil desuden opbygge et samarbejde med "Aarhus som europæisk kulturhovedstad 2017" mhp. at forbedrer synergien mellem relevante initiativer på fødevarerområdet, events samt det internationale kulturområde.

j. Styrket regionalt samarbejde på fødevarerområdet.

Gennem samspil med øvrige regioners fødevarerindsatser sikres en fokuseret indsats på innovation og start-ups på fødevarerområdet. I denne sammenhæng vil vækstforum tage initiativ til at udbygge det tværregionale samarbejde på fødevarerområdet, så virksomheder fra alle regioner får gavn af vækstforums fødevarerindsats. Dette skal ske i et samarbejde mellem Danish Food Cluster og operatøren på fødevarerområdet, konsortiet Future Food Innovation, som består af nationale aktører som AgroTech, Agro Business Park, VIFU, Teknologisk Institut og Aarhus Universitet

k. Adgang til risikovillig kapital på fødevarerområdet.

Innovative fødevarer virksomheder passer ikke altid til venturekapitalfondenes fokus på høj-risiko investeringer. De har typisk et mere stabilt cashflow og gradvis vækst. Dialog mellem investorer og personer med iværksættererfaring på fødevarerområdet kan bane vejen for flere vækstvirksomheder. Parterne vil bl.a. i regi af Team Vækst Danmark-initiativet fremme et tættere samarbejde mellem succesfulde vækstvirksomheder, erfarne erhvervsfolk og det danske iværksætttermiljø.

l. Styrket indsats for investeringsfremme

Danmark er blandt verdens førende lande fsva. udvikling af innovative produkter, teknologier og processer indenfor fødevarer sektoren. Dette skaber interesse blandt udenlandske investorer, som kan understøtte fødevarer klyngens udvikling med tilførsel af ny kapital, teknologi og viden. Invest i Danmark vil derfor styrke indsatsen for at tiltrække investeringer til den danske fødevarer klynge i samarbejde med Foreningen Vstdansk Investeringsfremme.

m. Innovationssamarbejder mellem uddannelsesinstitutioner og virksomheder.

Uddannelses- og Forskningsministeriet og Undervisningsministeriet vil inddrage midtjyske erfaringer med facilitering og afprøvning af nye samarbejdsformer mellem fødevarevirksomheder og uddannelsesinstitutioner i deres løbende arbejde med at fremme uddannelsesinitiativer, der kan understøtte virksomhedernes innovationsevne.

o Vækstinitiativer for energisektoren, bioøkonomi og ressource-effektivitet

Danmark har en række internationale styrkepositioner i energisektoren bl.a. inden for vind, fjernvarme og bioøkonomi. Gode rammer for udvikling og demonstration af effektive energiteknologier giver mulighed for at styrke eksport og erhvervsudvikling. Multifunktionelle produkter og koncepter, der eksempelvis integrerer spildevandsløsninger med energiproduktion efterspørges i stigende grad. Derfor aftalte parterne i de regionale vækstpartnerskaber 2013 at øge samarbejdet og parterne har i det forløbne år blandt andet

- ✓ Etableret det nationale program om mindre spild gennem industriel symbiose – Grøn Industrisymbiose – der fortsætter i 2015 med deltagelse af regionerne.
- ✓ Etableret samarbejder om udmøntning af regeringens ressourcestrategier, Forum for Bæredygtige Indkøb med fokus på cirkulære økonomiske indkøb samt med Ellen MacArthur Foundation om fremme af cirkulær økonomi i Danmark.
- ✓ Etableret et fælles acceleratorprogram for fremme af grønne forretningsmodeller på 30 mio. kr., der kan bistå virksomheder i fx re-design af produkter og produktionsprocesser.
- ✓ Etableret bioøkonomi-panelet i november 2013 for en 3-årig periode med deltagelse af Vækstforum Sjælland og Midtjylland. Drøftelser om at optimere og udvikle forsyningskæden og teknologien for bæredygtig biomasseproduktion (MEK) forventes afholdt i panelet i efteråret 2014.
- ✓ Region Midtjylland er i 2014 udpeget som bioøkonomisk foregangsregion af bioøkonomiobservatoriet under Europakommissionens DG Research and Innovation. Bioøkonomiobservatoriet har til opgave at skabe datagrundlag for bioøkonomi på europæisk og nationalt niveau, samt på regionalt niveau ved hjælp af få udpegede foregangsregioner. Region Midtjylland har med hjælp fra bl.a. nationale forsknings- og udviklingsprogrammer (EUDP, GUDP, Højteknologifonden, etc.) bidraget med data til observatoriets hjemmeside, som lanceres i oktober 2014.
- ✓ Indgået i partnerskab om at udvikle klimatilpasningsteknologier frem til 2016 samt at understøtte teknologiudvikling og eksportfremme via partnerskabet Vand-i-byer i Kina.

Parterne vil fortsætte og udbygge samarbejdet med nedenstående initiativer:

n. Udviklingsprojekt om Nationalt Vindprogram

Primo 2015 er der udarbejdet en handlingsplan for Nationalt Vindprogram, der løber fra 2015-2018. Det Nationale Vindprogram udarbejdes af Vindmølleindustrien og offshoreenergy.dk med deltagelse af Hub North m.fl. Koordinationen tilrettelægges i Nationalt Kontaktforum for Vækst i Vindmøllesektoren, som de vstdanske regioner har etableret med Vindmølleindustrien og Erhvervs- og vækstministeriet. Nationalt Vindprogram skal fremme samarbejde og innovation i virksomhederne og dermed sikre, at Danmark fortsat vil være verdens førende vindnation.

Med Nationalt Vindprogram udvikles og koordineres brugen af systemleverancer, som i højere grad efterspørges på de hjemlige og internationale markeder. Målet er bl.a. at bringe de små og mellemstore virksomheder ud på de globale markeder og at bruge systemleverandører som vækstacceleratorer.

Der igangsættes desuden et arbejde om udvikling af frivillige standarder for underleverandører til vindmøllesektoren. Frivillige standarder kan reducere misforståelser i dialogen mellem producent og underleverandører og dermed reducere dyre forsinkelser og udskiftning af defekte komponenter. Vindmølleindustrien står i spidsen for arbejdet, og Offshoreenergy.dk inddrages i arbejdet for standarder på offshoreområdet. Dansk Standard søges inddraget i arbejdet med udvikling af frivillige standarder.

Endeligt søger Nationalt Vindprogram at fremme innovation og forskning. Behovet for innovation og forskning opstår ved, at industrien ikke længere kan gennemføre opskalering og industrialisering ved blot at gøre tegnebrættet større. Der skal en langt tættere grad af samordning i industrien til, ligesom helt nye materialer og teknologier skal opfindes og i anvendelse.

o. State of the Art fjernvarmeværker og geotermi.

Erhvervs- og Vækstministeriet vil primo 2015 invitere interesserede regionale vækstfora og State of Green til at afklare samarbejds muligheder i forhold til at koordinere international markedsføring af de regionale styrkepositioner på fjernvarmeområdet. Hertil ville man regionalt udpege et eller flere "state of the art" fjernvarmeværker med de bedste teknologier, for dermed at bidrage til en samlet showcase for danske fjernvarmeværker. Parterne vil desuden i 2015 afdække, om man eventuelt regionalt kan understøtte udviklingen af et fysisk demonstrationsprojekt af ny teknologi mv. på et fjernvarmeværk. Region Midtjylland kan bidrage med erfaringer fra udviklings- og demonstrationsprojekter på fjernvarmeområdet, som regionen har støttet, herunder i forbindelse med et regionalt vækstprogram "Erhvervsudvikling i fjernvarmesektoren", som forløber i perioden 2012-2015.

Programmet retter sig dels mod midtjyske produktionsvirksomheder, som kan indgå i udviklings- og demonstrationsprojekter for ny fjernvarmeteknologi- og løsninger, dels mod regionens varme- og kraftvarmeværker, der skal motiveres til at øge efterspørgslen efter store varmepumper og anden vedvarende energiteknologi. I Danmark opvarmes næsten to ud af tre husstande med fjernvarme. Danske fjernvarmeværker og teknologiproducenter har styrkepositioner inden for mange forskellige teknologier, hvor der anvendes forskellige energikilder som olie, kul, naturgas, solenergi, geotermi, varmepumper, overskudsvarme fra industrivirksomheder osv. De danske styrkepositioner har et eksportpotentiale i Europa samt til de store vækstøkonomier som Kina og Rusland, hvor der nu investeres kraftigt i fjernvarmeløsninger.

Der er med aftale om finanslov for 2015 afsat en pulje til geotermi på over 60 mio. kr. fra 2015-2017, som også kan komme midtjyske virksomheder til gavn.

p. Styrket nationalt-regionalt samspil inden for bioøkonomi.

Fødevarerministeriet vil fra efteråret 2014 gå i dialog med Vækstforum for Region Midtjylland, Vækstforum Sjælland og andre relevante parter om hvorledes bioøkonomien kan fremmes lokalt og regionalt. Dette skal blandt andet ske med henblik på at skabe synergier i forhold til arbejdet i Det Nationale Bioøkonomipanel. Dialogen kan fx omfatte, hvordan man får kortlagt de virksomheder, der har det største vækstpotentiale i forhold til de bioøkonomiske værdikæder og hvordan man kan facilitere udnyttelsen af større reststrømme og ikke-udnyttede typer af biomasse til produktion af højværdiprodukter.

Region Midtjylland er i færd med at udvikle et større bioøkonomiprogram som del af den kommende Regionale Vækst- og Udviklingsstrategi. En optimeret udnyttelse af rest- bi- og affaldsprodukter er blandt fokusområderne i indsatsen. Repræsentanter for statslige myndigheder, relevante videninstitutioner og virksomheder inviteres ultimo 2014, til at indgå i udviklingen af programmet.

Parterne er herudover enige om at udnytte mulighederne for synergi mellem det data- og kortlægningsarbejde, som udføres af det europæiske bioøkonomiobservatorium med arbejdet i det Nationale Bioøkonomipanel.

Parterne vil følge fremdriften i realiseringen af en fuldskala produktion af 2. generations bioethanol i regi af Maabjerg Energy Concept.

q. Fremme virksomheders strategiske miljøarbejde og forebyggelse af affald.

Miljøministeriet vil primo 2015 invitere Vækstforum Midtjylland - og andre relevante vækstfora - til en fælles drøftelse af muligheder for lokalt at styrke og understøtte virksomheders frivillige strategiske miljøarbejde for øget ressourceeffektivitet. Dette vil ske som et led i en kommende national strategi for affaldsforebyggelse, hvor ressourceeffektive og konkurrencedygtige virksomheder er et særligt tema. Drøftelsen kan ske med udgangspunkt i videreudvikling af eksisterende indsats, fx miljøportalen Green21, Væksthjulet til Grøn Forretning, miljøledelse, cirkulær økonomi, Rethink Business projektet i Region Midtjylland og de lokale miljønetværk under Key2Green.

r. Midtjyske erfaringer skal inddrages i omstillingen til vedvarende energi

Klima, energi- og bygningsministeriet vil inddrage midtjyske erfaringer fra projektet "midt.energistrategi" i det løbende arbejde med at fremme omstillingen til vedvarende energi.

o Understøtte kommercialisering i de kreative erhverv

De kreative erhverv udgør en væsentlig del af dansk økonomi. De beskæftiger ca. 85.000 personer (årsværk) i såvel service som produktion og omsætter for omkring 200 mia. kr. årligt. Kreative kompetencer kan fx gøre flere danske produktionsvirksomheder i stand til at udnytte potentialerne i design, fx i forhold til nye teknologier og innovative materialer. Derfor aftalte parterne i de regionale vækstpartnerskaber 2013 at øge samarbejdet på området og parterne har i 2013 blandt andet understøttet:

- ✓ Oprettelsen af Interactive Denmark, til gavn for de digitale erhverv i hele Danmark, via finansiering fra Vækstforum Midtjylland og Markedsmodningsfonden

Parterne vil forstærke samarbejdet med følgende initiativer:

s. Samarbejde om test og udbredelse af kommericaliseringspartnerskaber i de kreative erhverv.

Patent- og Varemærkestyrelsen og Vækstforum Midtjylland vil inden udgangen af 2014 indgå et samarbejde om at udbrede kendskabet til og understøtte, at der etableres kommericaliseringspartnerskaber mellem små og store virksomheder i de kreative erhverv i Midtjylland. Samarbejdet vil finde sted i regi af Region Midtjyllands *More.Creative* og vil drage nytte af den standardaftale, som er udarbejdet som del af regeringens vækstplan for kreative erhverv · design.

t. Samarbejde om design og mode

Parterne vil arbejde for, at aktiviteterne inden for dansk design og mode koordineres bedre. Som led heri undersøges mulighederne for at etablere et tættere samarbejde mellem modeugen og øvrige modeaktiviteter i Hovedstaden og HEADSTART FASHION i Århus, der er en del af Region Midtjyllands kreative vækststrategi *MoreCreative*. Andre aktiviteter, hvor midtjyske mode- og tekstilvirksomheder deltager, som fx "Innovationsnetværket Livstil- Bolig og Beklædning" i Herning, kan ligeledes indgå.

u. Udnyttelse af det erhvervsmæssige potentiale i animation og visualisering – nationalt center.

Kompetencer inden for animation og visualisering er vigtige inden for kreative erhverv som computerspil, animationsfilm mv., men kan med den stadig større udbredelse af digitalisering også bidrage til udviklingen af brugervenlige digitale produkter og løsninger i det private erhvervsliv og i offentlige organisationer.

Region Midtjylland har stærke og internationalt anerkendte kompetencer inden for animation og visualisering koncentreret omkring VIA Universitys uddannelse *The Animation Workshop* i Viborg. I tilknytning til *The Animation Workshop* er igangsat udviklingen af et nationalt Center for Animation og Visualisering, som bl.a. skal styrke den erhvervsmæssige anvendelse af animation og visualisering og tiltrække udenlandske talenter til Danmark. Parterne vil i 2015 drøfte den videre udvikling af et nationalt Center for Animation og Visualisering, herunder et styrket samspil med aktiviteterne i det nationale initiativ på computerspilområdet, *Interactive Denmark* samt øvrige initiativer, der understøtter vækstmulighederne inden for digital indholdsproduktion.

○ **En styrket og koordineret turismeindsats**

Antallet af udenlandske turister ved de danske kyster har været i konstant tilbagegang de seneste 10 år. Det skyldes bl.a. øget konkurrence fra den tyske Østersøkyst, det generelt høje danske prisniveau samt mangel på innovation og kvalitetsudvikling i det danske turismeerhverv. Evalueringerne af den regionale vækstindsats for 2010-2012 viser, at man ikke har kunnet dokumentere effekter af turismeindsatsen. Regeringen har udarbejdet en vækstplan for dansk turisme, der skal skabe vækst og arbejdspladser i dansk turisme ved at udnytte og synliggøre de danske styrkepositioner og skabe en mere effektiv turismefremmeindsats.

Som følge af en politisk aftale om Vækstplan for turisme mellem regeringen og et flertal af Folketingets partier i juni 2014, har Erhvervs- og Vækstministeriet indgået en aftale med Danske Regioner om en ny organisering af den regionale turismefremmeindsats med virkning fra januar 2015.

Aftalen indebærer:

- ✓ At den regionale indsats for udvikling af turismeproduktet mv. samles under tre fælles regionale udviklingselskaber, der skal have ansvaret for udvikling af hhv. kyst- og naturturismen, erhvervs- og mødeturismen samt storbyturismen.

- ✓ At det er regionerne, der har ansvaret for etablering af den ny organisering med virkning fra januar 2015.

Som følge af den politiske aftale mellem regeringen og Folketingets partier, vil regeringen i efteråret 2014 fremlægge forslag til Lov om dansk turisme, der medfører etablering af et Nationalt Turismeforum, som i tæt samarbejde med VisitDenmark og de tre nye udviklingselskaber, vil have ansvaret for at fastlægge strategi og større udviklingsinitiativer i den fremtidige offentlige turismefremmeindsats. Vækstforums hidtidige fokus på at udvikle de turismemæssige styrkepositioner stemmer således overens med den nationale tilgang. Parterne aftaler endvidere:

v. Madoplevelser til turister.

De regionale vækstfora understøtter i samarbejde med FOOD, at der i løbet af 2014 igangsættes et projekt med fokus på bedre madoplevelser til turisterne i områder uden for de større byer. Viden fra regionale indsatser indgår i en større og ambitiøs fælles satsning. Mad- og spiseoplevelser er et centralt element for tiltrækningen af turister uden for de større byer. Ved at sætte fokus på dette element og facilitere et kvalitetsløft af spiseoplevelserne kan man være med til at fastholde og understøtte en positiv turismeudvikling.

w. Udvikling af erhvervsturismen i forhold til regionens styrkepositioner

Der skal i samarbejde mellem relevante ministerier, Danish Food Cluster og lokale/regionale operatører ske en videreudvikling af erhvervsturismen i forhold til den midtjyske erhvervsstyrkeposition på fødevarerområdet. Dette kan fx ske i samarbejde med det kommende erhvervsturismeudviklingselskab MeetDenmark og Invest In Denmark, som nu har styrket sit fokus på fødevarerområdet. Vækstforum Midtjylland vil tage initiativ til at drøfte eventuelle samarbejds muligheder om dette med relevante parter.

x. Aarhus som europæisk kulturhovedstad 2017

Vækstforum Midtjylland vil invitere Kulturministeriet til at drøfte muligheden for, at Aarhus 2017 bliver en del af Det Internationale Kulturpanels strategi for perioden 2017-19. I denne sammenhæng vil Aarhus 2017 både kunne anvendes som et egentlig indsatsområde og som et værktøj for gennemførelsen af strategien, særligt med fokus på det europæiske samarbejde.

Tillæg om administrative samarbejder

Tillæg til aftale om regionalt vækstpartnerskab for 2015 mellem regeringen og Vækstforum for Region Midtjylland

○ Øget fokus på effekt og læring

Evalueringen af kommunalreformen i 2012 viste, at det var svært at få et klart billede af resultaterne af de regionale vækstforas indsats. Parterne aftalte derfor i de regionale vækstpartnerskaber 2013 et styrket samarbejde om evaluering og effektmåling og har som led heri:

- ✓ Videreudviklet og forbedret det registerbaserede system således, at der kan opgøres effekter af regionale projekter på de deltagende virksomheders omsætning, jobskabelse, eksport mv. i forhold til en kontrolgruppe af sammenlignelige virksomheder. Systemet er etableret af de regionale vækstfora, Danmarks Statistik og Erhvervs- og Vækstministeriet. I 2014 udvikles et lignende system til at effektmåle personrettede projekter baseret på en systematisk indsamling af deltagernes CPR-numre.
- ✓ Aftalt, at der i forbindelse med de konkrete projektansøgninger til Regionalfondens og Socialfondens 2014-2020 skal opstilles klare og logiske effektkæder med tilhørende kritiske antagelser. Projektansøger redegør for projektets forventede effekter og forklarer, hvordan projektets aktører og aktiviteter konkret bidrager til de opstillede effektmål. Om muligt skal effektkæderne baseres på evidensbaseret forskning, erfaringer, evalueringer mv. Der opstilles målbare indikatorer for alle led i effektkæden, så man kan følge, om projektet er på rette spor.

Der er hermed etableret et godt afsæt for at få øget viden om effekten af en række regionale erhvervsfremmeindsatser. Den ny viden kan dog kun føre til øget effekt på længere sigt, hvis erfaringerne - efterhånden som de opsamles og systematiseres - bringes med i det fremadrettede arbejde. Parterne vil arbejde for følgende leverancer og milepæle:

a. Udbredelse af effektmålingssystemet.

Udenrigsministeriet vil senest i foråret 2015 gå i dialog med KL og Danske Regioner med henblik på at aftale relevante rapporterings- og dataindsamlingskrav, der kan sikre et kontinuerligt fokus på måling af eksporteffekt på tværs af de offentlige eksportstøtteordninger.

De regionale vækstfora har besluttet, at principperne om monitorering og effektmåling omfatter alle regionale erhvervsfremmeprojekter, og ikke blot dem, som er støttet med strukturfondsmidler.

b. Viden om effekt som grundlag for udvikling af regionale strategier og projekter.

De regionale vækstfora har hidtil haft hver deres evalueringspraksis, hvilket gør det svært at sammenligne projekters effekter og lære på tværs af regionsgrænserne. Udbredelsen af det registerbaserede effektmålingssystem vil dog lette denne opgave. De regionale vækstfora vil senest i foråret 2015 have aftalt fælles evalueringskriterier og principper, der sikrer, at viden om effekter mv. opsamles og formidles på en måde, som muliggør vidensdeling på tværs af regionerne, både til brug for den overordnede strategiudvikling og til vurdering af konkrete projekter. Erhvervs- og Vækstministeriet bidrager til at understøtte og udbrede erfaringer på tværs af vækstfora. De nye metoder skal ses i sammenhæng med Danmarks Vækstråds nye opgave i at benchmarke den regionale

vækstindsats og understøtte læring på tværs. Erhvervsstyrelsen vil i efteråret 2014 invitere de regionale vækstfora til en drøftelse herom.

○ **Midlerne skal hurtigere ud at virke hos virksomhederne**

Parterne er enige om, at der bør tilstræbes at være så kort tid som muligt fra virksomhederne ansøger om EU-medfinansiering til godkendte projekter omsættes til handling til gavn for vækst og beskæftigelse. Både de regionale vækstfora og Erhvervsstyrelsen har hver for sig fokus på at sagsbehandlingen er god og effektiv. Når virksomhederne vurderer sagsbehandlingen af deres ansøgninger, er det imidlertid den samlede sagsbehandlingstid fra ansøgning hos vækstfora til kontrakt om medfinansiering fra Erhvervsstyrelsen, som afgør om de oplever sagsbehandlingstiden som tilfredsstillende. Den samlede sagsbehandlingstid kan fx trække ud, hvis en ansøgning ikke vurderes at være fyldestgørende oplyst. Derfor er parterne enige om at arbejde for følgende leverancer og milepæle:

c. Etablering af et fælles servicemål for administration.

Erhvervsstyrelsen og de regionale vækstfora vil senest i sommeren 2015 udarbejde et fælles servicemål for den samlede sagsbehandling af regional- og socialfondsansøgninger, der fastlægger den tidsmæssige ramme for sagsbehandlingstiden fra ansøgningens modtagelse til tilsagnets udstedelse. Erhvervsstyrelsen vil i foråret 2014 indlede et samarbejde med vækstfora herom.

○ **Øget hjemtag af forskningsmidler fra EU**

I forbindelse med den nye finansielle ramme for EU's budget 2014-2020 øges de midler, som medlemslande kan hjemtage på bl.a. forsknings- og erhvervsområdet. Det gælder særligt forsknings- og innovationsprogrammet Horizon 2020, hvor budgettet øges med 24 pct. i forhold til det tidligere 7. rammeprogram. Samtidig vurderes det, at konkurrencen om midlerne vil blive skærpet. Danmark får desuden færre EU-midler fra EU's Regionalfond og Socialfond, der skal anvendes i nationale programmer til blandt andet innovation, forbedret konkurrenceevne i SMV'er, grøn omstilling, iværksætteri, social inklusion og uddannelsesløft. For at skabe de bedst mulige forudsætninger for at virksomheder og forskningsinstitutioner kan hjemtage EU-midler i international konkurrence har parterne med afsæt i de regionale vækstpartnerskaber i 2013

- ✓ Indgået aftaler med andre rådgivere fra erhvervsfremme-, innovations- og forskningsområdet i maj 2013 om at etablere en fælles indgang "EU-DK-Support netværk", der skal give danske forskere og virksomheder velkvalificeret, effektiv og rettidig hjælp og rådgivning, når de ansøger EU-programmer inden for forskning, innovation, erhvervsudvikling og iværksætteri. Partnerne i EU-DK Support samarbejder inden for fire indsatsområder a) Nem og overskuelig adgang til rådgivning, b) Målgrupperelevant og opsøgende informations- og rådgivningsindsats c) Formidling af cases og succes historier og d) Matchmaking.

Parterne vil tilstræbe, at samarbejdet bidrager til at øge hjemtag af EU-midler i budgetperioden 2014-2021 ift. perioden 2007-2013 således, at den danske andel af de udbudte midler vil være: 2,5 pct. for Horizon 2020, 2,2 pct. for COSME og for et Kreativt Europa hhv. Mediadelprogrammet 4, 9 pct. og Kulturdelprogrammet 8,4 pct. Udfordringen for medlemmerne af EU-DK Support er at øge antallet af

ansøgere, samtidig med at sikre en høj kvalitet af ansøgningerne til EU-programmerne. Endvidere betyder de ambitiøse målsætninger, at en højere andel af innovationsaktive virksomheder end hidtil skal deltage i EU-programmer. Som led i gennemførelsen vil parterne arbejde for følgende leverancer og milepæle:

d. Opsøgning af innovative virksomheder.

På landsplan skal i der i 2015 samlet opsøges 1700 virksomheder. I forlængelse heraf vil vækstforum understøtte, at den regionalt udpegede koordinator sikrer, at der i 2015 bliver opsøgt 385 virksomheder i Region Midtjylland.

Forudsætningen for at øge hjemtaget af EU-midler til Danmark er, at virksomheder får viden og mulighed for at deltage i EU-programmer. Derfor sættes i 2014 og 2015 særlig fokus på den opsøgende indsats overfor virksomheder, der bl.a. har deltaget i nationale innovationsprogrammer. Erhvervs- og Vækstministeriet samt Uddannelses- og Forskningsministeriet stiller følgende til rådighed for de regionale koordinatører:

- en webbaseret platform for videndeling
- kontaktoplysninger på virksomheder, der har søgt relevante nationale puljemidler

Der er udpeget seks regionale koordinationer for den opsøgende indsats (Væksthus Hovedstadsregionen, Syddanmarks EU-kontor, Norddanmarks EU-kontor, Væksthus Midtjylland, Europe Direct Bornholm, ZealandDanmark EU Office). De rådgivende aktører, herunder de regionale vækstfora, udarbejder årligt handlingsplaner for den opsøgende indsats.

o Samarbejde om udbredelse af bredbånd og mobildækning.

Regeringen har sat som mål, at alle husstande og virksomheder i 2020 skal have adgang til en bredbåndsforbindelse med mindst 100 Mbit/s download og mindst 30 Mbit/s upload. Der forventes fortsat i de kommende år at være områder i Region Midtjylland, hvor virksomheder og forbrugere ikke kan få den bredbåndshastighed eller mobilforbindelse, som de ønsker til en rimelig pris. Dette kan hæmme erhvervsudvikling og bosætning i regionen. Siden det regionale vækstpartnerskab blev indgået i 2013 har parterne

- ✓ Drøftet hvordan man regionalt kan understøtte den regionale udvikling af bredbånd og mobildækning, herunder udnytte de nye muligheder, som gives.
- ✓ Afholdt to konferencer – en i København og en i Middelfart – i juni og august 2014 med fokus på, hvordan kommuner og regioner kan medvirke til at fremme bredbåndsdækningen lokalt. Drøftelserne viser, at regioner og særlig kommuner kan spille en vigtig rolle i forhold til at etablere bredbånd og mobiltelefoni. Regioner og kommuner har en række konkrete værktøjer til rådighed, bl.a. har kommunerne mulighed for at stille dækningskrav i forbindelse med indkøb og kan etablere passiv infrastruktur med erhvervsfremmeformål, hvor markedet ikke af egen kraft etablere infrastruktur.

De regionale vækstfora kan støtte den strategiske og koordinerende indsats på tværs af kommunerne og andre regionale aktører, samt generelt understøtte anvendelse af IKT i regionen. Det er særligt relevant i områder, hvor markedet er tilbageholdende med at etablere en mobil- og bredbåndsdækning, der lever op til regeringens målsætning.

Bredbåndskortlægningen har hidtil været opgjort på postnummerniveau. Det har derfor ikke været muligt at identificere de bredbåndshastigheder, som de enkelte husstande og virksomheder har adgang til. Ultimo 2014 lanceres en mere detaljeret bredbåndskortlægning, som skal give borgere, virksomheder og offentlige myndigheder et så præcist et billede af bredbånds- og mobildækningen som muligt på lokalt niveau. Kortlægningen udvikles i samarbejde med KL, Danske Regioner og telebranchen. Kortlægningen vil blive gjort tilgængelig i en ny interaktiv form, som kan styrke gennemsigtigheden for regioner, kommuner, borgere og andre brugere. Den nye kortlægning kan udgøre et vigtigt fundament i tilrettelæggelsen af den lokale indsats fremadrettet.

Regeringen, KL og Danske Regioner vil på baggrund af den nye detaljerede kortlægning og en analyse af de krav, som digitale og velfærdsteknologiske løsninger stiller til bredbåndsinfrastrukturen, vurdere behovet for nye initiativer med henblik på at fremme digital velfærd, jf. regeringen, KL og Danske Regioners strategi på området.

Parterne vil fortsætte samarbejdet og er enige om følgende leverancer og målsætninger:

e. Regionale strategier baseret på digitalt dækningskort.

Vækstforum for Region Midtjylland vil gå i dialog med regionsrådet i Midtjylland og relevante kommuner i regionen med henblik på at udarbejde konkrete planer for fremme af mobil- og bredbåndsdækningen lokalt.

Vækstforum for Region Midtjylland vil gå i dialog med bl.a. kommuner, lokale aktører og teleselskaber for at kortlægge, hvor i regionen der er lokale udfordringer, og drøfte om disse kan adresseres ved fælles hjælp. Erhvervs- og Vækstministeriet kan understøtte drøftelserne på baggrund af den interaktive kortlægning, der vil give et detaljeret billede af bredbåndsdækningen på lokalt niveau. Ministeriet kan desuden bistå med vejledning om regionale muligheder for at fremme mobil- og bredbåndsdækningen.

Erhvervs- og Vækstministeriet vil på baggrund af den interaktive kortlægning gå i dialog med vækstfora og relevante kommuner med henblik på at drøfte, hvordan regionerne og kommunerne kan adressere de lokale udfordringer med dækningen.

f. IKT i den regionale vækststrategi.

Vækstforum for Region Midtjylland vil i forbindelse med udarbejdelsen af sin regionale vækst- og udviklingsstrategi drøfte, hvilken betydning digitalisering og IKT-infrastruktur har for bl.a. erhvervsudviklingen i regionen samt i overvågningen af de regionale vækstvilkår. Regeringen vil i 2014 lancere en vækstplan for IKT og digital vækst, der skal bidrage til at styrke væksten i IKT-erhvervene og fremme erhvervslivets udnyttelse af digitaliseringens muligheder.

o Udviklingsprojekter inden for sundhed og velfærd

g. Fra udviklingsprojekt til kommercialisering og marked.

Både staten, regionerne og kommunerne har over de seneste år investeret betydelige midler i udvikling og test af nye løsninger inden for sundheds- og velfærdsområdet for at fremme en

mere effektiv opgaveløsning og bedre udnytte det erhvervmæssige potentiale på sundheds- og velfærdsområdet. Erfaringerne fra de iværksatte udviklingsprojekter viser, at der ofte opstår barrierer for kommercialisering og markedssucces.

Parterne er enige om at udarbejde guidelines for, hvordan der skabes mest mulig værdi af udviklingsprojekter på sundheds- og velfærdsområdet med særligt fokus på kommercialisering og markedsadgang. Der kan bygges videre på de værktøjer, der er udviklet i regi af OPI-lab.

Erhvervsstyrelsen nedsætter i efteråret 2014 en arbejdsgruppe bestående af DR, KL, Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse og Erhvervsstyrelsen. Som led i arbejdsgruppens arbejde gennemføres en konsulentopgave, der finansieres af Erhvervsstyrelsen. Guidelines drøftes af Danmarks Vækstråd, i regeringen samt i de regionale vækstfora inden sommeren 2015.

Aftale om Vækstplan for Bornholm for 2015 mellem regeringen, Bornholms Vækstforum og Bornholms Regionskommune

11. december 2014

Bornholm er en del af Danmark, men vækstmulighederne og udfordringerne er anderledes end i resten af landet. Derfor ønsker Regeringen i samarbejde med Vækstforum Bornholm og Bornholms Regionskommune at iværksætte en særskilt vækstplan for Bornholm.

Turismeerhvervet har vist, at et traditionsrigt erhverv på Bornholm kan lave nye succeser. Folkemødet på Bornholm er et godt eksempel. Det samme gælder fødevarerhvervet. Få steder i Danmark uden for de større byer er der kommet så mange gode restauranter som på Bornholm. Udviklingen hænger tæt sammen med den stærke bornholmske tradition inden for kvalitetsfødevarer, hvor der produceres alt fra bornholmergris, øl, korn- og mejeriprodukter til fiskekonserves. Denne vækstplan bygger videre på de muligheder, der findes på øen.

Bornholm ligger centralt i Østersøen, men alligevel sejler 9 ud af 10 krydstogtskibe forbi Bornholm på vej mellem København og Skt. Petersborg, fordi der blandt andet mangler havnefaciliteter på Bornholm. Der kan også være et potentiale inden for kvalitetsfødevarer. Mange forbrugere efterspørger kvalitetsfødevarer med en lokal historie, samtidig har de bornholmske producenter af kvalitetsfødevarer vanskeligt ved at få deres varer afsat i de danske supermarkeder. Det skal vi gøre noget ved.

En særlig indsats for Bornholm er vigtig, fordi Bornholm er udfordret af sin isolerede placering midt i Østersøen. I den sammenhæng har særligt to ting stor betydning: transport og adgangen til uddannelse. Transporten til og fra øen vil alt andet lige altid være dyrere sammenlignet med andre steder i Danmark, men gode transportforbindelser er vigtige for både erhvervsliv og borgere, som er afhængige af, at gods og turister kan transporteres til og fra Bornholm, og at der er gode pendlingsmuligheder. På uddannelsessiden betyder den isolerede placering, at mange unge er nødt til at forlade øen for at studere, fordi kun få videregående uddannelser udbydes på Bornholm. Derfor er det vigtigt, at der er gode folkeskoler, ungdomsuddannelser og videregående uddannelser, der gør det attraktivt for familier at bosætte sig på Bornholm og sikre Bornholm den nødvendige kvalificerede arbejdskraft.

Regeringen har som mål at øge beskæftigelsen med 150.000 personer i den private sektor i perioden 2013-2020. Målet skal nås via konjunkturgenopretning og en række strukturelle reformer af arbejdsmarkedet, hvoraf hovedparten nu er gennemført. Bedre konjunkturer og den nationale reformindsats kommer også Bornholm til gode. Hvis effekterne ellers følger befolkningens fordeling i dag, svarer det til op til 1.000 flere beskæftigede på Bornholm, hvoraf omkring halvdelen følger af bedre konjunkturer. Aftalen om slagteriet i Rønne i foråret viste, at det er muligt at skabe løsninger på Bornholm. Med aftalen lykkedes det at bevare knap 200 arbejdspladser på slagteriet og et betydeligt antal arbejdspladser i følgeerhverv på Bornholm.

Med denne vækstplan ønsker Regeringen, Bornholms Regionskommune og Vækstforum Bornholm at skabe grundlaget for, at virksomhederne kan skabe yderligere 200 arbejdspladser på Bornholm frem mod 2020. Det er vækstplanens sigtelinje, at:

Der skabes grundlag for, at virksomhederne kan etablere 200 nye arbejdspladser på Bornholm som følge af initiativerne i denne vækstplan. Samtidig får Bornholm også gavn af bedre konjunkturer og den nationale vækst- og reformindsats, som kan skabe grundlaget for, at virksomhederne kan etablere op til 1.000 nye arbejdspladser frem mod 2020.

Med vækstplanen gennemføres og videreføres en række indsatser inden for fem hovedområder:

- Ny vækst i fødevareerhvervet på Bornholm
- Krydstogsturisme og maritime services
- Billigere færgebetjening af Bornholm
- Adgang til kvalificeret arbejdskraft og gode uddannelsesmuligheder
- Virksomheden i centrum – en styrket erhvervsfremmeindsats

At lykkes med initiativerne vil kræve en solid indsats og et godt samspil mellem stat, Bornholms Regionskommune, Vækstforum Bornholm og private investorer med interesse i at skabe arbejdspladser på Bornholm.

1. Ny vækst i fødevareerhvervet på Bornholm

Bornholm har en veludviklet fødevareklynge bestående af blandt andet primærsektor, slagteriproduktion og lokale producenter af en bred vifte af fødevarer. Blandt fødevareklyngens styrker er produktionen af kvalitetsfødevarer og samspillet med turismeindsatsen på øen.

1.1 Modernisering af slagteriproduktionen på Bornholm

Som led i moderniseringen og udviklingen af slagteriproduktionen på Bornholm indgik NNF og DI i juni 2014 en aftale om at etablere et medarbejderinvesteringsselskab, DI og NNF har aftalt, at der etableres et medarbejderinvesteringsselskab, hvorigennem slagterimedarbejderne investerer 3,5 pct. af deres bruttoløn i produktionsanlæg, drift og vedligehold af slagteriet i Rønne med henblik på at sikre en mere omkostningseffektiv produktion. Medarbejderne bliver medejere i medarbejderinvesteringsselskabet med hver en andel svarende til de indskudte lønmidler. Regeringen har i [oktober 2014] fremsat Lov om medarbejderinvesteringsselskaber mv., der sætter rammerne for det nye medarbejderinvesteringsselskab.

Som led i den samlede moderniserings- og udviklingspakke for slagteriproduktion på Bornholm har regeringen herudover med hjemmel i Lov om erhvervsfremme og regional udvikling givet tilsagn om op til 1 mio. kr. årligt i fem år til investeringer, der kan understøtte en rentabel produktion, samt reserveret ca. 200.000 kr. årligt i aftaleperioden fra Den Europæiske Socialfond til kompetenceudviklingsprojekter for medarbejderne på slagteriet.

Samtidig muliggør opdateringen af omregningsfaktoren for dyreenheder en forøgelse af antallet af slagtesvin på Bornholm og understøtter dermed slagteriproduktionen på øen. Opdateringen giver mulighed for at øge produktionen af slagtesvin med det samme udbringningsareal, hvis der er godkendelse eller tilladelse fra kommunen til produktionsudvidelsen. Opdateringen skal ses i lyset af, at dansk landbrug gennem de seneste år har forbedret foderoptaget i husdyrproduktionen. Det gælder særligt producenterne af slagtesvin, hvorfor der udskilles mindre kvælstof til miljøet pr. produceret slagtesvin. Derfor er omregningsfaktoren for dyreenheder indenfor alle husdyrproduktioner blevet opdateret, hvilket giver potentiale for produktion af op til 1,5 mio. flere slagtesvin på landsplan med de nuværende udbringningsarealer på bedrifter med slagtesvin.

Regeringen har endvidere fra 2015 sikret, at også bornholmske landmænd vil blive omfattet af det særlige tilskud til landmænd på små øer. Tilskuddet skal afhjælpe at fragt af slagtedy, afgrøder, foder og gødning er dyrere for landmænd, som bor på øer uden broforbindelse. Tilskuddet forventes at udgøre 475 kr. pr. ha, men satsen vil afhænge af det samlede antal ansøgere til puljen. Den endelige støttesats kendes derfor først efter ansøgningsfristens udløb. På Bornholm kan ca. 20.000 ha. få ø-støtte.

Senest har regeringen besluttet, at man vil muliggøre en hurtigere indfasning af spildevandsmodellen til gavn for de store vandforbrugende virksomheder. Dette vil også bidrage til at forbedre vilkårene for bl.a. slagteriproduktionen på Bornholm.

Bedre rammer for svineproduktionen på øen

Initiativer:

- **Opdatering af omregningsfaktor for dyreenheder i husdyrhold i Vækstplan Fødevarer giver mulighed for øget produktion af svin på Bornholm**
- **Tilskud til landmænd på Bornholm, som afhjælper ekstraomkostninger til fx fragt af slagtedyr, føder, afgrøder og gødning til bornholmske landmænd**
- **Mulighed for fremrykning af spildevandsmodellen til gavn for store vandforbrugende virksomheder**

1.2 Partnerskab om udvikling, afsætning og markedsføring af kvalitetsfødevarer

For at styrke udviklingen og afsætningen af kvalitetsfødevarer på Bornholm tager regeringen i samarbejde med vækstforum Bornholm og Bornholms Regionskommune initiativ til, at der etableres et partnerskab om udvikling af kvalitetsfødevarer på Bornholm. Partnerskabet skal bestå af private aktører inden for fødevarereproduktion, råvareproducenter og restaurationsbranchen. Partnerskabet skal sætte fokus på udvikling og afsætning af nye kvalitetsfødevarer med afsæt i de råvarer, der er tilgængelige på øen. Regeringen vil afsætte 5 mio. kr. til partnerskabet.

Partnerskabet om udvikling af kvalitetsfødevarer kan blandt andet igangsætte aktiviteter inden for følgende områder:

- **Øget produktudvikling på Bornholm med afsæt i lokale råvarer.** Partnerskabet får til opgave at igangsætte konkrete initiativer, der kan styrke produktudviklingen af kvalitetsfødevarer med afsæt i de lokale råvarer på Bornholm:
  - I forlængelse heraf kan partnerskabet i samarbejde med Bornholms Vækstforum vurdere behovet for at tilbyde fødevarereproducenterne et kompetenceløft med afsæt i virksomhedernes kompetenceprofiler, fx i form af rådgivning om omlægning af produktion.
- **Styrke rammerne for afsætning af bornholmske fødevarer.** Partnerskabet skal igangsætte tiltag, der styrker samspejlet mellem aftagere og producenter af bornholmske kvalitetsfødevarer, så afsætning af produktionen sikres og leverancesikkerheden forbedres:
  - Det kunne ske fx gennem etableringen af en fælles it-plattform og dertilhørende pakkehal, som kan muliggøre en let og overskuelig adgang for købere fra både ind- og udland til de bornholmske leverandører, samtidig med at de kan bidrage til at udvide kundegrundlaget for de bornholmske leverandørerSamtidig er adgangen til detailhandlen ofte begrænset for små leverandører, da de store kæder ofte kræver store investeringer fra leverandørernes side til fx markedsføring.
  - En øget indsats for afsætningen af bornholmske varer i detailhandelen kan realiseres i samarbejde mellem partnerskabet, de lokale fødevarereproducenter og detailbranchen, fx ved at følge op på COOPs indsats for at støtte mindre fødevarereproducenter og lokale kvalitetsprodukter og afdække muligheden for at udbrede denne model til resten af detailhandelen.
- **Iværksætterkonkurrence på fødevarerområdet.** For at styrke det bornholmske iværksætttermiljø inden for fødevarerområdet afholder partnerskabet:

- iværksætterkonkurrencer, fx med acceleratorforløb, hvor nye virksomheder bliver rådgivet om afsætning, pakning, kommercialisering og markedsføring. Konkurrencen har til formål at tiltrække nye lovende iværksættere fra både ind- og udland til øen, hvilket vil styrke fødevareområdet som helhed, ligesom det vil skabe opmærksomhed om øens fødevareklynge.
- **Mere offensiv markedsføringsindsats.** Partnerskabet får til opgave i regi af fx FOOD at iværksætte konkrete tiltag, der kan styrke markedsføringsindsatsen over for vores nabolande samt det danske marked med henblik på, at øge kendskabet til de bornholmske fødevarer og dermed øge afsætningen.
  - Det kan fx være i form af journalistture, besøgsprogrammer samt en målrettet fødevarerhjemmeside, som kan guide turisterne til de mange store madoplevelser på Bornholm.
- **Øget kvalitet i restaurationsbranchen.** Restaurationsbranchen er et udstillingsvindue for kvaliteten af fødevarereproduktionen på Bornholm, og høj kvalitet i den bornholmske restaurationsbranche vil styrke både turisme – og fødevarerhvervet på øen.
  - Vækstforum Bornholm understøtter i samarbejde med FOOD, at der i løbet af 2014 igangsættes et projekt med fokus på bedre madoplevelser til turisterne i områder uden for de større byer. Viden fra regionale indsats indgår i en større og ambitiøs fælles satsning. Mad- og spiseoplevelser er et centralt element for tiltrækningen af turister uden for de større byer. Ved at sætte fokus på dette element og facilitere et kvalitetsløft af spiseoplevelserne kan man være med til at fastholde og understøtte en positiv turismeudvikling.

Bornholm skal være en attraktiv kvalitetsfødevarer-ø.

Initiativ:

Der etableres et partnerskab om udvikling af kvalitetsfødevarer på Bornholm med deltagelse af centrale private aktører. Partnerskabet skal blandt andet:

- **Skabe øget produktudvikling på Bornholm med afsæt i lokale råvarer.**
- **Styrke rammerne for afsætning af bornholmske fødevarer**
- **Iværksætterkonkurrence på fødevareområdet**
- **Mere offensiv markedsføringsindsats**
- **De bornholmske restaurationer tilbydes et kvalitetstjek.**

1.3 Akvakultur på Bornholm

Efterspørgslen på verdensmarkedet kræver flere fisk, end der kan fanges bæredygtigt i havene. Det giver store vækstperspektiver for akvakultursektoren i de kommende år. Akvakultur giver dog anledning til andre miljømæssige udfordringer på grund af udledningen af næringsstoffer, medicinrester mv. fra produktionen.

Bornholm har potentiale inden for akvakultur i kraft af de erfaringer, som allerede er gjort på øen indenfor akvakultur og fiskeri generelt. Det første forsøg med havbrugsproduktion af regnbueørred ved Bornholm er gennemført i mindre skala i 2014, og der opdrættes fiskeyngel i det bornholmske lakseklækkeri lokaliseret på Nexø havn. Udfordringen er imidlertid det næringsstofoverskud, som havbrug medfører i det omgivende havmiljø, hvorfor tilladelser typisk gives under forudsætning af kompensation for næringsstofudledningen, hvilket er vanskeligt i det mindre salte vand ved Bornholm.

Etableringen af akvakultur ved Bornholm vil kunne have en vis positiv effekt på beskæftigelsen både i forbindelse med akvakulturanlægget og i følgeerhverv, fx ved lokal forarbejdning og forædling af de opdrættede fisk.

Undersøge mulighederne for at udvikle akvakulturproduktionen på Bornholm

Initiativer:

- Regeringen vil gennem blandt andet støtte til innovation og udvikling af teknologi arbejde inden for eksisterende støtteordninger for at muliggøre etablering af akvakulturproduktion ved Bornholm og i de øvrige danske farvande under hensyntagen til havmiljøet
- Regeringen vil inden for rammerne af den kommende akvakulturstrategi gennemføre et servicetjek af administrationsgrundlaget for akvakultursektoren i løbet af 2015, herunder afdække reguleringsmæssige barrierer for etablering af akvakulturproduktion frem mod sommeren 2015.

2. Krydstogtturisme og maritime services

Rønne Havn har potentialet til at blive endnu vigtigere omdrejningspunkt for erhvervsudviklingen på øen særligt inden for krydstogtturisme, sand- og granitproduktion samt udskibning og servicering af havvindmøller. Realiseringen af potentialet kræver dog en udbygning af havnen, så det bliver muligt for de store krydstogt- og fragtskibe at lægge til.

I dag sejler 9 ud af 10 krydstogtskibe uden om Bornholm på deres vej fra København til Skt. Petersborg, fordi de store krydstogtskibe blandt andet ikke kan lægge til i Rønne Havn. Krydstogtturismen er et voksende marked, og Østersøen udgør i dag det 3. største krydstogtsmål i verden. Danmark har siden 2005 oplevet en fordobling af antallet af krydstogtgæster. Internationale krydstogtorganisationer og -rederier vurderer, at Bornholm har et stort potentiale for at få del i væksten, hvis havnen udbygges. Bornholm er blandt andet attraktiv, fordi øens geografiske placering gør det muligt for rederierne at reducere omkostninger til brændsel ved at 'slow-steame' om natten fra, fx København, Stockholm eller Kiel, hvor de fleste krydstogter starter eller slutter. Dette bliver særligt relevant fra 2015, hvor EU skærper kravene til svovludledningen i Østersøen.

Bornholms erhvervsliv kan reducere transportomkostningerne og øge deres konkurrenceevne, hvis større fragtskibe kan lægge til i havnen, særligt inden for eksport af sand og granitskærver, hvor omkostningerne ved transport udgør 33 pct. af produktionsværdien. Udbygningen kan også give Bornholm mulighed for at fungere som udskibnings- og servicehavn i forbindelse med etableringen af en række havvindmølleparker, herunder Kriegers Flak i den sydlige del af Østersøen frem mod 2022. Rønne Havn A/S har etableret *Offshorecenter Bornholm* bestående af en klynge af virksomheder, som vil kunne servicere havvindmølleparkerne, ligesom der i samarbejde med Campus Bornholm arbejdes på at tilbyde de nødvendige kurser og uddannelser.

Regeringen vil understøtte Bornholms Regionskommunes indsats for at udvikle krydstogtturismen og erhvervsudviklingen ved en udbygning af Rønne Havn og tager derfor følgende initiativer:

- Erhvervs- og Vækstministeriet udarbejder i 2014 - i samarbejde med Bornholms Regionskommune og Rønne Havn A/S - en business case, hvor potentialer og risiko forbundet med anlægsprojektet samt havnens forventede rentabilitet kortlægges med henblik på at tilvejebringe et detaljeret beslutningsgrundlag for potentielle private investorer. I den forbindelse skal mulighederne for en etapevis udbygning også undersøges.
- Erhvervs- og Vækstministeriet går sammen med Bornholms Regionskommune og Rønne Havn A/S i dialog med relevante parter for at afdække private finansieringsmuligheder samt eventuelle barrierer for privat medfinansiering til udbygningen af Rønne Havn.

Der arbejdes på at afdække private finansieringsmuligheder til en udbygning af Rønne Havn.

Initiativer:

- **Regeringen, Bornholms Regionskommune og Rønne Havn A/S udarbejder i 2014 en business case og undersøger mulighederne for en etapevis udbygning af havnen**
- **Regeringen, Bornholms Regionskommune og Rønne Havn A/S går i dialog med private investorer om at afdække private finansieringsmuligheder**

2.2 Vækstplan for dansk turisme

Turisme spiller en vigtig rolle for Bornholms udvikling. Bornholm havde 1,3 millioner overnatninger og en turismeomsætning på 1,9 mia. kr. i 2013. Turismen på Bornholm dækker både over kyst-, natur-, og fødevareturisme, hvor Bornholm allerede har betydelige styrker samt nyere områder som krydstogsturisme, hvor turismeindsatsen kan styrkes yderligere. Turismeindsatsen på øen har derfor gode muligheder for også i fremtiden at have væsentlig betydning for vækst og beskæftigelse på øen.

Regeringen har lanceret en vækstplan for dansk turisme med en række konkrete initiativer, der skal bidrage til at skabe vækst og beskæftigelse i dansk turisme og tiltrække flere turister til Danmark.

For at indfri potentialet for turismen gennemføres en ny organisering af den offentlige turismefremmeindsats i Danmark forankret i en ny lov om dansk turisme. Der etableres et nationalt turismeforum, der skal udvikle en fælles national strategi for dansk turisme, herunder for krydstogsturismen i Danmark.

Udviklingsindsatsen samles fremover i tre udviklingsselskaber for kyst- og naturturismen, erhvervs- og mødeturismen. Udviklingsselskabet Dansk Kyst- og Naturturisme får ansvaret for at udvikle kyst- og naturturismen i hele Danmark. Selskabet får blandt andet til opgave at etablere et Østersøpartnerskab, der skal bidrage til at udnytte turismepotentialet ved den danske Østersø. Bornholms Regionskommune kan vælge at deltage i Østersøpartnerskabet.

Flere undersøgelser viser, at turisterne i dag efterspørger bedre faciliteter og rammer til at nyde naturen og et bredere udbud af aktiviteter og oplevelser ved de danske kyster. Regeringen og Venstre, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti har derfor aftalt, at der igangsættes en forsøgsordning, der for udvalgte destinationer skal give mulighed for etablering af perspektivrige og bæredygtige fysiske turismeprojekter til fremme af dansk kyst- og naturturisme. Alle kommuner med kyst- og naturturisme vil blive inviteret til at indsende ansøgninger om projekter til forsøgsordningen.

Da kultur- og naturattraktioner er et vigtigt grundlag for øens turismeerhverv, vil regeringen yderligere sammen med en AP Møller og hustrus fond og regionskommunen udvikle et besøgscenter ved Bornholms største turistattraktion Hammershus.

Tiltrække flere turister til Danmark.

Initiativer:

- **Etablering af et Østersøpartnerskab, der skal bidrage til at udnytte turismepotentialet ved den danske Østersø**
- **Forsøgsordning, der giver udvalgte destinationer mulighed for etablering af perspektivrige og bæredygtige fysiske turismeprojekter til fremme af dansk kyst- og naturturisme**
- **Nyt besøgscenter ved Hammershus**

3. Billigere færgebetjening af Bornholm

Færebetjeningen af Bornholm er helt afgørende for det bornholmske erhvervsliv, som er afhængig af at kunne få varer til og fra øen. Derfor har regeringen og aftalepartierne (V, K, SF, DF og E) med Vækstpakken fra 2014 indgået aftale om lavere færgetakster for godstransport til og fra øerne med henblik på at understøtte erhvervsudviklingen i ø-samfundene. Der afsættes en årlig ramme på 50 mio. kr. i 2015 og 125 mio. kr. årligt fra 2016 og frem til en permanent nedsættelse af færgetaksterne for erhvervstransport til og fra øerne. Ordningen omfatter de små øer samt Fanø, Læsø, Samsø, Ærø og Bornholm. Initiativet udmøntes med en model, hvor der ydes øremærkede tilskud til at nedsætte godstaksterne ekskl. vareafgift med i gennemsnit 80 pct.

Bedre færgetransport for det bornholmske erhvervsliv.

Initiativer:

- Med aftalerne om vækstpakke 2014 nedsættes færgetaksterne for godstransport permanent på ruterne Rønne-Ystad og Rønne-Køge

4. Adgang til kvalificeret arbejdskraft og gode uddannelsesmuligheder

Hvis Bornholm fremadrettet skal være et attraktivt sted at drive virksomhed, er det nødvendigt at sikre virksomhederne adgang til kvalificeret arbejdskraft.

4.1 Adgang til kvalificeret arbejdskraft

En væsentlig forudsætning for at skabe vækst og beskæftigelse på Bornholm er, at virksomhederne har adgang til en velkvalificeret arbejdsstyrke. Størrelsen og sammensætningen af det bornholmske arbejdsudbud sammenholdt med uddannelses- og efteruddannelsesstilbuddene på øen er en udfordring, når virksomhederne skal sikres adgang til de rette kompetencer.

Det er en fælles opgave for erhvervs-, beskæftigelses- og uddannelsessystemet at sikre, at virksomhedernes kompetencebehov imødekommes, så de grundlæggende forudsætninger for vækst er til stede i virksomhederne. Uddannelsesindsatsen skal afspejle virksomhedernes reelle kompetencebehov. Bornholm skal være en rollemodel for en efterspørgselsdrevet uddannelsesindsats. Det kan fx ske gennem en koordineret virksomhedsindsats på tværs af erhvervs-, beskæftigelses- og uddannelsessystemet. Her kan Region Midtjyllands gode erfaringer på området inddrages. I Region Midtjylland indgås der tværgående forpligtende strategiske partnerskaber, hvor der opstilles mål for at styrke "kompetenceforsyningen" på kort og langt sigt. Målene opstilles med udgangspunkt i den regionale erhvervsstruktur, virksomhedernes efterspørgsel efter kompetencer samt udviklingen på arbejdsmarkedet. Et større tværgående samarbejde sikres også gennem Midtjysk ErhvervsudviklingsAkademi, som videreuddanner konsulenter fra erhvervs-, uddannelses- og beskæftigelsessystemerne i regionen.

Uddannelse og kompetenceudvikling foregår i det ordinære uddannelsessystem og efteruddannelsessystemet og varetages af såvel uddannelsesinstitutioner som VEU-centre. Indsatsen koordineres i et betydeligt omfang regionalt og lokalt blandt andet gennem de nye regionale arbejdsmarkedsråd, vækstfora og VEU-centrene. Det skal her bemærkes, at der som følge af reformen af beskæftigelsesindsatsen oprettes et regionalt arbejdsmarkedsråd (RAR) for Bornholm.

Regionalt og lokalt er der i dag blandt andet via socialfonden gode muligheder for at iværksætte initiativer på tværs af erhvervs-, beskæftigelses- og uddannelsessystemet, der adresserer særlige kompetenceudfordringer i lokalområdet. Regeringen og Vækstforum Bornholm ønsker at styrke det tværgående samarbejde ved at videreudvikle det virksomhedsrettede fokus i kompetenceindsatsen via nedenstående initiativer:

- *Bedre rammer for en koordineret virksomhedsrettet indsats.* Erhvervs- og Vækstministeriet, Undervisningsministeriet, Uddannelses- og Forskningsministeriet samt Beskæftigelsesministeriet nedsætter en arbejdsgruppe, der i dialog med vækstforum, VEU-centre og de nye regionale arbejdsmarkedsråd senest i foråret 2015 udarbejder et beslutningsgrundlag for at styrke samarbejdet om den virksomhedsrettede kompetenceindsats. Beslutningsgrundlaget omfatter blandt andet:
  - Fælles analyser og kortlægning af arbejdsmarkedets kompetencebehov.
  - Tilrettelæggelse af tilbud på baggrund af virksomhedernes behov: Med afsæt i analyser og det virksomhedsopsøgende arbejde kan man tilrettelægge konkrete uddannelsesstilbud til virksomhederne.
  - Videndeling blandt medarbejdere i de tre systemer, der kan bidrage til at sikre at virksomhederne får den samme høje service uanset, hvilket system de er i kontakt med.
- *Styrket indsats for at unge og voksne har de kompetencer, virksomhedernes efterspørger.* Undervisningsministeriet og vækstforum vil fra 2015 samarbejde om konkrete initiativer blandt andet i regi af Den Europæiske Socialfond, der kan understøtte:
  - Kompetenceløft til ufaglærte, fx via samarbejder om opkvalificering af ufaglærte til faglærte og målrettet efteruddannelse
  - At flere gennemfører en erhvervsuddannelse. Projekterne kan fx omhandle unge på vej ind eller i erhvervsuddannelsessystemet, flere virksomhedspraktikker og talentudvikling og iværksætteri, der kan gøre erhvervsuddannelserne mere attraktive og mindske frafaldet.
  - Styrket innovation og anvendelsesorienteret undervisning i de gymnasiale uddannelser i samspil med det lokale erhvervsliv.

Bedre adgang til kvalificeret arbejdskraft.

Initiativer:

- **Bedre rammer for en koordineret virksomhedsrettet indsats på tværs af erhvervs-, beskæftigelses- og uddannelsessystemet.**
- **Styrket indsats for at unge og voksne har de kompetencer, virksomhedernes efterspørger.**

4.2 Uddannelse til alle

En af Bornholm største udfordringer er manglen på kvalificeret arbejdskraft. Samtidig efterspørges stadig mere kvalificeret arbejdskraft til ledige og nye stillinger.

Projekt "Uddannelse til alle" har til formål at kvalificere den bornholmske ungdom til at deltage aktivt på arbejdsmarkedet. Projektets overordnede mål er, at 95 pct. af hver bornholmsk årgang skal kvalificere sig til arbejdsmarkedet eller videregående uddannelse gennem en ungdomsuddannelse og at 60 pct. af hver bornholmsk årgang skal gennemføre en videregående uddannelse.

Der er tale om et markant regionalt projekt, der tager fat hele vejen rundt, fra indsatsen i grundskolen, der tidligt sætter ind overfor skoletrætte og udsatte unge, til sikring af overgang fra grundskole til ungdomsuddannelse, til styrkelse af overgangen til en videregående uddannelse og til særlige indsatser målrettet unge ledige uden en kompetencegivende uddannelse. Konkret skal projektet bidrage til at skaffe flere praktikpladser på Bornholm, dimensionere erhvervsuddannelserne inden for udvalgte brancher og styrke koordinationen mellem forskellige praktikpladser. I projektet er der ligeledes fokus på udvikling af nye pædagogiske metoder og indsatser på ungdomsuddannelsesniveau og på samspillet mellem kommune,

erhvervsliv og uddannelsesinstitutioner med særligt fokus på udvikling af en regional netværksmodel samt styrkelse af erhvervsuddannelserne.

Projektet er støttet med samlet ca. 20 mio. kr. fra Den Europæiske Socialfond. Der afsættes yderligere 1 mio. kr. fra EU's strukturfondsmidler til projektet til videreudvikling af aktiviteterne og gennemføre forløb i en større skala end Bornholms Regionskommune ellers ville gøre.

Styrke kompetencerne hos den bornholmske ungdom.

Initiativer:

- **Projekt "uddannelse til alle" støttes med yderligere 1 mio. kr. til at videreudvikle aktiviteter og gennemføre forløb i en større skala end Bornholms Regionskommune ellers ville gøre.**

4.3 Bedre muligheder for videreuddannelse på Bornholm

Regeringen, Bornholms Regionskommune og Bornholms Vækstforum er enige om, at opretholdelsen af et udbud af videregående uddannelser samt social- og sundhedsuddannelser (SOSU) på Bornholm er afgørende både af hensyn til øens uddannelsessøgende befolkning og af hensyn til arbejdsmarkedets adgang til kvalificeret arbejdskraft. Derfor er parterne enige om, at alle Bornholms videregående uddannelser skal samlokaliseres på Campus Bornholm.

Campus Bornholm er en fysisk sammenlægning af øens ungdoms-, voksen-, videregående- og efteruddannelser i et fælles byggeri, som skal udvikle rammerne for uddannelserne samt opretholde og videreudvikle undervisningsmiljøet. Det kommende byggeri skal efter planen stå klart i 2017. Byggeprojektet forudsætter godkendelse i Folketingets Finansudvalg.

Bedre mulighed for uddannelse på Bornholm ved understøttelse af uddannelsesmiljøerne.

Initiativer:

- **Det kommende byggeri til Campus Bornholm udvides med plads til et uddannelsesmiljø for voksne.**
- **Professionsbacheloruddannelserne og SOSU-uddannelserne flytter til det nye campus, som forventes klar 2017.**
- **Campus Bornholm får via lejeindtægter dækning for alle budgetterede udgifter til opførelse af byggeriet.**

5. Virksomheden i centrum - en styrket erhvervsfremme indsats

Den lokale erhvervsservice og myndighedsbehandling er helt afgørende for virksomhedernes vækst. Ved at samle den kommunale erhvervsservice og myndighedsbehandling under et tag har Bornholms Regionskommune taget første spadestik til at gøre det lettere at være virksomhed på Bornholm.

Regeringen og KL har i regi af Økonomiaftalen for 2015 aftalt, at man vil følge op på implementeringen af de anbefalinger til en styrket virksomhedsrettet kommunal service. I anbefalingerne blev der blandt andet lagt vægt på vigtigheden af at prioritere den basale erhvervsservice i form af vejledning, information og kursusaktivitet for virksomhederne med henblik på at styrke virksomhedernes vækstpotentiale.

5.1 60 mio. kr. til bedre bredbånd på Bornholm

Regeringen har i regi af aftalerne om vækstplan DK fra 2013 afsat 60 mio. kr. til bedre bredbånd på Bornholm. Midlerne vil give bornholmerne et markant løft i adgangen til hurtigt bredbånd, som kan bidrage til øget vækst og udvikling på Bornholm – det gælder både borgere, virksomheder og sommerhusejere på øen. Udrulningen af bredbånd vil også kunne skabe vækst og beskæftigelse i relevante følgeerhverv.

Bedre bredbånd på Bornholm.

Initiativer:

- **Der er afsat 60 mio. kr. i forbindelse med aftalerne om Vækstplan DK til bedre bredbånd på Bornholm.**

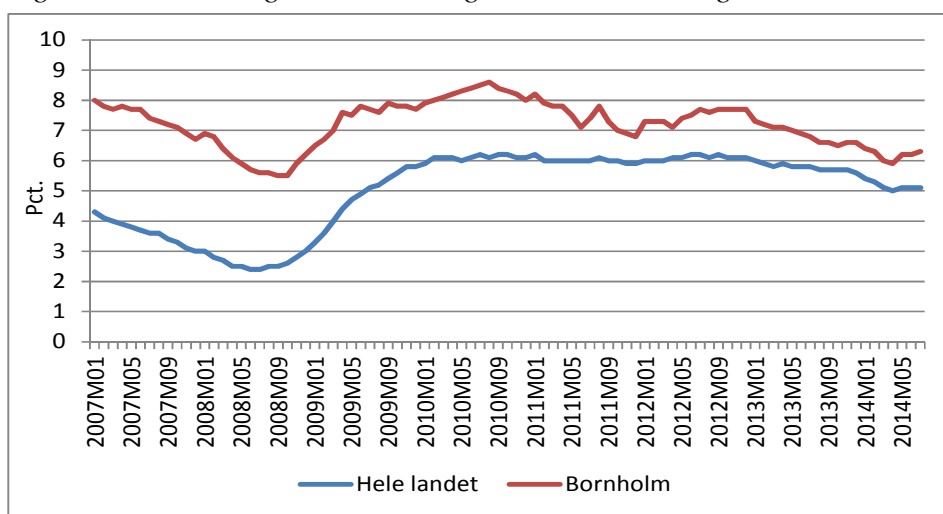
Bilag 1. Fakta om vækst, beskæftigelse og erhverv på Bornholm i dag

Vækst og beskæftigelse i de bornholmske virksomheder har afgørende betydning for den samlede økonomiske udvikling for øen.

Beskæftigelse

Ledigheden på Bornholm er med 6,3 pct. lidt over landsgennemsnittet på 5,1 pct. (juli 2014), jf. figur 1. Ledigheden har været faldende det seneste år dog med en svag stigning de seneste måneder. I perioden 2009-2013 er antallet af beskæftigede faldet fra 18.965 i 2009 til 17.269 i 2013. Samtidig er 30 pct. af indbyggerne på øen i alderen 16-64 år offentligt forsørgede mod 23 pct. på landsplan.

Figur 1. Sæsonkorrigeret bruttoledighed i hele landet og Bornholm

Kilde: Danmarks Statistik

Fremskrivninger foretaget af Center for Regional og Turismeforskning indikerer, at der relativt hurtigt vil opstå mangel på specialiseret arbejdskraft på Bornholm. Allerede nu giver de bornholmske virksomheder udtryk for, at de har svært ved at rekruttere arbejdskraft med den nødvendige specialviden. Omvendt repræsenterer den kommende mangel på specialiseret arbejdskraft en mulighed for Bornholm som helhed, fordi de nye jobmuligheder også giver mulighed for at tiltrække nye beboere til øen.

De bornholmske virksomheder

Beskæftigelsesmæssigt er de største private brancher på Bornholm handel, bygge og anlægsvirksomhed samt landbrug, skovbrug og fiskeri, jf. tabel 1. Der er gennemsnitligt langt flere ansat i den offentlige sektor på Bornholm end på landsplan.

Tabel 1: Beskæftigelsen på Bornholm fordelt på sektor

	Bornholm		Danmark
	2013	Pct.	Pct.
Primært privat sektor			
Handel	2.293	13,3	15,7
Bygge og anlæg	1.118	6,5	5,7
Transport	1.034	6,0	4,6
Landbrug, råstofudvinding mv.	966	5,6	2,9
Rejsebureauer, rengøring og operationel service	899	5,2	4,8
Anden industri og forsyning	706	4,1	7,7
Hoteller og restauranter	639	3,7	3,4
Føde-, drikke- og tobaksvarerindustri	611	3,5	2,0
Maskinindustri	514	3,0	2,0
Information og kommunikation	491	2,8	3,7
Erhvervsservice	456	2,6	5,5
Andre serviceydelser mv.	566	3,3	3,1
Ejendomshandel og udlejning	260	1,5	1,7
Finansiering og forsikring	218	1,3	3,0
Primært offentlig sektor			
Sociale institutioner	2.484	14,4	12,4
Sundhedsvæsen	1.333	7,7	6,6
Undervisning	1.272	7,4	8,2
Offentlig administration, forsvar og politi	1.123	6,5	5,2
Kultur og fritid	286	1,7	1,8
I alt	17.269	100,0	100,0
<i>Heraf offentligt beskæftigede</i>	<i>6.985</i>	<i>40,4</i>	<i>33,0</i>

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Produktivitetsudvikling og eksport

Bornholm har sammenlignet med landsniveauet og andre kommuner beliggende i yderområder en relativ lav produktivitet. Den bornholmske produktivitet var i 2012 på 420.000 kr. pr. beskæftiget, mens tallet på landsplan var 557.000 kr. Bornholm har således en produktivitet, der ligger på 75 pct. af landsgennemsnittet. Bornholm har ligeledes haft svært ved at følge den nationale produktivitetsudvikling.

Mellem 2004 og 2012 er den bornholmske eksport til udlandet øget fra 2,9 til 4,6 mia. kr. Selv om den bornholmske eksport faldt under krisen, har de bornholmske virksomheder klaret sig godt både sammenlignet med landsniveauet og andre yderområder. De bornholmske virksomheder har tilmed formået at øge eksporten i de senere år trods den relativt lave produktivitet på øen.

Tillæg om administrative samarbejder

Tillæg til aftale om vækstplan for Bornholm for 2015 mellem regeringen og Bornholms Vækstforum

○ Øget fokus på effekt og læring

Som led i opfølgningen på evalueringen af kommunalreformen i 2012 aftalte parterne i de regionale vækstpartnerskaber 2013 et styrket samarbejde om evaluering og effektmåling og har som led heri:

- ✓ Videreudviklet og forbedret det registerbaserede system således, at der kan opgøres effekter af regionale projekter på de deltagende virksomheders omsætning, jobskabelse, eksport mv. i forhold til en kontrolgruppe af sammenlignelige virksomheder. Systemet er etableret af de regionale vækstfora, Danmarks Statistik og Erhvervs- og Vækstministeriet. I 2014 udvikles et lignende system til at effektmåle personrettede projekter baseret på en systematisk indsamling af deltagernes CPR-numre.
- ✓ Aftalt, at der i forbindelse med de konkrete projektansøgninger til Regionalfonden og Socialfonden 2014-2020 skal opstilles klare og logiske effektkæder med tilhørende kritiske antagelser. Projektansøger redegør for projektets forventede effekter og forklarer, hvordan projektets aktører og aktiviteter konkret bidrager til de opstillede effektmål. Om muligt skal effektkæderne baseres på evidensbaseret forskning, erfaringer, evalueringer mv. Der opstilles målbare indikatorer for alle led i effektkæden, så man kan følge, om projektet er på rette spor.

Der er hermed etableret et godt afsæt for at få øget viden om effekten af en række regionale erhvervsfremmeindsatser. Den ny viden kan dog kun føre til øget effekt på længere sigt, hvis erfaringerne - efterhånden som de opsamles og systematiseres - bringes med i det fremadrettede arbejde. Parterne vil arbejde for følgende leverancer og milepæle:

h. Udbredelse af effektmålingssystemet.

Udenrigsministeriet vil senest i foråret 2015 gå i dialog med KL og Danske Regioner med henblik på at aftale relevante rapporterings- og dataindsamlingskrav, der kan sikre et kontinuerligt fokus på måling af eksporteffekt på tværs af de offentlige eksportstøtteordninger.

De regionale vækstfora har besluttet, at principperne om monitorering og effektmåling omfatter alle regionale erhvervsfremmeprojekter, og ikke blot dem, som er støttet med strukturfondsmidler.

i. Viden om effekt som grundlag for udvikling af regionale strategier og projekter.

De regionale vækstfora har i dag hver deres evalueringspraksis, hvilket gør det svært at sammenligne projekters effekter og lære på tværs af regionsgrænserne. De regionale vækstfora vil senest i foråret 2015 have aftalt en model, der sikrer, at viden om effekter mv. opsamles og formidles på en måde, som muliggør vidensdeling på tværs af vækstfora, både til brug for den overordnede strategiudvikling og til vurdering af konkrete projekter. Erhvervs- og Vækstministeriet bidrager til at understøtte og udbrede erfaringer på tværs af vækstfora. Den nye model skal ses i sammenhæng med Danmarks Vækstråds nye opgave i at benchmarke den regionale vækstindsats og understøtte læring på tværs. Erhvervsstyrelsen vil i efteråret 2014 invitere de regionale vækstfora til en drøftelse herom.

○ **Midlerne skal hurtigere ud at virke hos virksomhederne**

Parterne er enige om, at der bør tilstræbes at være så kort tid som muligt fra virksomhederne ansøger om EU-medfinansiering til godkendte projekter omsættes til handling til gavn for vækst og beskæftigelse. Både de regionale vækstfora og Erhvervsstyrelsen har hver for sig fokus på at sagsbehandlingen er god og effektiv. Når virksomhederne vurderer sagsbehandlingen af deres ansøgninger, er det imidlertid den samlede sagsbehandlingstid fra ansøgning hos vækstfora til kontrakt om medfinansiering fra Erhvervsstyrelsen, som afgør, om de oplever sagsbehandlingstiden som tilfredsstillende. Den samlede sagsbehandlingstid kan fx trække ud, hvis en ansøgning ikke vurderes at være fyldestgørende oplyst. Derfor er parterne enige om at arbejde for følgende leverancer og milepæle:

j. Etablering af et fælles servicemål for administration.

Erhvervsstyrelsen og de regionale vækstfora vil senest i sommeren 2015 udarbejde et fælles servicemål for den samlede sagsbehandling af regional- og socialfondsansøgninger, der fastlægger den tidsmæssige ramme for sagsbehandlingstiden fra ansøgningens modtagelse til tilsagnets udstedelse. Erhvervsstyrelsen vil i foråret 2015 indlede et samarbejde med vækstfora herom.

○ **Øget hjemtag af forskningsmidler fra EU**

I forbindelse med den nye finansielle ramme for EU's budget 2014-2020 øges de midler, som medlemslande kan hjemtage på bl.a. forsknings- og erhvervsområdet. Det gælder særligt forsknings- og innovationsprogrammet Horizon 2020, hvor budgettet øges med 24 pct. i forhold til det tidligere 7. rammeprogram. Samtidig vurderes det, at konkurrencen om midlerne vil blive skærpet. Danmark får desuden færre EU-midler fra EU's Regionalfond og Socialfond, der skal anvendes i nationale programmer til blandt andet innovation, forbedret konkurrenceevne i SMV'er, grøn omstilling, iværksætter, social inklusion og uddannelsesløft. For at skabe de bedst mulige forudsætninger for at virksomheder og forskningsinstitutioner kan hjemtage EU-midler i international konkurrence har parterne med afsæt i de regionale vækstpartnerskaber i 2013

- ✓ Indgået aftaler med andre rådgivere fra erhvervsfremme-, innovations- og forskningsområdet i maj 2013 om at etablere en fælles indgang "EU-DK-Support netværk", der skal give danske forskere og virksomheder velkvalificeret, effektiv og rettidig hjælp og rådgivning, når de ansøger EU-programmer inden for forskning, innovation, erhvervsudvikling og iværksætter. Partnerne i EU-DK Support samarbejder inden for fire indsatsområder a) Nem og overskuelig adgang til rådgivning, b) Målgrupperelevant og opsøgende informations- og rådgivningsindsats c) Formidling af cases og succes historier og d) Matchmaking.

Parterne vil tilstræbe, at samarbejdet bidrager til at øge hjemtag af EU-midler i budgetperioden 2014-2020 ift. 2007-2013: 2,5 pct. for Horizon 2020, 2,2 pct. for COSME og for et Kreativt Europa hhv.

Mediadelprogrammet 4, 9 pct. og Kulturdelfprogrammet 8,4 pct. Udfordringen for medlemmerne af EU-DK Support er at øge antallet af ansøgere, samtidig med at sikre en høj kvalitet af ansøgningerne til EU-programmerne. Endvidere betyder de ambitiøse målsætninger, at en højere andel af innovationsaktive virksomheder end hidtil skal deltage i EU-programmer. Som led i gennemførelsen vil parterne arbejde for følgende leverancer og milepæle:

k. Opsøgning af innovative virksomheder.

På landsplan skal i der i 2015 samlet opsøges 1700 virksomheder. I forlængelse heraf vil

vækstforum understøtte, at den for Bornholm udpegede koordinator sikrer, at der i 2015 bliver opsøgt 50 virksomheder på øen.

Forudsætningen for at øge hjemtaget af EU-midler til Danmark er, at virksomheder får viden og mulighed for at deltage i EU-programmer. Derfor sættes i 2014 og 2015 særlig fokus på den opsøgende indsats overfor virksomheder, der blandt andet har deltaget i nationale innovationsprogrammer. Erhvervs- og Vækstministeriet samt Uddannelses- og Forskningsministeriet stiller følgende til rådighed for de regionale koordinatore:

- en webbaseret platform for videndeling
- kontaktoplysninger på virksomheder, der har søgt relevante nationale puljemidler

Der er udpeget seks regionale koordinatore for den opsøgende indsats (Væksthus Hovedstadsregionen, Syddanmarks EU-kontor, Norddanmarks EU-kontor, Væksthus Midtjylland, Europe Direct Bornholm, ZealandDanmark EU Office). De rådgivende aktører, herunder de regionale vækstfora, udarbejder årligt handlingsplaner for den opsøgende indsats.

Regionalt vækstpartnerskab for 2015 mellem regeringen og Vækstforum Hovedstaden

12. december 2014

Regeringen og Vækstforum Hovedstaden er enige om at styrke samarbejdet om indsatsen for vækst og erhvervsudvikling, blandt andet med følgende indsatser:

Opfølgning på hovedstadsstrategien og Copenhagen-samarbejdet:

- Regeringen bakker op om Copenhagen-samarbejdet og vil indgå i samarbejder om relevante indsatser. Copenhagen-samarbejdet samler Region Hovedstaden, Region Sjælland og de 46 kommuner i de to regioner om at skabe et sammenhængende arbejdsmarked og understøtte erhvervsudvikling og internationalisering af metropolregionen. Regeringen og vækstforum vil i foråret 2015 drøfte samarbejdsmuligheder, der kan skabe større kritisk masse i erhvervsfremme- og innovations-indsatsen i hovedstadsregionen samt sikre "no wrong door" for erhvervslivet, når de ønsker hjælp til udvikling.
- Parterne vil i foråret 2015 igangsætte et samarbejde om at eksekvere relevante dele af regeringens kommende hovedstadsstrategi, der skal forbedre produktiviteten og væksten til gavn for borgere og erhvervsliv i metropolområdet. Samarbejdet kan fx omfatte fælles markedsføring af Copenhagen, tiltrækning af udenlandsk arbejdskraft og en indsats for at styrke erhvervsamarbejdet i metropolregionen om at udnytte potentialerne i forskningsfaciliteten European Spallation Source (ESS), der opføres i Lund. Som et led heri tager regeringen initiativ til, at der udarbejdes en national ESS-strategi sammen med Vækstforum Hovedstaden og andre relevante parter. Den nationale ESS-strategi skal sætte pejlemærker for den fremtidige indsats og udvikling på området.

Danmark som produktionsland, herunder indsats for "Grøn" og "Smart" vækst

- Der udvikles et træningsforløb, hvor medarbejdere i hovedstadens produktionsvirksomheder får kompetencer til at procesoptimere og produktudvikle med fokus på at øge ressourceeffektiviteten i virksomhederne.
- Der gennemføres en analyse og kortlægning af muligheder og barrierer for Smart Vækst, fx ift. smart city-teknologier.
- Der iværksættes et vækstprogram for op til 1000 små og mellemstore produktionsvirksomheder i hele landet, hvor produktionsvirksomheder i hovedstaden får adgang til ekspertrådgivning om konkrete tiltag, som kan gennemføres med henblik på øget produktivitet og konkurrenceevne, fx øget automatisering.
- Der gennemføres en indsats for op til 150 vækstvirksomheder, hvor vækstvirksomheder i hovedstaden tilbydes et intensivt sparrings- og acceleratorforløb efter inspiration fra bl.a. USA, hvor store virksomheder og succesfulde iværksættere oftere er involveret i det lokale iværksætermiljø og geninvesterer deres tid og penge i at hjælpe nye vækstvirksomheder.

Sund vækst og udnyttelse af det erhvervsmæssige potentiale på lægemiddel og medico-området

- Region Hovedstaden og Københavns Kommune har taget initiativ til at etablere en klynge inden for Sund Vækst i et samarbejde med Copenhagen Capacity og Væksthus Hovedstadsregionen: Copenhagen Health Tech Cluster (CHC). Parternene afdækker nye samarbejdsprojekter, hvor CHC kan deltage. Der sikres synergi til de nationale innovationsnetværk Welfare Tech og MedTech.

Kreativ vækst:

- Der etableres et partnerskab inden for mode og design med deltagelse af Dansk Design Center, INDEX:Award og Danish Fashion Institute. Staten og Vækstforum Hovedstaden samt andre offentlige og private aktører bidrager til finansieringen.

Baggrund

Regeringen og Vækstforum Hovedstaden er enige om at styrke sammenhængen mellem den nationale og regionale indsats for vækst og erhvervsudvikling og iværksætter med den regionale vækstpartnerskabsaftale for 2015 konkrete fælles vækstinitiativer.

Regeringen har gennemført en række reformer og vækstinitiativer, herunder fremlagt vækstplaner på erhvervsområder, hvor danske virksomheder har international konkurrencekraft, og senest indgået Aftaler om Vækstpakke 2014. Derudover er regeringen i gang med at udarbejde en hovedstadsstrategi.

Region Hovedstaden har, sammen med Region Sjælland, KKR Hovedstaden og KKR Sjælland, taget initiativ til at samle hele metropolregionen om en fælles indsats for at fremme væksten i regionen. Derudover er Region Hovedstaden ved at udarbejde en ny regional vækst- og udviklingsstrategi for hovedstadsregionen, som forventes lanceret i september 2015. Den lokale og den regionale indsats for vækst og erhvervsudvikling forventes med strategien at kunne samles om at fokusere på to rammevilkår og fire væksttemaer. Rammevilkårene er *effektiv og bæredygtig mobilitet* samt *kompetent arbejdsstyrke og internationalisering*. Væksttemaerne er:

- Grøn Vækst
- Sund Vækst
- Kreativ Vækst
- Smart Vækst

Udover initiativerne i denne aftale gennemføres en række initiativer af administrativ karakter, hvor øget koordination, mere effektiv administration samt dokumentation af effekten af den regionale vækstindsats er i fokus. Initiativerne gennemføres inden for eksisterende økonomiske og administrative rammer og parterne vil – med inddragelse af Danmarks Vækstråd – løbende overvåge fremdriften i aftalen om vækstpartnerskabet.

○ **Opfølgning på hovedstadsstrategien og Copenhagen-samarbejdet**

Regeringen har nedsat et tværministerielt embedsmandsudvalg, som har til opgave at belyse, hvordan hovedstaden kan indfri sit potentiale og klare sig bedre i konkurrencen med sammenlignelige storbyer. Med strategien ønsker regeringen blandt andet at understøtte det regionale og kommunale samarbejde i Region Hovedstaden, Region Sjælland og Region Skåne om en fokuseret vækstdagsorden (Greater Copenhagen-samarbejdet). Hvis hovedstadsmetropolens vækst skal styrkes, er det vigtigt at medtænke potentialet, som den samlede metropolregion rummer med sine 3,8 mio. indbyggere, med en høj andel af højtuddannede, universiteter, videninstitutioner, mange forskningsbaserede virksomheder, en international lufthavn mv.

Hovedstadsregionen spiller også en vigtig rolle for at skabe vækst, som kan smitte af på resten af landet. Men hovedstadsregionens særlige potentialer bør udnyttes bedre i bestræbelserne på at fremme landets økonomiske udvikling. Flere sammenlignelige storbyer og regioner har bl.a. højere vækst, højere BNP per indbygger og højere produktivitet. Parterne vil arbejde for:

a. Opfølgning på relevante dele af strategierne, som blandt andet kan understøtte regionens internationale tiltrækningskraft og image.

Regeringen bakker op om Copenhagen-samarbejdet og vil indgå i samarbejde om relevante indsatser.

Copenhagen-samarbejdet er et politisk samarbejde, der omfatter Region Hovedstaden, Region

Sjælland og de 46 kommuner i de to regioner på Sjælland. Derudover er der dialog med Region Skåne og kommunerne i den sydsvenske region om at indtræde i samarbejdet. Formålet med samarbejdet er at sikre vækst og udvikling i den større metropolregion. Copenhagen-samarbejds vision er at skabe et internationalt knudepunkt for investeringer og viden, og øge vækst og beskæftigelse, så regionen mindst er på niveau med de mest succesfulde metropoler i Europa. Copenhagen-samarbejdet har to overordnede indsatsområder: Et sammenhængende arbejdsmarked samt erhvervsudvikling i regionen og internationalisering.

Copenhagen-samarbejdet har fået udarbejdet en kortlægning af erhvervsfremmesystemet i hovedstadsområdet og det øvrige Sjælland, der blandt andet giver et samlet overblik over operatører og virksomhedernes brug af erhvervsfremmeaktiviteter og ydelser. I foråret 2015 vil Vækstforum Hovedstaden (i regi af copenhagen-samarbejdet), Uddannelses- og Forskningsministeriet og Erhvervs- og Vækstministeriet samt andre relevante parter drøfte kortlægningen og afdække muligheder for samarbejde, der kan understøtte større kritisk masse i indsatsen og "no wrong door" for erhvervslivet. Samarbejdet kan fx bidrage til at sikre klare snitflader og styrke samarbejdet mellem aktørerne.

Parterne vil i foråret 2015 igangsætte et samarbejde om at eksekvere relevante dele af hovedstadsstrategien med henblik på at forbedre produktiviteten og væksten i hovedstadsområdet.

I forhold til erhvervsudvikling kunne samarbejdet fx omfatte en indsats for at styrke erhvervs-samarbejdet i metropolregionen og udnytte potentialerne i forskningsfaciliteten European Spallation Source (ESS), der opføres i Lund. Udnyttelsen af potentialerne i ESS skal ske i kobling med det nationale arbejde for at fremme samarbejde mellem universiteter, erhvervsliv og myndigheder om at anvende ESS.

Regeringen vil tage initiativ til, at der udarbejdes en national ESS-strategi, der sætter pejlemærker for den fremtidige indsats og udvikling på området. Vækstforum Hovedstaden vil deltage i udarbejdelsen af strategien sammen med repræsentanter fra bl.a. universiteter, dansk erhvervsliv og andre aktører på området.

I forhold til internationalisering kunne samarbejdet fx omfatte fælles markedsføring af Copenhagen og tiltrækning af udenlandsk arbejdskraft. Opførelsen af ESS giver fx mulighed for at tiltrække højtuddannede eksperter, forskere, studerende og investeringer, samt at styrke samarbejdet mellem universiteterne. Regeringen undersøger muligheden for en løsning, så ansatte ved forskningsanlægget ESS, der kommer fra lande uden for EU/EØS, kan bosætte sig i Danmark. Løsningen vil skulle ske i enighed med de svenske myndigheder. Parterne vil generelt arbejde for at fremme bedre mulighed for mobilitet for alle typer af arbejdskraft på tværs af Øresundsregionen.

I forlængelse af regeringens handlingsplan "Danmark som et attraktivt uddannelsesland" er parterne desuden enige om at samarbejde om rekruttering og fastholdelse af udenlandske talenter inden for Danmarks erhvervmæssige styrkeområder. Konkret igangsættes indsatser i forhold til at styrke de studerendes tilknytning til arbejdsmarkedet under studierne samt i forhold til modtagelse, integration og vejledning af internationale studerende. Vækstforum Hovedstaden vil invitere Uddannelses- og Forskningsministeriet, Beskæftigelsesministeriet og andre relevante parter til at afklare mulighederne for at etablere et samarbejde i forhold til de erhvervmæssige styrkepositioner, der er stærkt forankret i regionen.

o **Danmark som produktionsland, herunder indsats for "Grøn" og "Smart" vækst**

Danmark har siden 00'erne oplevet et større fald i antallet af produktionsarbejdspladser end i vores nabolande. Produktionsvirksomhederne er en væsentlig drivkraft for vækst og velstand, og der er mange arbejdspladser knyttet til produktion både i produktionserhvervene og inden for byggeri, transport og andre serviceerhverv. Danmark skal derfor være et attraktivt produktionsland. Samtidig skal vi understøtte, at flere nye virksomheder vokser sig større og i højere grad bidrager til vækst og jobskabelse.

Hovedstadsregionen har mange clean-tech-virksomheder, der fx leverer højteknologiske løsninger til håndtering af jordforurening og grundvandsbeskyttelse. Region Hovedstaden ønsker at være en grøn og innovativ metropol, som går forrest i den grønne omstilling i Danmark. Omstillingen skal skabe vækst hos grønne virksomheder og samtidig styrke livskvalitet hos borgerne, fx ved at reducere energi- og ressourceforbrug og sikre ren jord og rent grundvand. Vækstforum har fx understøttet innovative jordoprensningmetoder, etableret testcentre og OPI'er med erhvervslivet og senest understøttet en fælles tværregional branding, udvikling og internationalisering af Danish Soil Partnership.

Danmark er et af de mest digitaliserede lande i verden. Vi har en højt udviklet digital infrastruktur, en digitaliseringsparat befolkning og digital økonomi med stadig stigende betydning. Med "Smart vækst" vil Vækstforum realisere vækstmulighederne inden for internationale trends som "smart city", "big data", "internet of everything" og digitalisering. Der gennemføres nedenstående initiativer:

b. Nyt træningsforløb for medarbejdere med henblik på at øge virksomheders ressourceeffektivitet.

Parterne er enige om at udvikle grundlaget for nye træningsforløb for medarbejdere i produktionserhverv inden for ressourceeffektiv produktion. Erfaringer fra både Danmark og udlandet viser, at kompetencerne hos medarbejderne kan bidrage til innovation og til at optimere processer i virksomheden.

Grundlaget for træningsforløbene fastlægges i et samarbejde mellem Erhvervs- og Vækstministeriet og de regionale vækstfora i dialog med Miljøministeriet, Undervisningsministeriet samt arbejdsmarkedets parter. Træningsforløbene skal gennemføres af fx uddannelsesaktører og rådgivere, der skal give virksomhederne tilbud om at løfte arbejdsstyrkens kvalifikationer inden for ressourceeffektiv produktion. Vækstforum har som målsætning, at der skal gennemføres så mange træningsforløb som muligt i Region Hovedstaden, og at virksomheder med ansatte, som har gennemført træningsforløb, skal forbedre deres ressourceeffektivitet. Resultatet af forløbene skal på langt sigt være øget beskæftigelse og værdiskabelse. Forløbene skal gennemføres i form af et projekt, som forankres hos en operatør, der står for administration og implementering. Forløbene gennemføres som en landsdækkende indsats, men kan tilpasses regionale styrkepositioner. Initiativet skal medfinansieres af EU's socialfond under den nationale pulje af strukturfondsmidler.

c. Fremme af "smart city".

Løbende fremme af samarbejdet mellem virksomheder, forskningsinstitutioner, kommuner og regioner om at udvikle og anvende smart city-teknologier kan føre til besparelser og samtidig styrke dansk erhvervslivs position på verdensmarkedet for intelligente teknologiske byløsninger.

Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter vil i 2015 sammen med Vækstforum Hovedstaden og andre interesserede parter gå i dialog om rammen for en analyse og kortlægning, der kan vurdere muligheder og barrierer for Smart Vækst. Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter vil i 2014-2016 i samarbejde med Miljøministeriet og Erhvervs- og Vækstministeriet indkalde ansøgninger til at understøtte strategier for grøn bæredygtig byudvikling i byer med over 30.000 indbyggere.

Vækstforum Hovedstaden vil i 2016 gennemføre en tematiseret ansøgningsrunde omkring temaet "smart vækst" og ser positivt på at bidrage til at medfinansiere eventuelle udviklingsaktiviteter i nye og bestående testfaciliteter i regionen. Derudover støtter Energiteknologisk Udviklings- og Demonstrationsprogram udviklingen af ny klimavenlig energiteknologi, der kan bidrage til at gøre Danmark uafhængig af fossil energi.

d. Vækstprogram for små og mellemstore produktionsvirksomheder.

Parterne vil ultimo 2014 indkalde ansøgninger med henblik på at finde en operatør til vækstprogrammet for små og mellemstore produktionsvirksomheder. Vækstprogrammet vil have særligt fokus på at fremme avanceret produktion. Vækstprogrammet bliver en landsdækkende indsats, der kan styrke produktiviteten og konkurrenceevnen i op til 1000 små og mellemstore produktionsvirksomheder. Dermed skabes en effektiv, fælles platform for at tilbyde små og mellemstore produktionsvirksomheder højt specialiseret rådgivning om avanceret produktion.

Vækstprogrammet tilpasses regionalt i forhold til indsatser, der allerede gennemføres eller planlægges i forhold til små og mellemstore produktionsvirksomheder. Det vil fx indebære, at virksomheder efter et indledende Væksttjek kan blive henvist til andre regionale eller nationale programmer, samt at Vækstprogrammet koordineres med den specialiserede erhvervsservice i væksthusene.

e. "Team Vækst Danmark" - Etablering af et fælles program for vækstvirksomheder.

Parterne vil fremme et tættere samarbejde mellem succesfulde vækstvirksomheder, erfarne erhvervsfolk og det danske iværksættermiljø ved at etablere et program, hvor op til 150 vækstvirksomheder fra 2015-2017 kan komme igennem et intensivt sparrings- og acceleratorforløb for potentielle vækstvirksomheder. De regionale vækstfora vil invitere relevante ministerier til at deltage i udarbejdelsen af en model for programmet ultimo 2014.

Indsatsen organiseres i fagligt fokuserede og specialiserede kompetencecentre. Indsatsen vil omfatte et intensivt træningsforløb og en mentorordning med mentorer blandt andet fra toppen af dansk erhvervsliv. Der stiles mod, at den samlede volumen under programmet er på op til 100 mio. kr. Erhvervs- og Vækstministeriet bidrager med 10 mio. kr. i 2015 fra den nationale pulje af EU regional- og socialfondsmidler. De øvrige midler søges tilvejebragt via de regionale vækstfora samt privat medfinansiering.

Adgang til kapital er vigtigt for, at virksomheder kan foretage fornuftige investeringer og komme ind i solide vækstforløb. Der er med blandt andet Vækstplan DK og Vækstpakke 2014 taget en række initiativer, som styrker små og mellemstore virksomheders adgang til kapital, herunder bl.a. etablering af iværksætterlån, udvidelse af vækstkautionsordningen og forlængelse af vækstlånordningen. De regionale vækstfora har igangsat en gap-analyse, der skal analysere om der er mangel på risikovillig lånekapital. Parterne er enige om at drøfte analysens resultater, når de foreligger.

Indsatsen under Team Vækst Danmark kan også bidrage til at tiltrække iværksættere til Danmark. Med reformen for international rekruttering, som træder i kraft pr. 1. januar 2015, vil staten etablere en ny Start-Up-Denmark ordning for iværksættere fra 3. lande, der gerne vil starte selvstændig erhvervsvirksomhed i Danmark.

Projektet tager afsæt i erfaringer fra udlandet. Succesfulde etablerede virksomheder og serieiværksættere er kun i begrænset omfang involveret i det lokale iværksættermiljø i Danmark. Det står i modsætning til bl.a. USA, hvor store virksomheder og succesfulde iværksættere oftere er

involveret i det lokale iværksættmiljø og geninvesterer deres tid og penge i at hjælpe en ny generation af vækstvirksomheder.

o **Sund vækst og udnyttelse af det erhvervmæssige potentiale på lægemiddel og medico-området**

Den positive udvikling for virksomheder inden for lægemiddel- og medico-området i hovedstadsområdet skyldes blandt andet den mangeårige tradition for et stærkt offentlig-privat samspil om forskning og uddannelse og gode rammer for klinisk forskning.

Som grundlag for fortsat vækst er det vigtigt at tiltrække og fastholde investeringer og talenter inden for lægemiddel- og medico-området. Parterne er derfor enige om at øge samarbejdet for at sikre fortsat gode vilkår for klinisk forskning og rekruttering.

f. Styrkede rammer for offentlig-privat samarbejde om klinisk forskning.

Parterne er enige om at samarbejde for at understøtte det kommende samfundspartnerskab "Danmark som foretrukket land for tidlig klinisk afprøvning af ny medicin". I oktober 2014 fik samfundspartnerskabet NEXT, der bl.a. har Region Hovedstaden som part, tilsagn af Danmarks Innovationsfond, der står for udmøntningen af samfundspartnerskaberne. NEXT bygger på, at alle danske universitetshospitaler tilbyder et nyt koncept for tidlig klinisk afprøvning på patienter med udgangspunkt i begreberne: Kvalitet – Hastighed - Nærhed - Præcision, og inden for sygdomme, hvor danske kliniske forskere har konkurrencedygtig lægefaglig ekspertise.

Med partnerskabet ønsker regeringen og regionen at understøtte den regionale udbygning af tidlig klinisk afprøvning af nye lægemidler i verdensklasse til patienter, som vil løfte tidlig klinisk forskning i Danmark og give danske patienter tidlig adgang til ny medicinsk behandling.

For at realisere denne vision er det afgørende, at internationale lægemiddeludviklere betragter Danmark som et enkelt og fuldt integreret klinisk område for forskning. Et vigtigt aspekt er brugen af sundhedsdata i samspil mellem regionen og relevante forskningsinstitutioner inden for lovgivningens rammer og i dialog med dataansvarlige aktører, jf. også det pågående arbejde med national strategi for adgang til sundhedsdata.

g. Samarbejde om Copenhagen Health Tech Cluster (CHC)

Region Hovedstaden og Københavns Kommune har taget initiativ til at etablere en klynge inden for Sund Vækst i et samarbejde med Copenhagen Capacity og Væksthus Hovedstadsregionen. CHC skal fungere som en fælles platform for virksomheder, hospitaler, kommuner og videninstitutioner på området i forhold til at udvikle nye sundheds- og velfærdsløsninger og produkter, der kan afsættes internationalt. Det regionale og lokale mål er at gøre Greater Copenhagen-regionen til et internationalt hot-spot inden for ny sundheds- og velfærdsteknologi, hvor en offentlig intelligent efterspørgsel skal være driver for at udvikle nye løsninger i samspil med både smv'er og større virksomheder. Fokusområder for klyngen er implementering, skalering, eksport og internationale investeringer.

Vækstforum og Erhvervs- og Vækstministeriet vil afklare, hvordan der kan etableres en række offentlige-private samarbejder på Sund Vækst området:

Ultimo 2014 vil parterne afklare, om der kan etableres offentlig-private forsøgsprojekter, som stiler mod at udvikle og teste nye serviceydelser og samarbejdsformer, som kan løse udfordringer i fremtidens sundhedsvæsen.

Primo 2015 vil parterne desuden afklare, om man kan samarbejde om at udnytte mulighederne i en

række nye værktøjer, fx via fælleskommunale eller tværsektorielle udbud i Greater Copenhagen-området. Eksempelvis forventes den kommende danske udbudslov at give øget adgang til at anvende de fleksible udbudsformer med forhandling og konkurrencepræget dialog samt mulighed for at anvende den helt nye udbudsprocedure for innovationspartnerskaber. Derudover kan der afprøves "screeningmetoder", som sikrer, at de udviklede løsninger har potentiale for global kommercialisering.

Uddannelses- og Forskningsministeriet, Region Hovedstaden og de øvrige regioner har i 2014 finansieret oprettelsen af en ny supportfunktion for alle klynger i Danmark (Cluster Excellence Denmark). Som et led i professionaliseringen af CHC, vil CHC samarbejde med Cluster Excellence Denmark om at blive EU-certificeret.

Vækstforum Hovedstaden, Uddannelses- og Forskningsministeriet samt Erhvervs- og Vækstministeriet (ERST) vil desuden i foråret 2015 igangsætte en afklaring af, hvordan man sikrer samarbejde og koordinering mellem CHC og de nationale innovationsnetværk Welfare Tech og MedTech.

○ **Kreativ vækst - indsats for mode, design samt turisme**

De kreative erhverv udgør en væsentlig del af dansk økonomi. De beskæftiger ca. 85.000 personer (årsværk) i såvel service som produktion og omsætter for omkring 200 mia. kr. Mode er et af Danmarks store eksporterhverv med en særlig styrkeposition i hovedstadsregionen. Det internationale modemarked er kendetegnet ved, at det i høj grad er de samme ting, der kan fås mange steder. Det er vanskeligt at finde en niche, hvor man kan differentiere sig – som virksomhed og som modeland. En sådan niche er bæredygtig mode, hvor Danmark har lagt sig i en førerposition i forhold til at sætte fokus på grøn omstilling af modebranchen. Parterne vil arbejde for at gennemføre initiativer, der styrker hovedstadsregionen som førende mode- og designnation:

h. Partnerskab om design og mode.

Kreative erhverv udgør 6,5 procent af den private beskæftigelse i hovedstaden. Derudover bidrager design og mode og andre kreative erhverv med at sætte hovedstaden på verdenskortet og tiltrække virksomheder, studerende og turister. Indsatsen understøttes blandt andet af institutioner som Dansk Design Center, INDEX og Danish Fashion Institute.

Parterne er enige om, at hovedstaden skal udvikles yderligere som kreativ region. Som et led heri etableres et partnerskab mellem staten, Vækstforum Hovedstaden, Dansk Design Center, INDEX:Design to Improve Life og Danish Fashion Institute. Partnerskabet skal understøtte vækstpotentialet i dansk design og mode. Staten og Region Hovedstaden samt andre offentlige og private aktører bidrager til finansieringen af aktiviteterne.

For at sikre en stabil driftsfinansiering afsætter Vækstforum Hovedstaden 5 mio. kr. årligt i 2015-2017, der sammen med statslige midler på området skal udmøntes i en fælles resultatkontrakt, med klare mål for resultat- og vækstskabelsen. Partnerskabet skal ses som en del af en større indsats i regionen, og aktiviteterne skal derfor koordineres med indsætterne under klyngeorganisationen "Innovationsnetværket Livsstil - Bolig og Beklædning" og andre som fx Dansk Arkitektur Center mv. Vækstforum Hovedstaden reserverer desuden strukturfondsmidler til en tematiseret ansøgningsrunde inden for Kreativ vækst, der udbydes i 2016 – dvs. for designområdet, den digitale indholdsproduktion

og turisme/større kreative events.

Parterne er endvidere enige om at etablere et samarbejde om opgørelse af besøgstal, effekter mv. af større events. Københavns Kommune inviteres til at deltage i samarbejdet.

i. Udvikling af turismen – særligt i de større danske byer

Antallet af udenlandske turister ved de danske kyster har været i konstant tilbagegang de seneste 10 år. Det skyldes bl.a. øget konkurrence fra den tyske Østersøkyst, det generelt høje danske prisniveau samt mangel på innovation og kvalitetsudvikling i det danske turismeerhverv. Samtidig har der dog været vækst i storby- og erhvervs-turismen. F.eks. har turismen i København i perioden 2008-2012 oplevet en vækst på ca. 35 procent, mens den gennemsnitlige vækst for turismen i sammenlignelige europæiske storbyer har været på ca. 29 procent. Eksempelvis fylder videnskabelige kongresser og møder meget i statistikken.

For at øge væksten på turismeområdet generelt oprettes tre nationale udviklingselskaber for turisme, som parterne bidrager til: Dansk Storbyturisme, Dansk Kyst- og Naturturisme (*DKNT*) og Dansk Erhvervs- og Mødeturisme (*MeetDenmark*). Selskaberne oprettes på baggrund af anbefalinger fra vækstteamet for turisme og oplevelsesøkonomi og efterfølgende aftale af den 20. juni 2014 om en vækstplan for dansk turisme. Målet er, at dansk turisme frem mod 2020 opnår vækstrater på mindst samme niveau som i de andre europæiske lande.

Udviklingselskaberne Dansk Kyst- og Naturturisme og Dansk Erhvervs- og Mødeturisme (*MeetDenmark*) finansieres af Erhvervs- og Vækstministeriet og regionerne i fællesskab. Regionerne vil arbejde for at indskyde midler mindst tilsvarende det statslige bidrag.

Til selskabet Dansk Kyst- og Naturturisme vil Erhvervs- og Vækstministeriet yde et tilskud på samlet 20 mio. kr. i perioden 2014-2015 og Vækstforum Hovedstaden investerer i alt ca. 1,6 mio. kr. i 2015-2016.

Til selskabet for Erhvervs- og Mødeturisme (*MeetDenmark*) yder Erhvervs- og Vækstministeriet et tilskud på i alt 5,5 mio. kr. i 2014-2015 og Vækstforum Hovedstaden investerer ca. 1 mio. kr. i 2015-2016. Vækstforum Hovedstaden supplerer den igangværende indsats ved at investere yderligere 1,5 mio. kr. til forlængelse af "City of Congresses" til og med 2016 i regi af Wonderful Copenhagen.

Derudover vil Vækstforum Hovedstaden fortsat yde et væsentligt bidrag til finansieringen af Wonderful Copenhagen, således at aktiviteterne i det kommende udviklingselskab for Dansk Storbyturisme realiseres. Wonderful Copenhagen skal, via det kommende udviklingselskab Dansk Storbyturisme, bidrage til at øge tiltrækningen af udenlandske turister fra nær- og fjernmarkederne til de større danske byer gennem udvikling af turismepotentialerne i byerne.

○ **Kompetent arbejdskraft**

Flere virksomheder i hovedstaden kan komme til at mangle specialiseret faglært arbejdskraft de kommende år. Herudover har en række virksomheder ikke erfaring med at ansætte specialister, højtuddannede og videnmedarbejdere. På længere sigt forudsætter væksten i hovedstadsregionen et stigende udbud af både faglært og højtuddannet arbejdskraft. Samtidig er kompetent arbejdskraft et rammevilkår for vækst og en vigtig parameter, når internationale investorer og virksomheder vælger at lokalisere sig i Greater Copenhagen. Det er en fælles opgave at sikre, at virksomhedernes kompetencebehov imødekommes, så de kan tage del i et kommende opsving. Parterne vil videreudvikle det virksomhedsrettede fokus i kompetenceindsatsen via nedenstående initiativer:

j. En fælles ungeindsats i Østdanmark.

Der er behov for at øge udbuddet af faglært arbejdskraft i hovedstadsregionen. Udbuddet kan blandt andet øges ved at flere unge vælger en erhvervsuddannelse efter folkeskolen, ved at mindske frafaldet på erhvervsuddannelserne, ved at gøre frafald fra de gymnasiale uddannelser til omvalg og en start på en erhvervsuddannelse, og generelt ved at flere 15-30-årige får en erhvervskompetencegivende uddannelse inden for områder, hvor der er efterspørgsel i erhvervslivet. Derfor er Region Hovedstaden, Region Sjælland, Kommunekontaktråd Hovedstaden, Kommunekontaktråd Sjælland og Det regionale Beskæftigelsesråd for Hovedstaden & Sjælland nu gået sammen om en Fælles ungeindsats i Østdanmark, der skal bringe flere unge i uddannelse og arbejde.

Undervisningsministeriet og Vækstforum vil fra 2015 samarbejde om at iværksætte konkrete initiativer, blandt andet via Socialfonden, der kan understøtte:

- *kompetenceløft til ufaglærte*, fx via samarbejder om opkvalificering af ufaglærte til faglærte og målrettet efteruddannelse, der imødekommer regionale kompetencebehov. Dette kan bl.a. ske ved at afdække uddannelsesbehov, voks vejledning, kompetencevurderingsforløb og informationskampagner samt ved at forbedre basale færdigheder hos voksne kortuddannede og indvandrere. Undervisningsministeriet vil medvirke til at fremme samarbejdet mellem VEU-centre, erhvervsskoler, AMU-centre og VUC-centre mv. og de regionale vækstfora. Det vil endvidere være centralt at inddrage jobcentrene – og de nye arbejdsmarkedsråd – i dette samarbejde, da jobcentrene har ansvaret for beskæftigelsesindsatsen overfor de ledige.
- *at flere gennemfører en erhvervsuddannelse*. Projekterne kan fx omhandle unge på vej ind eller i erhvervsuddannelsessystemet, flere praktikpladser, talentudvikling og iværksætteri samt forsøg med at skabe bedre ungdomsmiljøer på erhvervsuddannelserne, der kan gøre erhvervsuddannelserne mere attraktive og mindske frafaldet.

k. Koordinering af praktikpladsindsatsen.

Det fremgår af den politiske aftale om erhvervsuddannelsesreformen, at regeringen vil invitere regionerne til en drøftelse af en mere koordineret praktikpladsopsøgende indsats. Den regionale praktikpladsenhed er blevet en anerkendt partner blandt regionens erhvervsskoler og øvrige aktører. Fokus vil i den kommende tid især være på at sikre, at de store bygge- og anlægsprojekter i Østdanmark resulterer i flere praktikpladser. Det forudsætter, at de mange udenlandske entreprenører sikrer tilstrækkeligt med praktikpladser. Det er vigtigt at gå sammen om at skabe gode og effektive vilkår for virksomheder i forhold til at sikre lærlinge til projekterne.

Der er enighed mellem parterne om at samarbejde om at sikre flere praktikpladser.

Undervisningsministeriet vil bidrage til at koordinere og iværksætte oversættelse af relevante

dokumenter, der gør det så nemt som muligt for udenlandske virksomheder at tage elever.

I. Bedre rammer for en koordineret virksomhedsrettet indsats.

Erhvervs- og Vækstministeriet, Undervisningsministeriet, Beskæftigelsesministeriet og Uddannelses- og Forskningsministeriet nedsætter en arbejdsgruppe, der i dialog med Vækstforum, VEU-centre og de nye regionale arbejdsmarkedsråd, herunder kommuner og KKR Hovedstaden, senest i foråret 2015 udarbejder et beslutningsgrundlag for at styrke samarbejdet om den virksomhedsrettede kompetenceindsats på tværs af områderne. Beslutningsgrundlaget omfatter:

- *fælles analyser og kortlægning af arbejdsmarkedets kompetencebehov*, således at man udnytter viden på tværs af de fire systemer og optimerer udnyttelse af ressourcerne,
- *tilrettelæggelse af tilbud på baggrund af virksomhedernes behov*. Med afsæt i analyser og det virksomhedsopsøgende arbejde kan man tilrettelægge fx indhold og udbud af konkrete uddannelses tilbud til virksomhedernes brug, bruge relevante beskæftigelsespolitiske ordninger og eventuelt opstille fælles mål.
- *videndeling blandt medarbejdere i de fire systemer*, kan bidrage til at sikre en ensartet høj service til virksomhederne. Det kan fx ske via fælles møder for medarbejderne, tværgående netværk eller fælles indsatser til at håndtere mangel på arbejdskraft.
- *afdækning af, om et fælles digitalt værktøj kan understøtte en koordineret kontakt til virksomhederne*. Parterne vil afdække fordele, ulemper og omkostninger ved et enkelt, digitalt værktøj, der kan trække data om virksomhedsbesøg fra de eksisterende digitale systemer. Parterne vil i den forbindelse vurdere om hyppige og ukoordinerede henvendelser i det virksomhedsopsøgende arbejde er et problem for virksomhederne.

o Samarbejde om forbedring af bredbånd og mobildækning i Region Hovedstaden.

Regeringen har sat som mål, at alle husstande og virksomheder i 2020 skal have adgang til en bredbåndsforbindelse med mindst 100 Mbit/s download og mindst 30 Mbit/s upload. Der forventes fortsat i de kommende år at være områder i Region Hovedstaden, hvor virksomheder og forbrugere ikke kan få den bredbåndshastighed eller mobilforbindelse, som de ønsker til en rimelig pris. Det kan hæmme erhvervsudvikling og bosætning i regionen. Parterne vil fortsætte samarbejdet og er enige om følgende leverancer og målsætninger:

m. Samarbejde om forbedring af bredbånds- og mobildækningen i Region Hovedstaden.

Erhvervs- og Vækstministeriet kortlægger i samarbejde med KL og Danske Regioner de lokale udfordringer med bredbånds- og mobildækningen i regionen i forbindelse med den kommende hjemmeside om bredbånds- og mobildækning, tjekditnet.dk.

På den baggrund vil Vækstforum Hovedstaden og Erhvervs- og Vækstministeriet i fællesskab drøfte konkrete modeller, der vurderes at kunne bidrage til at løse udfordringerne i områder med særlige udfordringer, fx på Halsnæs. I drøftelsen af modeller vil Erhvervs- og Vækstministeriet bidrage med vejledning og viden om erfaringer fra andre lokalområder. De relevante kommuner, Region Hovedstaden og tele- og bredbåndsselskaberne inddrages, når det vurderes, at de kan bidrage til at finde konkrete løsninger, herunder udvikle koncepter, der matcher de enkelte områders udfordringer. Kortlægningen og de mulige løsningsmodeller understøtter dermed blandt andet kommunernes arbejde med at opstille klare handlinger for, hvordan bredbånds- og mobildækningen kan forbedres.

Copenhagen-samarbejdet ønsker at stille wifi til rådighed for udenlandske turister. Regeringen vil

fremsætte forslag om ændring af teleloven, så der skabes hjemmel til, at kommuner kan udrulle wifi til turismeformål, herunder i tilknytning til turistbureauer, seværdigheder og bymidter. Region Hovedstaden og Erhvervsstyrelsen vil inden for rammerne af den kommende hjemmel undersøge og analysere de konkrete muligheder for, hvordan wifi kan bidrage til at fremme turismen i regionen.

Tillæg om administrative samarbejder

Tillæg til aftale om regionalt vækstpartnerskab for 2015 mellem regeringen og Vækstforum Hovedstaden

○ Øget fokus på effekt og læring

Som led i opfølgningen på evalueringen af kommunalreformen i 2012 aftalte parterne i de regionale vækstpartnerskaber 2013 et styrket samarbejde om evaluering og effektmåling og har som led heri:

- ✓ Videreudviklet og forbedret det registerbaserede system således, at der kan opgøres effekter af regionale projekter på de deltagende virksomheders omsætning, jobskabelse, eksport mv. i forhold til en kontrolgruppe af sammenlignelige virksomheder. Systemet er etableret af de regionale vækstfora, Danmarks Statistik og Erhvervs- og Vækstministeriet. I 2014 udvikles et lignende system til at effektmåle personrettede projekter baseret på en systematisk indsamling af deltagernes CPR-numre.
- ✓ Aftalt, at der i forbindelse med de konkrete projektansøgninger til Regionalfonden og Socialfonden 2014-2020 skal opstilles klare og logiske effektkæder med tilhørende kritiske antagelser. Projektansøger redegør for projektets forventede effekter og forklarer, hvordan projektets aktører og aktiviteter konkret bidrager til de opstillede effektmål. Om muligt skal effektkæderne baseres på evidensbaseret forskning, erfaringer, evalueringer mv. Der opstilles målbare indikatorer for alle led i effektkæden, så man kan følge, om projektet er på rette spor.

Der er hermed etableret et godt afsæt for at få øget viden om effekten af en række regionale erhvervsfremmeindsatser. Den ny viden kan dog kun føre til øget effekt på længere sigt, hvis erfaringerne - efterhånden som de opsamles og systematiseres - bringes med i det fremadrettede arbejde. Parterne vil arbejde for følgende leverancer og milepæle:

i. Udbredelse af effektmålingssystemet.

Udenrigsministeriet vil senest i foråret 2015 gå i dialog med KL og Danske Regioner med henblik på at aftale relevante rapporterings- og dataindsamlingskrav, der kan sikre et kontinuerligt fokus på måling af eksporteffekt på tværs af de offentlige eksportstøtteordninger.

De regionale vækstfora har besluttet, at principperne om monitorering og effektmåling omfatter alle regionale erhvervsfremmeprojekter, og ikke blot dem, som er støttet med strukturfondsmidler.

m. Viden om effekt som grundlag for udvikling af regionale strategier og projekter.

De regionale vækstfora har i dag hver deres evalueringspraksis, hvilket gør det svært at sammenligne projekters effekter og lære på tværs af regionsgrænserne. De regionale vækstfora vil senest i foråret 2015 have aftalt en model, der sikrer, at viden om effekter mv. opsamles og formidles på en måde, som muliggør vidensdeling på tværs af regionerne, både til brug for den overordnede strategiudvikling og til vurdering af konkrete projekter. Erhvervs- og Vækstministeriet bidrager til at understøtte og udbrede erfaringer på tværs af vækstfora. Den nye model skal ses i sammenhæng med DVR's nye opgave i at bemarkere den regionale vækstindsats og understøtte læring på tværs. Erhvervsstyrelsen vil i efteråret 2014 invitere de regionale vækstfora til en drøftelse herom.

○ **Midlerne skal hurtigere ud at virke hos virksomhederne**

Parterne er enige om, at der bør tilstræbes at være så kort tid som muligt fra virksomhederne ansøger om EU-medfinansiering til godkendte projekter omsættes til handling til gavn for vækst og beskæftigelse. Både de regionale vækstfora og Erhvervsstyrelsen har hver for sig fokus på at sagsbehandlingen er god og effektiv. Når virksomhederne vurderer sagsbehandlingen af deres ansøgninger, er det imidlertid den samlede sagsbehandlingstid fra ansøgning hos vækstfora til kontrakt om medfinansiering fra Erhvervsstyrelsen, som afgør om de oplever sagsbehandlingstiden som tilfredsstillende. Den samlede sagsbehandlingstid kan fx trække ud, hvis en ansøgning ikke vurderes at være fyldestgørende oplyst. Derfor er parterne enige om at arbejde for følgende leverancer og milepæle:

n. Etablering af et fælles servicemål for administration.

Erhvervsstyrelsen og de regionale vækstfora vil senest i sommeren 2015 udarbejde et fælles servicemål for den samlede sagsbehandling af regional- og socialfondsansøgninger, der fastlægger den tidsmæssige ramme for sagsbehandlingstiden fra ansøgningens modtagelse til tilsagnets udstedelse. Erhvervsstyrelsen vil i foråret 2015 indlede et samarbejde med vækstfora herom.

○ **Øget hjemtag af forskningsmidler fra EU**

I forbindelse med den nye finansielle ramme for EU's budget 2014-2020 øges de midler, som medlemslande kan hjemtage på bl.a. forsknings- og erhvervsområdet. Det gælder særligt forsknings- og innovationsprogrammet Horizon 2020, hvor budgettet øges med 24 pct. i forhold til det tidligere 7. rammeprogram. Samtidig vurderes det, at konkurrencen om midlerne vil blive skærpet. Danmark får desuden færre EU-midler fra EU's Regionalfond og Socialfond, der skal anvendes i nationale programmer til blandt andet innovation, forbedret konkurrenceevne i SMV'er, grøn omstilling, iværksætteri, social inklusion og uddannelsesløft. For at skabe de bedst mulige forudsætninger for at virksomheder og forskningsinstitutioner kan hjemtage EU-midler i international konkurrence har parterne med afsæt i de regionale vækstpartnerskaber i 2013

- ✓ Indgået aftaler med andre rådgivere fra erhvervsfremme-, innovations- og forskningsområdet i maj 2013 om at etablere en fælles indgang "EU-DK-Support netværk", der skal give danske forskere og virksomheder velkvalificeret, effektiv og rettidig hjælp og rådgivning, når de ansøger EU-programmer inden for forskning, innovation, erhvervsudvikling og iværksætteri. Partnerne i EU-DK Support samarbejder inden for fire indsatsområder a) Nem og overskuelig adgang til rådgivning, b) Målgrupperelevant og opsøgende informations- og rådgivningsindsats c) Formidling af cases og succeshistorier og d) Matchmaking.

Parterne vil tilstræbe, at samarbejdet bidrager til at øge hjemtag af EU-midler i budgetperioden 2014-2020 ift. 2007-2013: 2,5 pct. for Horizon 2020, 2,2 pct. for COSME og for et Kreativt Europa hhv. Mediadelprogrammet 4, 9 pct. og Kulturdelfprogrammet 8,4 pct. Udfordringen for medlemmerne af EU-DK Support er at øge antallet af ansøgere, samtidig med at sikre en høj kvalitet af ansøgningerne til EU-programmerne. Endvidere betyder de ambitiøse målsætninger, at en højere andel af innovationsaktive virksomheder end hidtil skal deltage i EU-programmer. Som led i gennemførelsen vil parterne arbejde for følgende leverancer og milepæle:

o. Opsøgning af innovative virksomheder.

På landsplan skal i der i 2015 samlet opsøges 1700 virksomheder. I forlængelse heraf vil Region Hovedstaden understøtte, at der i 2015 bliver opsøgt 675 virksomheder.

Forudsætningen for at øge hjemtaget af EU-midler til Danmark er, at virksomheder får viden og

mulighed for at deltage i EU-programmer. Derfor sættes i 2014 og 2015 særlig fokus på den opsøgende indsats overfor virksomheder, der bl.a. har deltaget i nationale innovationsprogrammer. Erhvervs- og Vækstministeriet samt Uddannelses- og Forskningsministeriet stiller følgende til rådighed for de regionale koordinatore:

- en webbaseret platform for videndeling
- kontaktoplysninger på virksomheder, der har søgt relevante nationale puljemidler

Der er udpeget seks regionale koordinatore for den opsøgende indsats (Væksthus Hovedstadsregionen, Syddanmarks EU-kontor, Norddanmarks EU-kontor, Væksthus Midtjylland, Europe Direct Bornholm, ZealandDanmark EU Office). De rådgivende aktører, herunder de regionale vækstfora, udarbejder årligt handlingsplaner for den opsøgende indsats.

o **Koordination af udviklingsprojekter inden for sundhed og velfærd**

p. Fælles principper for udvikling.

Både staten, regionerne og kommunerne har over de seneste år investeret betydelige midler i udvikling og test af nye løsninger inden for sundheds- og velfærdsområdet for at fremme en mere effektiv opgaveløsning og bedre udnytte det erhvervsmæssige potentiale på sundheds- og velfærdsområdet. Erfaringerne fra de iværksatte udviklingsprojekter viser, at der ofte opstår barrierer for kommercialisering og markedssucces.

Parterne er enige om at udarbejde guidelines for, hvordan der skabes mest mulig værdi af udviklingsprojekter på sundheds- og velfærdsområdet med særligt fokus på kommercialisering og markedsgang. Der kan bygges videre på de værktøjer, der er udviklet i regi af OPI-lab.

Erhvervsstyrelsen nedsætter i efteråret 2014 en arbejdsgruppe bestående af DR, KL, Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse og Erhvervsstyrelsen. Som led i arbejdsgruppens arbejde gennemføres en konsulentopgave, der finansieres af Erhvervsstyrelsen. Guidelines drøftes af Danmarks Vækstråd, i regeringen samt i de regionale vækstfora inden sommeren 2015.

Regionalt vækstpartnerskab for 2015 mellem regeringen og Vækstforum Nordjylland

18. december 2014

Regeringen og Vækstforum Nordjylland er enige om at styrke samarbejdet om indsatsen for vækst og erhvervsudvikling, blandt andet med følgende indsatser:

Styrke Danmark som produktionsland

- Der iværksættes et vækstprogram for op til 1000 små og mellemstore produktionsvirksomheder i hele landet, hvor nordjyske produktionsvirksomheder får adgang til ekspertrådgivning om konkrete tiltag, som kan gennemføres med henblik på øget produktivitet og konkurrenceevne, fx øget automatisering.
- Der gennemføres en indsats for op til 150 vækstvirksomheder, hvor nordjyske vækstvirksomheder tilbydes et intensivt sparrings- og acceleratorforløb efter inspiration fra bl.a. USA, hvor store virksomheder og succesfulde iværksættere oftere er involveret i det lokale iværksætermiljø og geninvesterer deres tid og penge i at hjælpe nye vækstvirksomheder.
- Der udvikles et træningsforløb, hvor medarbejdere i nordjyske produktionsvirksomheder får kompetencer til at procesoptimere og produktudvikle med fokus på at øge ressourceeffektiviteten i virksomhederne.
- Der etableres et tættere samarbejde mellem vækstforum og Eksportrådet om internationaliserings- og eksportfremmeindsatsen for små og mellemstore nordjyske virksomheder.

Fiskeri og akvakultur

- Vækstforum Nordjylland etablerer to nationale netværk inden for henholdsvis fiskerisektoren og akvakultursektoren. Netværkene skal igangsætte vækst- og udviklingsprojekter, hvor fx nordjyske virksomheder kan deltage. Projekterne skal etableres på tværs af netværkets deltagere af virksomheder, forskningsinstitutioner, erhvervs- og interesseorganisationer samt Fødevareministeriet. Fødevareministeriet inviterer desuden Vækstforum Nordjylland til at deltage i et nyt dialogforum, der blandt andet skal udvikle rammerne for virksomheder i akvakultursektoren.
- Den danske eksport af fisk og skaldyr mv. kan forøges, hvis der produceres i hav- eller dambrug. I løbet af 2015 og 2016 vil administrationsgrundlaget blive underlagt et servicetjek og de første zoner til havbrugsproduktion forventes udpeget, hvilket kan komme nordjyske virksomheder til gavn. For at realisere de nye vækstmuligheder vil vækstforum og regeringen opfordre og hjælpe kommunerne i Nordjylland til sikre grundlaget for at udnytte de nye muligheder, fx i erhvervsstrategier og kommuneplaner.

Samarbejde om sundhedsteknologi

- En række viden-institutioner og virksomheder i Nordjylland har stærke kompetencer inden for telemedicinske løsninger. Parterne drøfter i 2015, hvordan erfaringerne fra Nordjylland kan medvirke til at styrke en national udbredelse af telemedicinske løsninger og fremme vækst. Erfaringer fra Region Nordjylland vil også indgå i regeringens forarbejde med internationale standarder på tværs af de nordiske lande, der skal skabe et større og mere sammenhængende marked for virksomhederne. Internationale standarder i Norden kan fx skabe solide og velfungerende showcases, der kan give nye vækstmuligheder for nordjyske virksomheder.

Baggrund:

Dansk økonomi viser klare tegn på bedring efter krisen. Store dele af erhvervslivet er i vækst og beskæftigelsen stiger igen. For at skabe de bedst mulige rammer for vækst og jobskabelse har regeringen gennemført en række reformer og vækstinitiativer, herunder fremlagt vækstplaner på erhvervsområder, hvor danske virksomheder har international konkurrencekraft og senest indgået Aftaler om Vækstpakke 2014. Tilsvarende har Vækstforum Nordjylland i sin strategi "Vækst og balance" og handlingsplan for 2010-2014 igangsat flere aktiviteter og programmer, der bl.a. skal understøtte udviklingen af stærke erhvervssamarbejder, regionale front-teknologier og virksomhedsrettet kompetenceudvikling. Vækstforum Nordjylland er sammen med Regionsrådet ved at udarbejde en ny langsigtet strategi for vækst og jobskabelse i regionen.

Parterne er enige om at styrke sammenhængen mellem den nationale og regionale indsats for vækst og erhvervsudvikling, og iværksætter med den regionale vækstpartnerskabsaftale for 2015 konkrete fælles vækstinitiativer. Endvidere gennemføres en række initiativer af administrativ karakter, hvor øget koordination, mere effektiv administration samt dokumentation af effekten af den regionale vækstindsats er i fokus. Initiativerne gennemføres inden for eksisterende økonomiske og administrative rammer.

Parterne vil – med inddragelse af Danmarks Vækstråd – løbende overvåge fremdriften i aftalen om vækstpartnerskabet.

o **Styrke Danmark som produktionsland**

Danmark har siden 00'erne oplevet et større fald i antallet af produktionsarbejdspladser end i vores nabolande. Produktionsvirksomhederne er en væsentlig drivkraft for vækst og velstand, og der er mange arbejdspladser knyttet til produktion både i produktionserhvervene og inden for byggeri, transport og andre serviceerhverv. Danmark skal derfor være et attraktivt produktionsland. Samtidig skal vi understøtte, at flere nye virksomheder vokser sig større og i højere grad bidrager til vækst og jobskabelse.

Der gennemføres nedenstående initiativer:

a. Vækstprogram for små og mellemstore produktionsvirksomheder.

Parterne vil i efteråret 2014 indkalde ansøgninger med henblik på at finde en operatør til vækstprogrammet for små og mellemstore produktionsvirksomheder. Vækstprogrammet vil have særligt fokus på at fremme avanceret produktion. Vækstprogrammet bliver en landsdækkende indsats, der kan styrke produktiviteten og konkurrenceevnen i op til 1000 små og mellemstore produktionsvirksomheder. Dermed skabes en effektiv, fælles platform for at tilbyde små og mellemstore produktionsvirksomheder højt specialiseret rådgivning om avanceret produktion.

Vækstprogrammet tilpasses regionalt i forhold til indsatser, der allerede gennemføres eller planlægges i forhold til små og mellemstore produktionsvirksomheder. Det vil fx indebære, at virksomheder efter et indledende Væksttjek kan blive henvist til andre regionale eller nationale programmer, samt at Vækstprogrammet koordineres med den specialiserede erhvervsservice i væksthusene.

b. "Team Vækst Danmark" - Etablering af et fælles program for vækstvirksomheder.

Parterne vil fremme et tættere samarbejde mellem succesfulde vækstvirksomheder, erfarne erhvervsfolk og det danske iværksættmiljø ved at etablere et program, hvor op til 150 vækstvirksomheder fra 2015-2017 kan komme igennem et intensivt sparrings- og acceleratorforløb for potentielle vækstvirksomheder. De regionale vækstfora vil invitere relevante ministerier til at deltage i

udarbejdelsen af en model for programmet ultimo 2014.

Indsatsen organiseres i fagligt fokuserede og specialiserede kompetencecentre. Indsatsen vil omfatte et intensivt træningsforløb og en mentorordning med mentorer bl.a. fra toppen af dansk erhvervsliv. Der stiles mod, at den samlede volumen under programmet er på op til 100 mio. kr. Erhvervs- og Vækstministeriet bidrager med 10 mio. kr. i 2015 fra den nationale pulje af EU regional- og socialfondsmidler. De øvrige midler søges tilvejebragt via de regionale vækstfora samt privat medfinansiering.

Adgang til kapital er vigtigt for, at virksomheder kan foretage fornuftige investeringer og komme ind i solide vækstforløb. Der er med bl.a. Vækstplan DK og Vækstpakke 2014 taget en række initiativer, som styrker små og mellemstore virksomhedernes adgang til kapital, herunder bl.a. etablering af iværksætterlån, udvidelse af vækstkautionsordningen og forlængelse af vækstlåneordningen. De regionale vækstfora har igangsat en gap-analyse, der skal analysere, om der er mangel på risikovillig lånekapital. Parterne er enige om at drøfte analysens resultater, når de forelægges.

Indsatsen under Team Vækst Danmark kan også bidrage til at tiltrække iværksættere til Danmark. Med reformen for international rekruttering, som træder i kraft pr. 1. januar 2015, vil staten etablere en ny Start-Up-Denmark ordning for iværksættere for 3. lande, der gerne vil starte selvstændig erhvervsvirksomhed i Danmark.

Projektet tager afsæt i erfaringer fra udlandet. Succesfulde etablerede virksomheder og serieiværksættere er kun i begrænset omfang involveret i det lokale iværksætttermiljø i Danmark. Det står i modsætning til bl.a. USA, hvor store virksomheder og succesfulde iværksættere oftere er involveret i det lokale iværksætttermiljø og geninvesterer deres tid og penge i at hjælpe en ny generation af vækstvirksomheder.

c. Nyt træningsforløb for medarbejdere med henblik på at øge virksomheders ressourceeffektivitet.

Parterne er enige om at udvikle grundlaget for nye træningsforløb for medarbejdere i produktionserhverv inden for ressourceeffektiv produktion. Erfaringer fra både Danmark og udlandet viser, at kompetencerne hos medarbejderne kan bidrage til innovation og til at optimere processer i virksomheden.

Grundlaget for træningsforløbene fastlægges i et samarbejde mellem Erhvervs- og Vækstministeriet og de regionale vækstfora i dialog med Miljøministeriet, Undervisningsministeriet samt arbejdsmarkedets parter. Træningsforløbene skal gennemføres af fx uddannelsesaktører og rådgivere, der skal give virksomhederne tilbud om at løfte arbejdsstyrkens kvalifikationer inden for ressourceeffektiv produktion, fx virksomheder inden for logistik. Resultatet skal på langt sigt være øget beskæftigelse og værdiskabelse. Forløbene skal gennemføres i regi af et projekt, som forankres hos en operatør, der står for administration og implementering. Forløbene gennemføres som en landsdækkende indsats, men kan tilpasses regionale styrkepositioner. Initiativet skal medfinansieres af EU's socialfond under den nationale pulje af strukturfondsmidler.

d. Et tættere samarbejde mellem vækstfora og Eksportrådet om internationalisering og eksportfremme.

Udenrigsministeriet vil invitere vækstfora til årlige møder for at styrke samarbejdet mellem de regionale vækstfora og Eksportrådet om mål og visioner samt konkrete projekter, der kan styrke indsatsen for internationalisering og eksportfremme. Parterne vil inden udgangen af 2014 drøfte muligheden for at etablere et egentligt tværregionalt internationaliseringsprogram med et støttet

forløb for vækstvirksomheder. Der lægges vægt på, at et eventuelt tværnationalt internationaliseringsprogram bygger videre på initiativer, der allerede er iværksat i regionerne og at finansieringen af et tværnationalt internationaliseringsprogram sker i fællesskab.

Med sin nye strategi for eksportfremme og økonomisk diplomati vil regeringen strømline og koordinere de offentlige eksportfremmetilbud og lette navigationen for virksomhederne. De regionale vækstfora samt klynger og væksthuse har i dag et velfungerende samarbejde med Eksportrådet/Udenrigsministeriet.

o **Fiskeri og akvakultur**

Regeringen og Vækstforum Nordjylland aftalte med det regionale vækstpartnerskab i 2013 at styrke samarbejdet om fiskeri og akvakultur. Parterne har i 2013 blandt andet

- ✓ Drøftet, hvordan Nordjyllands indsats med netværksdannelse indenfor hhv. fiskerisektoren og akvakultursektoren og mere specifikt markedsføring af Limfjordsskaldyr kan udvikles.
- ✓ Vækstforum har bidraget med indspil til regeringens "Strategi for Bæredygtig Udvikling af Akvakultursektoren i Danmark 2014-2020".
- ✓ Vækstforum Nordjylland har igangsat en dialog med de to andre vstdanske vækstfora om, hvordan man kan styrke det tværregionale samarbejde om fiskeri og akvakultur i hele Danmark.

Parterne vil i 2014 fortsætte det tætte samarbejde med henblik på at bidrage til at nå målene i den nye akvakulturstrategi om en markant forøgelse i 2020 af produktionen i dansk akvakultur og af den danske eksport af fisk og skaldyr fra akvakultur, samt foder, fodringredienser og teknologi til akvakultursektoren. Udfordringerne vil især være at få opstartet arbejdet i de to netværk, jf. nedenstående.

Som led i gennemførelsen vil parterne arbejde for følgende initiativer:

e. Etablering af to nationale netværk for udvikling af hhv. fiskerisektoren og akvakultursektoren.

Vækstforum Nordjylland vil i 2014 etablere to landsdækkende netværk af virksomheder, forskningsinstitutioner, erhvervs- og interesseorganisationer, samt relevante regionale vækstfora og ministerier. Netværkene skal identificere vækst- og udviklingspotentialer og igangsætte projekter til løsning af konkrete hindringer for vækst og udvikling af hhv. fiskeri- og akvakultursektoren på tværs af de forskellige aktører. Der vil blive afholdt en række workshops i løbet af 2014. Sekretariatet for Vækstforum Nordjylland vil stå i spidsen for at sekretariatsbetjene netværkene. Fødevarerministeriet deltager i begge netværk. Indsatsen koordineres med Danish Food Cluster og det nationale Innovationsnetværk FoodNetwork DK's aktiviteter inden for fiskeri og akvakultur med henblik på at skabe sammenhæng og synergi.

Der vil i tilknytning til initiativet ske en koordination mellem Vækstforum Nordjylland, øvrige interesserede vækstfora og Fødevarerministeriet omkring udfoldelse af de konkrete indsatser og projekter, herunder ikke mindst om muligheden for at udnytte de regionale og nationale muligheder for medfinansiering af konkrete initiativer. Der koordineres ligeledes med indsatser under Fødevarerministeriets strategi "Eksportfremmeindsatser for fødevareklyngen".

f. Dialogforum for akvakultur.

Fødevarerministeriet inviterer i 2014 Vækstforum Nordjylland til at deltage i dialogforum for akvakultursektoren. Vækstforum indgår som repræsentant for og kontakt til netværkene for fiskerisektoren og akvakultursektoren. Fødevarerministeriet etablerer dialogforummet som led i

udmøntningen af regeringens akvakulturstrategi.

g. Udpegning af zoner til akvakulturproduktion.

Fødevarerministeriet og Miljøministeriet vil i 2015 give administrationsgrundlaget på akvakulturområdet et servicetjek og i 2016 udpege et antal zoner på havet til akvakulturanlæg, hvor der screenes for umiddelbare miljømæssige konsekvenser og foretages en umiddelbar afvejning i forhold til andre interesser. På tilsvarende vis vil regeringen opfordre og hjælpe kommunerne til at udveksle erfaring om fremme af akvakultursektoren i erhvervsstrategier og indarbejde lokaliteter til akvakulturanlæg på land i kommuneplaner. Arbejdet skal forbedre rammevilkårene for udvikling af akvakultursektoren ved at reducere den tid, som det tager at få et projekt godkendt. Initiativet udmøntes som led i regeringens akvakulturstrategi. I Nordjylland kan det evt. være udpegninger til produktion af muslinger og tang og senere i takt med den teknologiske udvikling udpeges zoner til havbrugsproduktion i de åbne danske farvande. Udpegning er primært et fokus for kommuner og staten, hvorfor Vækstforums fokus vil være på de erhvervs- og teknologiske aspekter, eksempelvis gennem anvendelse af tang og muslinger i vandrensning og energiproduktion.

○ **Det blå Danmark og vækstmuligheder i Arktis**

Parterne er enige om, at danske maritime virksomheder skal være godt rustet til at vokse globalt samtidig med, at de danske styrkepositioner inden for miljø- og klimavenlige løsninger samt off-shore udnyttes i takt med, at markedet vokser i Nordsøen og i Arktis. Derfor blev det i de regionale vækstpartnerskaber 2013 aftalt at øge fokus på det blå Danmark, og Erhvervs- og Vækstministeriet har i 2014 blandt andet

- ✓ Drøftet behovet for og udviklingen af et maritimt brancheudviklingscenter – MARCOD med Erhvervs- og Vækstministeriet og Uddannelses- og Forskningsministeriet. MARCOD støtter den danske maritime service- og udstyrsindustri i Nordjylland med at formidle kontakter og viden blandt virksomheder, så de bliver bedre til at omsætte nye ideer til konkurrencedygtige produkter, services og forretningsprocesser. Finansiering fra fornyelsesfonden udløber i november 2014.
- ✓ Gennemført en studietur til Grønland i april/maj 2014 i regi af den dansk-grønlandske arbejdsgruppe til et styrket dansk/grønlandsk erhvervsamarbejde. Erhvervs- og Vækstministeriet fik i den forbindelse mulighed for at deltage i en workshop, som Arctic Business Network havde arrangeret.

Parterne vil i 2014 fortsætte med at se på udviklingsmulighederne omkring det blå vækstområde og i Arktis og vil arbejde for følgende initiativer:

h. Videreførelse af MARCOD.

Det blå Danmark udgør en væsentlig del af den danske økonomi og beskæftigelse og er en dansk styrkeposition, som regeringen understøtter gennem bl.a. Vækstplanen for Det Blå Danmark. Det maritime er et regionalt styrkeområde i Nordjylland, som udgør 10 pct. af det blå Danmark, med over 200 virksomheder, 12.000 ansatte og stigende beskæftigelse og udstyrsproduktion. Nordjylland har historisk stærke kompetencer og et teknologisk forspring, som skal til for at skabe øget vækst inden for skibsbygning, maritimt udstyr og service samt grøn miljøteknologi til skibsfart.

MARCOD er på kort tid allerede blevet en vigtig del af vækstudviklingen på det maritime område - i særdeleshed i Nordjylland. En midtvejsevaluering fra COWI i 2013 viste, at virksomhederne i gennemsnit forventer en stigning i omsætningen på 15 procent, og at de kan ansætte 3 personer ekstra på baggrund af deres samarbejde med MARCOD. Derfor vil Vækstforum i 2015 videreføre finansieringen af centret og fra statslig side vil det løbende blive vurderet, om og hvordan man kan

understøtte centrets fremtidige virke.

i. Udvikling af samarbejdet med Grønland.

Den danske og grønlandske regering har nedsat en arbejdsgruppe bestående af Erhvervs- og Vækstministeriet samt Departementet for Erhverv, Råstoffer og Arbejdsmarked, der skal komme med forslag, som kan fremme det kommercielle samarbejde inden for erhvervslivet i Grønland og Danmark, og som kan bidrage positivt til erhvervsudviklingen i Grønland på kommercielle vilkår. Erhvervs- og Vækstministeriet vil invitere Vækstforum Nordjylland m.fl. til en dialog om en mulig opfølgning på relevante dele af dette arbejde.

Nordjylland har et stort og langvarigt erhvervssamarbejde med Grønland. Erhvervssamarbejde mellem Nordjylland og Grønland er funderet i Arctic Business Network, der er en sammenslutning af nordjyske og grønlandske virksomheder, som ønsker at samarbejde om erhvervsudviklingen i Grønland. Netværket har bidraget med viden og input til arbejdsgruppen. Vækstforum Nordjylland arbejder desuden for at udvikle et Videnshus i Grønland, hvor grønlandske og danske interessenter inden for kompetenceudvikling, uddannelse, forskning og erhvervsliv kan mødes fx inden for områder som arktisk samfundsudvikling, arktisk logistik og arktisk sundheds- og velfærdsteknologi.

o **En styrket og koordineret turismeindsats**

Antallet af udenlandske turister ved de danske kyster har været i konstant tilbagegang de seneste 10 år. Det skyldes bl.a. øget konkurrence fra den tyske Østersøkyst, det generelt høje danske prisniveau samt mangel på innovation og kvalitetsudvikling i det danske turismeerhverv.

Som følge af en politisk aftale om Vækstplan for turisme mellem regeringen og et flertal af Folketingets partier i juni 2014, har Erhvervs- og Vækstministeriet indgået en aftale med Danske Regioner om en ny organisering af den regionale turismefremmeindsats med virkning fra januar 2015.

Aftalen indebærer:

- ✓ At den regionale indsats for udvikling af turismeproduktet mv. samles under tre fælles regionale udviklingselskaber, der skal have ansvaret for udvikling af hhv. kyst- og naturturismen, erhvervs- og mødeturismen samt storbyturismen.
- ✓ At det er regionerne, der har ansvaret for etablering af den ny organisering med virkning fra januar 2015.

Som følge af den politiske aftale mellem regeringen og Folketingets partier har regeringen i efteråret 2014 fremsat forslag til Lov om dansk turisme, der medfører etablering af et Nationalt Turisforum, som i tæt samarbejde med VisitDenmark og de tre nye udviklingselskaber, vil have ansvaret for at fastlægge strategi og større udviklingsinitiativer i den fremtidige offentlige turismefremmeindsats. Parterne aftaler endvidere:

j. Udvikling af Kyst- og naturturisme

Vækstforum Nordjylland vil via det nye nationale selskab for Kyst- og naturturisme understøtte aktiviteter, der medvirker til at øge vækst og udvikling inden for kyst- og naturturismen, som fortsat vil have høj prioritet for Vækstforum Nordjylland. Selskabet er under etablering med virkning fra 1. januar 2015, jf. aftale mellem EVM og Danske regioner, og placeres i Nordjylland. Vækstforum Nordjylland vil yde bidrag til selskabets finansiering (basisdrift), der tilsammen med de øvrige regioners bidrag modsvarer EVM's bidrag på samlet 20 mio. kr. i perioden 2014-2015. Hertil kan Vækstforum yde bidrag til konkrete udviklingsaktiviteter og projekter, herunder aktiviteter i det aftalte Vestkystpartnerskab.

k. Udvikling af Erhvervs- og møde turisme

Vækstforum Nordjylland vil understøtte aktiviteter, der medvirker til at tiltrække internationale møder og kongresser. Nordjylland, særligt Aalborg (Visit Aalborg), har en række gode resultater og erfaringer inden for erhvervs- og mødeturisme, som Vækstforum Nordjylland ønsker at fastholde og videreudvikle bl.a. i regi af MeetDenmark. Vækstforum Nordjylland vil i forbindelse med selskabets aktiviteter yde et bidrag, der tilsammen med de øvrige regioner modsvarer EVM's bidrag på 3, 5 mio. kr. i alt i 2015 og 2016.

l. Madoplevelser til turister.

De regionale vækstfora understøtter i samarbejde med FOOD, at der i løbet af 2014 igangsættes et projekt med fokus på bedre madoplevelser til turisterne i områder uden for de større byer. Viden fra regionale indsatser indgår i en større og ambitiøs fælles satsning. Mad- og spiseoplevelser er et centralt element for tiltrækningen af turister uden for de større byer. Ved at sætte fokus på dette element og facilitere et kvalitetsløft af spiseoplevelserne kan man være med til at fastholde og understøtte en positiv turismeudvikling.

o Vækstinitiativer for energisektoren

Danmark har en række internationale styrkepositioner i energisektoren bl.a. inden for vind, fjernvarme og bioøkonomi. Gode rammer for udvikling og demonstration af effektive energiteknologier giver mulighed for at styrke eksport og erhvervsudvikling. Derfor aftalte parterne i de regionale vækstpartnerskaber 2013 at øge samarbejdet og parterne har i 2013 blandt andet

- ✓ Etableret det nationale program om mindre spild gennem industriel symbiose – Grøn Industrisymbiose – der fortsætter i 2015 med deltagelse af regionerne.
- ✓ Etableret et fælles acceleratorprogram for fremme af grønne forretningsmodeller på 30 mio. kr., der kan bistå virksomheder i fx re-design af produkter og produktionsprocesser.
- ✓ Etableret bioøkonomi-panelet i november 2013 med regional deltagelse. Drøftelser om at optimere og udvikle forsyningskæden og teknologien for bæredygtig biomasseproduktion (MEK) forventes drøftet i panelet i efteråret 2014. Panelet er etableret som led i vækstplan for vand, bio og miljøløsninger og har deltagelse af NGO'er forskere, virksomheder og myndigheder. Panelet har til opgave at rådgive om, hvordan det kan sikres, at udviklingen af bioøkonomien i Danmark kan baseres på tilstrækkelig, billig og bæredygtig biomasse.
- ✓ I regi af Nationalt kontaktforum for vindmøllesektoren, som parterne etablerede i samspil med Vindmølleindustrien, er de regionale vækstfora ved at etablere et fælles omstillingsprogram for underleverandører i vindmølleindustrien. Programmet skal sikre at virksomhederne har adgang til de samme ydelser i hele Danmark.

I relation til de nationale styrkepositioner kan det nævnes, at Region Nordjylland har en række succesfulde virksomheder inden for et bredt felt af energiløsninger; termisk bioenergi, stålkonstruktioner til VE installationer og et voksende miljø inden for brændselsceller. Nordjylland er endvidere Danmarks første klimaregion efter en aftale med Danmarks Naturfredningsforening. Nordjylland har med aftalen forpligtet sig til for det første at reducere regionens CO₂-udledning med to procent årligt frem til 2025, samt for det andet gennemføres der i øjeblikket forsøg med CO₂ neutrale busser. I et samarbejde med Nordjyllands Trafikselskab, Aalborg og Frederikshavn kommuner samt HMN Naturgas er der indsat certificeret CO₂

neutrale busser på ruten Aalborg-Frederikshavn tur/retur. Busserne belaster ikke miljøet, og biogassen produceres oven i købet lokalt i Nordjylland. Gassen til busserne leveres af HMN Naturgas, som samtidig har åbnet to biogas-tankstationer i Nordjylland – én i hver ende af busruten i henholdsvis Aalborg og i Frederikshavn. Initiativet sparer miljøet for 1.050 tons CO₂ pr. år. Vækstforum Nordjylland har de senere år investeret i udviklingen af produktionen af el inden for såvel vind, bølge og brintteknologi og fra statslig side er der skabt mulighed for etablering af et testcenteret for bølgeenergi "Danish Wave Center" og for Østerild testcenter for store vindmøller, der begge er placeret i Nordjylland. På brændselscelleområdet er der omkring CEMTEC-centret i Hobro etableret en klynge for virksomheder med relation til brint og brændselsceller. Parterne vil fortsætte og udbygge samarbejdet med nedenstående initiativer:

m. Udviklingsprojekt i Nationalt Vindprogram.

Primo 2015 er der udarbejdet en handlingsplan for Nationalt Vindprogram, der løber fra 2015-2018. Det Nationale Vindprogram udarbejdes og implementeres af Vindmølleindustrien og offshoreenergy.dk med deltagelse af Hub North m.fl. i tæt samarbejde. Koordinationen tilrettelægges i Nationalt Kontaktforum for Vækst i Vindmøllesektoren, som de vstdanske regioner har etableret med Vindmølleindustrien og Erhvervs- og vækstministeriet.

Nationalt Vindprogram skal fremme samarbejde og innovation i virksomhederne og dermed sikre, at Danmark fortsat vil være verdens førende vindnation.

Med Nationalt Vindprogram udvikles og koordineres brugen af systemleverancer, som i højere grad efterspørges på de hjemlige og internationale markeder. Målet er bl.a. at bringe de små og mellemstore virksomheder ud på de globale markeder og at bruge systemleverandører som vækstacceleratorer.

Der igangsættes desuden et arbejde om udvikling af frivillige standarder for underleverandører til vindmøllesektoren. Frivillige standarder kan reducere misforståelser i dialogen mellem producent og underleverandører og dermed reducere dyre forsinkelser og udskiftning af defekte komponenter. Vindmølleindustrien står i spidsen for arbejdet, og Offshoreenergy.dk inddrages i arbejdet for standarder på offshore-området. Dansk Standard søges inddraget i arbejdet med udvikling af frivillige standarder.

Endeligt søger Nationalt Vindprogram at fremme innovation og forskning. Behovet for innovation og forskning opstår ved, at industrien ikke længere kan gennemføre op-skalering og industrialisering ved blot at gøre tegnebordet større. Der skal en langt tættere grad af samordning i industrien til, ligesom helt nye materialer og teknologier skal opfindes og i anvendelse.

n. Markedsføring af State of the Art fjernvarmeværker.

Erhvervs- og Vækstministeriet vil primo 2015 invitere interesserede regionale vækstfora og State of Green til at afklare samarbejds muligheder i forhold til at koordinere international markedsføring af de regionale styrkepositioner på fjernvarmeområdet. Hertil ville man regionalt udpege et eller flere "state of the art" fjernvarmeværk med de bedste teknologier, for dermed at bidrage til en samlet showcase for danske fjernvarmeværker. Parterne vil desuden i 2015 afdække, om man eventuelt regionalt kan understøtte udviklingen af et fysisk demonstrationsprojekt af ny teknologi mv. på et fjernvarmeværk.

I Danmark opvarmes næsten to ud af tre husstande med fjernvarme. Danske fjernvarmeværker og teknologiproducenter har styrkepositioner inden for mange forskellige teknologier, hvor der anvendes forskellige energikilder som olie, kul, naturgas, solenergi, geotermi, varmepumper, overskudsvarme fra industrivirksomheder osv. De danske styrkepositioner har et eksportpotentiale i Europa samt til de

store vækstøkonomier som Kina og Rusland, hvor der nu investeres kraftigt i fjernvarmeløsninger.

Vækstforum Nordjylland støtter projektet FleksEnergi, der har til formål at skabe forudsætningerne for udvikling og realisering af fremtidens kollektive varmeløsninger. Projektet opdyrker ny erfaring og viden om kollektiv varmforsyning, som deles gennem netværksaktiviteter, forskning og undervisning.

o. Bæredygtig produktion af biobrændstof.

Forskning og udvikling af bioolie er nu så fremskredent at Vækstforum Nordjylland, for at understøtte industriens investeringsparathed, i 2015 vil tage initiativ til at udarbejde en strategi for den fortsatte udvikling. Strategien skal have fokus på at koordinere indsatser med et flerårigt perspektiv, som sikrer synergien mellem de regionale, nationale og europæiske målsætninger på biobrændstofområdet. Klima- og Energi- og Bygningsministeriet samt andre relevante ministerier kan bidrage med viden til afdækning af de forskellige aspekter, som parterne vurderer er relevante at belyse.

Forskning og udvikling af bioolie er nu så fremskredent, at der indenfor en meget overskuelig fremtid kan produceres bioolie baseret på biokilder, der ikke også har værdi som fødevarer (f.eks. alger og lignocellulosiske som træ, energipil, halm, elefant- og enggræs) i Nordjylland. På EU-niveau vil der fra 2014-2020 blive fokuseret på en ny og stor investeringsplan for EU på 300 mia. EUR, hvor energidagsordenen bliver et afgørende element. Det regionale grundlag for produktion af bioolie tager afsæt i, at der på Aalborg Universitet allerede eksisterer et miljø i forskning indenfor bioolie. Med afsæt i et testanlæg på Aalborg Universitet (indviet den 24. maj 2013) afprøves nu Hydro Thermal Liquefaction (HTL). Målet er, at olien skal være så ren, at den kan raffineres på et traditionelt olieraffinaderi. Vandet, der ledes fra, skal tilsvarende være rent, og endelig skal næringsstofferne fra biomassen kunne genanvendes og føres tilbage til landbrugsjorden. Aalborg Universitet har allerede opnået et betydeligt støttebeløb til udvikling af viden om biobrændstof. Konkret har Aalborg Universitet, Institut for Energiteknik, opnået et samlet projektportefølje på 50-55 mio. kr., hvoraf det Strategiske Forskningsråd og EUDP alene har bidraget med ca. 40 mio. kr. til tre projekter: 1.) C3BO, 2.) Flexifuel og 3.) "Advancement of Hydrofaction technology platform to commercial readiness". Desuden er afdelingen godkendt til anden runde ved Horizon 2020, hvor der søges om yderligere 5.1 mio. EUR, (ca. 36-38 mio. kr.) til området.

o Kvalificeret arbejdskraft

I 2013 aftalte regeringen og vækstforum en række indsatser, som kunne styrke samspillet mellem erhvervsfremme-, uddannelses- og beskæftigelsesindsatsen, således at medarbejdere og ledige kunne omstille sig blandt andet som følge af krisen, herunder har

- ✓ Beskæftigelsesministeriet har i foråret 2014 inviteret vækstfora til at drøfte opfølgning på Leo Larsen udvalgets anbefalinger om en øget regional samordning af uddannelses- og beskæftigelsesindsatsen i forbindelse med at skaffe kvalificeret arbejdskraft til større infrastrukturinvesteringer.
- ✓ Erhvervs- og Vækstministeriet har undersøgt mulighederne for at anvende væksthushenes CRM-system som model for at sikre koordination i det virksomhedssøgende arbejde på tværs af erhvervs-, uddannelses- og beskæftigelsesindsatsen.
- ✓ Vækstforum Nordjylland har på baggrund af en dispensation fra Beskæftigelsesministeriet tilbudt primært ledige dimittender fra regionens videregående uddannelsesinstitutioner at gennemgå et "læringsforløb for iværksættere"

Danmark er på vej ud af krisen. Beskæftigelsen er stigende og jobskabelsen sker overvejende i den private sektor. Nogle produktionsvirksomheder melder om, at de har svært ved at rekruttere specialiseret

arbejdskraft. Det kan hænge sammen med, at mange produktionsvirksomheder ligger uden for de større byområder, hvor arbejdsudbuddet er mindre, samtidigt med, at virksomhedernes krav til medarbejdernes kompetencer er stigende. Det kan gøre det svært for virksomhederne at finde kvalificeret arbejdskraft lokalt. For at de danske virksomheder kan tage del i et kommende opsving, er det vigtigt, at virksomhederne har adgang til en velkvalificeret arbejdsstyrke, som er opdateret med den nyeste viden og teknologi, og som har gode grundlæggende kompetencer. Det uanset hvor i Danmark, virksomheden ligger. Der er behov for et kompetenceløft af arbejdsstyrken for at sikre en fortsat udvikling af Danmark som videns- og produktionssamfund. Det drejer sig både om opkvalificering af ufaglærte til faglærte og om almen og erhvervsrettet opkvalificering af medarbejdere, især ufaglærte, til nye jobfunktioner og teknologier mv., der målrettet kan styrke virksomhedernes udvikling og vækst.

Det er en fælles opgave at sikre, at virksomhedernes kompetencebehov imødekommes, så de kan tage del i et kommende opsving, uanset hvor i landet de er placeret. Arbejdsstyrkens uddannelse og kompetenceudvikling via det ordinære uddannelsessystem og efteruddannelsessystemet varetages af såvel uddannelsesinstitutioner som VEU-centre, og koordineres i et betydeligt omfang regionalt og lokalt bl.a. gennem de nye regionale arbejdsmarkedsråd og vækstfora. På voksen- og efteruddannelsesområdet spiller VEU-centrene en vigtig rolle for koordineringen af den virksomhedsrettede efteruddannelsesindsats. Erfaringerne peger dog på, at den samlede indsats ikke i tilstrækkeligt omfang koordineres og målrettes virksomhedernes behov. Erfaringerne peger også på, at omfanget af samarbejde mellem de tre systemer er meget varierende fra region til region og at en succesfuld koordination i høj grad hviler på lokalt og regionalt engagement.

Parterne vil videreudvikle det virksomhedsrettede fokus i kompetenceindsatsen via nedenstående initiativer:

p. Bedre rammer for en koordineret virksomhedsrettet indsats.

Erhvervs- og Vækstministeriet, Undervisningsministeriet, Beskæftigelsesministeriet samt Uddannelses- og Forskningsministeriet nedsætter en arbejdsgruppe, der - med inspiration fra Midtjylland – og i dialog med vækstforum, VEU-centre og de nye regionale arbejdsmarkedsråd senest i foråret 2015 udarbejder et beslutningsgrundlag for at styrke samarbejdet om den virksomhedsrettede kompetenceindsats på tværs af områderne. Beslutningsgrundlaget omfatter

- *fælles analyser og kortlægning af arbejdsmarkedets kompetencebehov*, således at man udnytter viden på tværs af de fire systemer og optimerer udnyttelse af ressourcerne,
- *tilrettelæggelse af tilbud på baggrund af virksomhedernes behov*. Med afsæt i analyser og det virksomhedsopsøgende arbejde kan man tilrettelægge konkrete uddannelsesstilbud til virksomhedernes brug, bruge relevante beskæftigelsespolitiske ordninger og eventuelt opstille fælles mål.
- *videndeling blandt medarbejdere i de fire systemer*, kan bidrage til at sikre en ensartet høj service til virksomhederne. Det kan fx ske via fælles møder for medarbejderne, tværgående netværk eller fælles indsatser til at håndtere mangel på arbejdskraft.
- *afdækning af, om et fælles digitalt værktøj kan understøtte en koordineret kontakt til virksomhederne*. Parterne vil afdække fordele, ulemper og omkostninger ved et enkelt, digitalt værktøj, der kan trække data om virksomhedsbesøg fra de eksisterende digitale systemer. Parterne vil i den forbindelse vurdere om hyppige og ukoordinerede henvendelser i det virksomhedsopsøgende arbejde er et problem for virksomhederne.

q. Initiativer der kan styrke indsatsen for at unge og voksne får erhvervsrettede kompetencer i samspil med virksomhedernes behov.

Undervisningsministeriet og vækstforum vil fra 2015 samarbejde om at iværksætte konkrete initiativer, bl.a. via Socialfonden, der kan understøtte

- *kompetenceløft til ufaglærte* fx via samarbejder om opkvalificering af ufaglærte til faglærte og målrettet efteruddannelse. Dette kan bl.a. ske ved at afdække uddannelsesbehov, voksensvejledning, kompetencevurderingsforløb og informationskampagner samt ved at forbedre basale færdigheder hos voksne kortuddannede og indvandrere. Undervisningsministeriet vil medvirke til at fremme samarbejdet mellem VEU-centre, erhvervsskoler, AMU-centre og VUC-centre mv. og de regionale vækstfora. Det vil endvidere være centralt at inddrage jobcentrene i dette samarbejde, da jobcentrene har ansvaret for beskæftigelsesindsatsen overfor de ledige.
- *at flere gennemfører en erhvervsuddannelse*. Projekterne kan fx omhandle unge på vej ind eller i erhvervsuddannelsessystemet, flere virksomhedspraktikker og talentudvikling og iværksætteri, der kan gøre erhvervsuddannelserne mere attraktive og mindske frafaldet.
- *styrke innovation og anvendelsesorienteret undervisning i de gymnasiale uddannelser i samspil med det lokale erhvervsliv*. I forbindelse med arbejdet med at udfolde innovation og anvendelsesorienteret undervisning i de gymnasiale uddannelser er der behov for lokalt hos skolerne at udvikle undervisningen, lærerens kompetencer og rammer og netværk for skolernes samarbejde med det lokale erhvervsliv.

○ **Samarbejde om sundhedsteknologi**

Parterne er enige om, at Danmark i de kommende år skal stå godt rustet til at omsætte de globale vækstmuligheder på sundhedsområdet til gavn for vækst og jobskabelse herhjemme. Derfor aftalte parterne i de regionale vækstpartnerskaber 2013 at øge samarbejdet og parterne har i 2013 blandt andet

- ✓ Bidraget aktivt til beslutningen om, at der lanceres et KIC for sund levevis og aktiv aldring. Parterne arbejder ligeledes for dansk deltagelse heri.
- ✓ Udarbejdet en handlingsplan for styrket offentlig-privat samarbejde om klinisk forskning, der er offentliggjort i foråret 2014. Danske Regioner indgik i arbejdsgruppen.
- ✓ Styrket rammerne for offentlig-privat samarbejde om markedsudvikling, innovation og forskning, bl.a. ved at udbyde et samfundspartnerskab om 'Danmark som foretrukket land for tidlig klinisk afprøvning af ny medicin'. Parterne har også samarbejdet i 'Partnerskab for sundheds- og sygehusinnovation' og arbejder på en 'National strategi for adgang til danske sundhedsdata'.

Indsatsen inden for sundhed i Region Nordjylland er et prioriteret område og Aalborg Universitetshospital og Aalborg Universitet bidrager med forskning og udvikling. Forskningsmiljøet, især lokaliseret på Institut for Medicin og Sundhedsteknologi (HST), er det største Sundhedsteknologiske forskningsmiljø i Danmark. Miljøet bidrager til at styrke den medico-tekniske industri via erhvervssamarbejder og via de phd'er, kandidater og bachelorer, som instituttet sender ud på arbejdsmarkedet. Forskningsmiljøet samarbejder med industrien både lokalt og internationalt. Ydermere genereres der ved spin-outs nye medico-tekniske virksomheder. I 2013 blev der etableret 3 nye virksomheder.

I sammenhæng hermed har vækstforum og regionen siden 2007 haft fokus på sundhedsteknologisk innovation, erhvervsfremme og kommercialisering af forskningsresultater. Konkret har Vækstforum for Region Nordjylland etableret EIR (Empowering Industrial Research) til at tiltrække sundhedsteknologiske virksomheder til regionen ved at tilbyde samarbejde om forskning og adgang til test af nye produkter via offentlige patient-registre.

Herudover har Region Nordjylland og Vækstforum i samarbejde etableret OSS (One Stop Shop) for virksomheder, der vil udvikle nye løsninger i relation til specielt det nye supersygehus og TeleCare Nord, der er det første fuldskalaforsøg i en hel region omkring monitorering af kronikere i eget hjem.

Endelig har Vækstforum siden 2007 støttet klyngeorganisationen BioMed Community, hvis vigtigste opgave er at udvikle erhvervsklyngen inden for medico- og velfærdsteknologi i Nordjylland. BioMed Community er et samarbejde mellem Aalborg Universitet, UCN, Aalborg Universitetshospital, Aalborg Kommune, Aalborg Samarbejdet og mere end 70 virksomheder inden for MedTech industrien. Parterne vil fortsætte og udbygge samarbejdet med nedenstående initiativer:

r. Standarder for telemedicin.

Regeringen vil i de kommende år arbejde for en fortsat udbredelse af telemedicinske løsninger, bl.a. baseret på erfaringer fra Region Nordjylland. Regionen har bl.a. gjort sig erfaringer med at anvende internationale standarder i udbudsmaterialet i forbindelse med indhentning af tilbud på telemedicinske løsninger. Regeringen vil i 2015 igangsætte en drøftelse med Vækstforum om, hvordan erfaringerne fra Nordjylland kan medvirke til at styrke en national udbredelse af telemedicinske løsninger og bidrage til at fremme vækst.

Danmark har med en "national handlingsplan for telemedicin" og "strategien for digital velfærd" startet en fokuseret indsats, der understøtter en national og sammenhængende modning af telemedicinsk infrastruktur og opbygning af nye markeder, produkter, services og forretningsområder. Nordjylland har et godt udgangspunkt for at udnytte disse muligheder med afsæt i de løsninger og erfaringer, der er skabt i TeleCare Nord. Aalborg Universitet spiller en central rolle i TeleCare Nord, hvor telemedicin testes i stor skala - som det eneste sted i Danmark og som et af de første steder i Europa. Det giver Aalborg Universitet en unik international position forskningsmæssigt og i forhold til at samarbejde med erhvervslivet.

Både norske og svenske myndigheder og organisationer har allerede vist stor interesse for TeleCare Nords løsninger og erfaringer. Regeringen vil derfor, bl.a. baseret på erfaringer fra Region Nordjylland, arbejde for at etablere et grundlag for et nordisk samarbejde, hvor internationale standarder på tværs af de nordiske lande kan skabe et mere sammenhængende marked. Anvendelse af internationale standarder i Norden kan ligeledes skabe solide og velfungerende showcases og kan danne grundlag for at opbygge europæiske standarder eller nye forretningsområder. Regeringen vil bl.a. fremme international eksponering af telemedicinske løsninger ved at præsentere business cases og erfaringer i relevante internationale fora, herunder i forbindelse med delegationsbesøg i Danmark og danske besøg i udlandet, bl.a. i regi af Healthcare Denmark.

Endelig vil parterne fortsætte samarbejde om at realisere 'Handlingsplan for styrkede rammer for offentligt-privat samarbejde om klinisk forskning' udarbejdet af ministeriet for sundhed og forebyggelse, uddannelses- og forskningsministeriet og Danske Regioner af 22. maj 2014.

Tillæg om administrative samarbejder

Tillæg til aftale om regionalt vækstpartnerskab for 2015 mellem regeringen og Vækstforum Nordjylland

○ Øget fokus på effekt og læring

Evalueringen af kommunalreformen i 2012 viste, at det var svært at få et klart billede af resultaterne af de regionale vækstforas indsats. Parterne aftalte derfor i de regionale vækstpartnerskaber 2013 et styrket samarbejde om evaluering og effektmåling og har som led heri:

- ✓ Videreudviklet og forbedret det registerbaserede system således, at der kan opgøres effekter af regionale projekter på de deltagende virksomheders omsætning, jobskabelse, eksport mv. i forhold til en kontrolgruppe af sammenlignelige virksomheder. Systemet er etableret af de regionale vækstfora, Danmarks Statistik og Erhvervs- og Vækstministeriet. I 2014 udvikles et lignende system til at effektmåle personrettede projekter baseret på en systematisk indsamling af deltagernes CPR-numre.
- ✓ Aftalt, at der i forbindelse med de konkrete projektansøgninger til Regionalfonden og Socialfonden 2014-2020 skal opstilles klare og logiske effektkæder med tilhørende kritiske antagelser. Projektansøger redegør for projektets forventede effekter og forklarer, hvordan projektets aktører og aktiviteter konkret bidrager til de opstillede effektmål. Om muligt skal effektkæderne baseres på evidensbaseret forskning, erfaringer, evalueringer mv. Der opstilles målbare indikatorer for alle led i effektkæden, så man kan følge, om projektet er på rette spor.

Der er hermed etableret et godt afsæt for at få øget viden om effekten af en række regionale erhvervsfremmeindsatser. Den ny viden kan dog kun føre til øget effekt på længere sigt, hvis erfaringerne - efterhånden som de opsamles og systematiseres - bringes med i det fremadrettede arbejde. Parterne vil arbejde for følgende leverancer og milepæle:

a. Udbredelse af effektmålingsystemet.

Udenrigsministeriet vil senest i foråret 2015 gå i dialog med KL og Danske Regioner med henblik på at aftale relevante rapporterings- og dataindsamlingskrav, der kan sikre et kontinuerligt fokus på registerbaseret måling af eksporteffekt på tværs af de offentlige eksportstøtteordninger.

De regionale vækstfora har besluttet, at principperne om monitorering og effektmåling omfatter alle regionale erhvervsfremmeprojekter, og ikke blot dem, som er støttet med strukturfondsmidler.

b. Viden om effekt som grundlag for udvikling af regionale strategier og projekter.

De regionale vækstfora har hidtil haft hver deres evalueringspraksis, hvilket gør det svært at sammenligne projekters effekter og lære på tværs af regionsgrænserne. Udbredelsen af det registerbaserede effektmålings-system vil dog lette denne opgave. De regionale vækstfora vil senest i foråret 2015 have aftalt fælles evalueringskriterier og principper, der sikrer, at viden om effekter mv. opsamles og formidles på en måde, som muliggør vidensdeling på tværs af regionerne, både til brug for den overordnede strategiudvikling og til vurdering af konkrete projekter. Erhvervs- og Vækstministeriet bidrager til at understøtte og udbrede erfaringer på tværs af vækstfora. Den forbedrede metode skal også ses i sammenhæng med DVR's nye opgave i at benchmarke den regionale vækstindsats og understøtte læring på tværs. Erhvervsstyrelsen vil i efteråret 2014 invitere

de regionale vækstfora til en drøftelse herom.

○ **Midlerne skal hurtigere ud at virke hos virksomhederne**

Parterne er enige om, at der bør tilstræbes at være så kort tid som muligt fra virksomhederne ansøger om EU-medfinansiering til godkendte projekter omsættes til handling til gavn for vækst og beskæftigelse. Både de regionale vækstfora og Erhvervsstyrelsen har hver for sig fokus på at sagsbehandlingen er god og effektiv. Når virksomhederne vurderer sagsbehandlingen af deres ansøgninger, er det imidlertid den samlede sagsbehandlingstid fra ansøgning hos vækstfora til kontrakt om medfinansiering fra Erhvervsstyrelsen, som afgør om de oplever sagsbehandlingstiden som tilfredsstillende. Den samlede sagsbehandlingstid kan fx trække ud, hvis en ansøgning ikke vurderes at være fyldestgørende oplyst. Derfor er parterne enige om, at arbejde for følgende leverancer og milepæle:

c. Etablering af et fælles servicemål for administration.

Erhvervsstyrelsen og de regionale vækstfora vil senest i sommeren 2015 udarbejde et fælles servicemål for den samlede sagsbehandling af regional- og socialfondsansøgninger, der fastlægger den tidsmæssige ramme for sagsbehandlingstiden fra ansøgningens modtagelse til tilsagnets udstedelse. Erhvervsstyrelsen vil i foråret 2015 indlede et samarbejde med vækstfora herom.

○ **Øget hjemtag af forskningsmidler fra EU**

I forbindelse med den nye finansielle ramme for EU's budget 2014-2020 øges de midler, som medlemslande kan hjemtage på bl.a. forsknings- og erhvervsområdet. Det gælder særligt forsknings- og innovationsprogrammet Horizon 2020, hvor budgettet øges med 24 pct. i forhold til det tidligere 7. rammeprogram. Samtidig vurderes det, at konkurrencen om midlerne vil blive skærpet. Danmark får desuden færre EU-midler fra EU's Regionalfond og Socialfond, der skal anvendes i nationale programmer til blandt andet innovation, forbedret konkurrenceevne i SMV'er, grøn omstilling, iværksætteri, social inklusion og uddannelsesløft. For at skabe de bedst mulige forudsætninger for at virksomheder og forskningsinstitutioner kan hjemtage EU-midler i international konkurrence har parterne med afsæt i de regionale vækstpartnerskaber i 2013

- ✓ Indgået aftaler med andre rådgivere fra erhvervsfremme-, innovations- og forskningsområdet i maj 2013 om at etablere en fælles indgang "EU-DK-Support netværk", der skal give danske forskere og virksomheder velkvalificeret, effektiv og rettidig hjælp og rådgivning, når de ansøger EU-programmer inden for forskning, innovation, erhvervsudvikling og iværksætteri. Partnerne i EU-DK Support samarbejder inden for fire indsatsområder a) Nem og overskuelig adgang til rådgivning, b) Målgrupperelevant og opsøgende informations- og rådgivningsindsats c) Formidling af cases og succes historier og d) Matchmaking.

Parterne vil tilstræbe, at samarbejdet bidrager til at øge hjemtag af EU-midler i budgetperioden 2014-2020 ift. perioden 2007-2013 således, at den danske andel af de udbudte midler vil være: 2,5 pct. for Horizon 2020, 2,2 pct. for COSME og for et Kreativt Europa hhv. Media-delprogrammet 4, 9 pct. og Kultur-delprogrammet 8,4 pct. Udfordringen for medlemmerne af EU-DK Support er at øge antallet af ansøgere, samtidig med at sikre en høj kvalitet af ansøgningerne til EU-programmerne. Endvidere betyder de

ambitiøse målsætninger, at en højere andel af innovationsaktive virksomheder end hidtil skal deltage i EU-programmer. Som led i gennemførelsen vil parterne arbejde for følgende leverancer og milepæle:

d. Opsøgning af innovative virksomheder.

På landsplan skal i der i 2015 samlet opsøges 1700 virksomheder. I forlængelse heraf vil vækstforum understøtte, at den regionalt udpegede koordinator sikrer, at der i 2015 bliver opsøgt 150 virksomheder i Region Nordjylland.

Forudsætningen for at øge hjemtaget af EU-midler til Danmark er, at virksomheder får viden og mulighed for at deltage i EU-programmer. Derfor sættes i 2014 og 2015 særlig fokus på den opsøgende indsats overfor virksomheder, der bl.a. har deltaget i nationale innovationsprogrammer. Erhvervs- og Vækstministeriet samt Uddannelses- og Forskningsministeriet stiller følgende til rådighed for de regionale koordinatore:

- en webbaseret platform for videndeling
- kontaktoplysninger på virksomheder, der har søgt relevante nationale puljemidler

Der er udpeget seks regionale koordinationer for den opsøgende indsats (Væksthus Hovedstadsregionen, Syddanmarks EU-kontor, Norddanmarks EU-kontor, Væksthus Midtjylland, Europe Direct Bornholm, ZealandDanmark EU Office). De rådgivende aktører, herunder de regionale vækstfora, udarbejder årligt handlingsplaner for den opsøgende indsats.

o Samarbejde om udbredelse af bredbånd og mobildækning

Regeringen har sat som mål, at alle husstande og virksomheder i 2020 skal have adgang til en bredbåndsforbindelse med mindst 100 Mbit/s download og mindst 30 Mbit/s upload. Der forventes fortsat i de kommende år at være områder i Region Nordjylland, hvor virksomheder og forbrugere ikke kan få den bredbåndshastighed eller mobilforbindelse, som de ønsker til en rimelig pris. Dette kan hæmme erhvervsudvikling og bosætning i regionen. Siden det regionale vækstpartnerskab blev indgået i 2013 har parterne

- ✓ Drøftet hvordan man regionalt kan understøtte den regionale udvikling af bredbånd og mobildækning, herunder udnytte de nye muligheder, som gives.
- ✓ Afholdt to konferencer – en i København og en i Middelfart – i juni og august 2014 med fokus på, hvordan kommuner og regioner kan medvirke til at fremme bredbåndsdækningen lokalt. Drøftelserne viser, at regioner og særlig kommuner kan spille en vigtig rolle i forhold til at etablere bredbånd og mobiltelefoni. Regioner og kommuner har en række konkrete værktøjer til rådighed, bl.a. har kommunerne mulighed for at stille dækningskrav i forbindelse med indkøb og kan etablere passiv infrastruktur med erhvervsfremmeformål, hvor markedet ikke af egen kraft etablere infrastruktur.

De regionale vækstfora kan støtte den strategiske og koordinerende indsats på tværs af kommunerne og andre regionale aktører, samt generelt understøtte anvendelse af IKT i regionen. Det er særligt relevant i områder, hvor markedet er tilbageholdende med at etablere en mobil- og bredbåndsdækning, der lever op til regeringens målsætning.

Bredbåndskortlægningen har hidtil været opgjort på postnummerniveau. Det har derfor ikke været muligt at identificere de bredbåndshastigheder, som de enkelte husstande og virksomheder har adgang til. Ultimo 2014 lanceres en mere detaljeret bredbåndskortlægning, som skal give borgere, virksomheder og offentlige myndigheder et så præcist et billede af bredbånds- og mobildækningen som muligt på lokalt niveau. Kortlægningen udvikles i samarbejde med KL, Danske Regioner og telebranchen. Kortlægningen vil blive gjort tilgængelig i en ny interaktiv form, som kan styrke gennemsigtigheden for regioner, kommuner, borgere og andre brugere. Den nye kortlægning kan udgøre et vigtigt fundament i tilrettelæggelsen af den lokale indsats fremadrettet.

Regeringen, KL og Danske Regioner vil på baggrund af den nye detaljerede kortlægning og en analyse af de krav, som digitale og velfærdsteknologiske løsninger stiller til bredbåndsinfrastrukturen, vurdere behovet for nye initiativer med henblik på at fremme digital velfærd, jf. regeringen, KL og Danske Regioners strategi på området.

Parterne vil fortsætte samarbejdet og er enige om følgende leverancer og målsætninger:

e. Regionale strategier baseret på digitalt dækningskort.

Vækstforum Nordjylland vil gå i dialog med regionsrådet i Nordjylland og relevante kommuner i regionen med henblik på at udarbejde konkrete planer for fremme af mobil- og bredbåndsdækningen lokalt.

Vækstforum Nordjylland vil gå i dialog med bl.a. kommuner, lokale aktører og teleselskaber for at kortlægge, hvor i regionen der er lokale udfordringer, og drøfte om disse kan adresseres ved fælles hjælp. Erhvervs- og Vækstministeriet kan understøtte drøftelserne på baggrund af den interaktive kortlægning, der vil give et detaljeret billede af bredbåndsdækningen på lokalt niveau. Ministeriet kan desuden bistå med vejledning om regionale muligheder for at fremme mobil- og bredbåndsdækningen.

Erhvervs- og Vækstministeriet vil på baggrund af den interaktive kortlægning gå i dialog med vækstfora og relevante kommuner med henblik på at drøfte, hvordan regionerne og kommunerne kan adressere de lokale udfordringer med dækningen.

f. IKT i den regionale vækststrategi.

Vækstforum Nordjylland vil i forbindelse med udarbejdelsen af sin regionale vækst- og udviklingsstrategi drøfte, hvilken betydning digitalisering og IKT-infrastruktur har for bl.a. erhvervsudviklingen i regionen samt i overvågningen af de regionale vækstvilkår. Regeringen vil i 2014 lancere en vækstplan for IKT og digital vækst, der skal bidrage til at styrke væksten i IKT-erhvervene og fremme erhvervslivets udnyttelse af digitaliseringens muligheder.

o Koordination af udviklingsprojekter inden for sundhed og velfærd

Parterne vil fortsætte samarbejdet og er enige om følgende leverancer og milepæle:

g. Fælles principper for udvikling.

Både staten, regionerne og kommunerne har over de seneste år investeret betydelige midler i udvikling og test af nye løsninger inden for sundheds- og velfærdsområdet for at fremme en mere effektiv opgaveløsning og bedre udnytte det erhvervsmæssige potentiale på sundheds- og

velfærdsområdet. Erfaringerne fra de iværksatte udviklingsprojekter viser, at der ofte opstår barrierer for kommercialisering og markedssucces.

Parterne er enige om at udarbejde guidelines for, hvordan der skabes mest mulig værdi af udviklingsprojekter på sundheds- og velfærdsområdet med særligt fokus på kommercialisering og markedsadgang. Der kan bygges videre på de værktøjer, der er udviklet i regi af OPI-lab.

Erhvervsstyrelsen nedsætter i efteråret 2014 en arbejdsgruppe bestående af DR, KL, Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse og Erhvervsstyrelsen. Som led i arbejdsgruppens arbejde gennemføres en konsulentopgave, der finansieres af Erhvervsstyrelsen. Guidelines drøftes af Danmarks Vækstråd, i regeringen samt i de regionale vækstfora inden sommeren 2015.

Regionalt vækstpartnerskab for 2015 mellem regeringen og Syddansk Vækstforum

19. december 2014

Regeringen og Syddansk Vækstforum er enige om at styrke samarbejdet om indsatsen for vækst og erhvervsudvikling, blandt andet med følgende indsatser:

Styrke Danmark som produktionsland:

- Der iværksættes et vækstprogram for op til 1000 små og mellemstore produktionsvirksomheder i hele landet, hvor syddanske produktionsvirksomheder får adgang til ekspertrådgivning om konkrete tiltag, som kan gennemføres med henblik på øget produktivitet og konkurrenceevne, fx øget automatisering.
- Der gennemføres en indsats for op til 150 vækstvirksomheder, hvor syddanske vækstvirksomheder tilbydes et intensivt sparrings- og acceleratorforløb efter inspiration fra bl.a. USA, hvor store virksomheder og succesfulde iværksættere oftere er involveret i det lokale iværksættmiljø og geninvesterer deres tid og penge i at hjælpe nye vækstvirksomheder. I Syddanmark gennemføres der konkret et demonstrationsprojekt, der skal tiltrække og fastholde globale iværksættetalenter og vækstiværksættere til regionen inden for velfærdsteknologi mv.
- Der udvikles et træningsforløb, hvor medarbejdere i syddanske produktionsvirksomheder får kompetencer til at procesoptimere og produktudvikle med fokus på at øge ressourceeffektiviteten i virksomhederne.

Styrkede vækstforudsætninger i energisektoren

- Der igangsættes en national kampagne for at synliggøre jobmulighederne ved at tage en uddannelse eller efteruddannelses tilbud inden for offshore-sektoren.
- Der udarbejdes en handlingsplan for et Nationalt Vindprogram, for at sikre at flere syddanske SMV'er i vindmølleindustrien får øget eksport og konkurrencekraft.

Kvalificeret arbejdskraft:

- Samarbejdet om den virksomhedsrettede kompetenceindsats styrkes på tværs af erhvervs-, beskæftigelses- og uddannelsesområdet for at sikre, at syddanske virksomheder får et sammenhængende og koordineret tilbud om rekruttering og efteruddannelse mv.
- Der iværksættes en styrket indsats for at øge andelen af unge og voksne i Region Syddanmark, der får relevante erhvervsrettede kompetencer. Det skal bidrage til, at virksomhederne får arbejdskraft med de kvalifikationer, de har brug for.

Samarbejde om sundhed og velfærdsteknologi

- Det undersøges, hvorledes testede velfærdsteknologier kan udbredes som nationale standarder i tilknytning til det syddanske Center for Borgernær Velfærdsteknologi.

Baggrund:

Dansk økonomi viser klare tegn på bedring efter krisen. Store dele af erhvervslivet er i vækst og beskæftigelsen stiger igen. For at skabe de bedst mulige rammer for vækst og jobskabelse har regeringen gennemført en række reformer og vækstinitiativer, herunder fremlagt vækstplaner på erhvervsområder, hvor danske virksomheder har international konkurrencekraft og senest indgået Aftaler om Vækstpakke2014. Tilsvarende har Syddansk Vækstforum udarbejdet en erhvervsudviklingsstrategi og handlingsplan for 2014-2015 som bl.a. understøtter udviklingen af sundheds- og velfærdsløsninger, offshore-branchen, energieffektivisering, erhvervsturisme samt kreative erhverv og design. Syddansk Vækstforum er ved at udarbejde en ny langsigtet strategi for vækst og jobskabelse i regionen.

Parterne er enige om at styrke sammenhængen mellem den nationale og regionale indsats for vækst og erhvervsudvikling, og iværksætter med den regionale vækstpartnerskabsaftale for 2015 konkrete fælles vækstinitiativer. Endvidere gennemføres en række initiativer af administrativ karakter, hvor øget koordination, mere effektiv administration samt dokumentation af effekten af den regionale vækstindsats er i fokus. Initiativerne gennemføres inden for eksisterende økonomiske og administrative rammer.

Parterne vil – med inddragelse af Danmarks Vækstråd – løbende overvåge fremdriften i aftalen om vækstpartnerskabet.

o **Styrke Danmark som produktionsland**

Danmark har siden 00'erne oplevet et større fald i antallet af produktionsarbejdspladser end i vores nabolande. Produktionsvirksomhederne er en væsentlig drivkraft for vækst og velstand, og der er mange arbejdspladser knyttet til produktion både i produktionserhvervene og inden for byggeri, transport og andre serviceerhverv. Danmark skal derfor være et attraktivt produktionsland. Samtidig skal vi understøtte, at flere nye virksomheder vokser sig større og i højere grad bidrager til vækst og jobskabelse.

Der gennemføres nedenstående initiativer:

a. Vækstprogram for små og mellemstore produktionsvirksomheder

Parterne vil ultimo 2014 indkalde ansøgninger med henblik på at finde en operatør til vækstprogrammet for små og mellemstore produktionsvirksomheder. Vækstprogrammet vil have særligt fokus på at fremme avanceret produktion. Vækstprogrammet bliver en landsdækkende indsats, der kan styrke produktiviteten og konkurrenceevnen i op til 1000 små og mellemstore produktionsvirksomheder. Dermed skabes en effektiv, fælles platform for at tilbyde små og mellemstore produktionsvirksomheder højt specialiseret rådgivning om avanceret produktion.

Vækstprogrammet tilpasses regionalt i forhold til indsatser, der allerede gennemføres eller planlægges i forhold til små og mellemstore produktionsvirksomheder. Det vil fx indebære, at virksomheder efter et indledende Væksttjek kan blive henvist til andre regionale eller nationale programmer, samt at Vækstprogrammet koordineres med den specialiserede erhvervsservice i væksthuse.

b. "Team Vækst Danmark" - Etablering af et fælles program for vækstvirksomheder

Parterne vil fremme et tættere samarbejde mellem vækstvirksomheder, erfarne erhvervsfolk og det danske iværksætttermiljø ved at etablere et program, hvor op til 150 vækstvirksomheder fra 2015-2017 kan komme igennem et intensivt sparrings- og acceleratorforløb for potentielle vækstvirksomheder. De regionale vækstfora vil invitere relevante ministerier til at deltage i udarbejdelsen af en model for programmet ultimo 2014.

Indsatsen organiseres i fagligt fokuserede og specialiserede kompetencecentre. Indsatsen vil omfatte et intensivt træningsforløb og en mentorordning med mentorer bl.a. fra toppen af dansk erhvervsliv. Der stiles mod, at den samlede volumen under programmet er på op til 100 mio. kr. Erhvervs- og Vækstministeriet bidrager med 10 mio. kr. i 2015 fra den nationale pulje af EU regional- og socialfondsmidler. De øvrige midler søges tilvejebragt via de regionale vækstfora samt privat medfinansiering.

Adgang til kapital er vigtigt for, at virksomheder kan foretage fornuftige investeringer og komme ind i solide vækstforløb. Der er med bl.a. Vækstplan DK og Vækstpakke 2014 taget en række initiativer, som styrker små og mellemstore virksomheders adgang til kapital, herunder bl.a. etablering af iværksætterlån, udvidelse af vækstkautionsordningen og forlængelse af vækstlåneordningen. De regionale vækstfora har igangsat en gap-analyse, der skal analysere om der er mangel på risikovillig lånekapital. Parterne er enige om at drøfte analysens resultater, når de forelægges.

Indsatsen under Team Vækst Danmark kan også bidrage til at tiltrække iværksættere til Danmark. Med reformen for international rekruttering, som træder i kraft pr. 1. januar 2015, vil staten etablere en ny Start-Up-Denmark ordning for iværksættere for 3. lande, der gerne vil starte selvstændig erhvervsvirksomhed i Danmark.

Projektet tager afsæt i erfaringer fra udlandet. Succesfulde etablerede virksomheder og serieiværksættere er kun i begrænset omfang involveret i det lokale iværksætttermiljø i Danmark. Det står i modsætning til bl.a. USA, hvor store virksomheder og succesfulde iværksættere oftere er involveret i det lokale iværksætttermiljø og geninvesterer deres tid og penge i at hjælpe en ny generation af vækstvirksomheder.

c. Nyt træningsforløb for medarbejdere med henblik på at øge virksomheders ressourceeffektivitet

Parterne er enige om at udvikle grundlaget for nye træningsforløb for medarbejdere i produktionserhverv inden for ressourceeffektiv produktion, som medfinansieres fra den nationale pulje af midler fra EU's socialfond. Grundlaget for træningsforløbene fastlægges i et samarbejde mellem Erhvervs- og Vækstministeriet og de regionale vækstfora i dialog med Miljøministeriet, Undervisningsministeriet samt arbejdsmarkedets parter. Træningsforløbet tilpasses regionalt i forhold til indsats, der allerede gennemføres eller planlægges i forhold at øge virksomheders ressourceeffektivitet. Træningsforløbene skal gennemføres af fx uddannelsesaktører og rådgivere, der skal give virksomhederne tilbud om at løfte arbejdsstyrkens kvalifikationer inden for ressourceeffektiv produktion. Resultatet skal på langt sigt være øget beskæftigelse og værdiskabelse. Forløbene skal gennemføres i regi af et projekt, som forankres hos en operatør, der står for administration og implementering. Erfaringer fra både Danmark og udlandet viser, at kompetencerne hos medarbejderne kan bidrage til innovation og til at optimere processer i virksomheden.

d. Et tættere samarbejde mellem vækstfora og Eksportrådet om internationalisering og eksportfremme

Udenrigsministeriet vil invitere vækstfora til årlige møder for at styrke samarbejdet mellem de regionale vækstfora og Eksportrådet om mål og visioner samt konkrete projekter, der kan styrke indsatsen for internationalisering og eksportfremme. Parterne vil inden udgangen af 2014 drøfte muligheden for at etablere et egentligt tværregionalt internationaliseringsprogram med et støttet

forløb for vækstvirksomheder. Et evt. tværregionalt program skal understøtte de regionale vækst- og udviklingsstrategi og skal supplere eksisterende initiativer ved at dække et nyt behov. Eventuel regional medfinansiering af et tværregionalt program forudsætter, at det ligger inden for Vækstforums strategi og handlingsplan og behandles og effektvurderes på lige fod med andre projekter.

Med sin nye strategi for eksportfremme og økonomisk diplomati vil regeringen strømline og koordinere de offentlige eksportfremmetilbud og lette navigationen for virksomhederne. De regionale vækstfora samt klynger og væksthuse har i dag et velfungerende samarbejde med Eksportrådet/Udenrigsministeriet.

○ **Styrkede vækstforudsætninger i energisektoren**

Offshore-branchen, der eksporterede for 49 mia. kr. i 2012, har en konkret forventning om, at den samlede beskæftigelse vil vokse fra 27.000 beskæftigede i 2012 til 36.000 i 2015 og 50.000 i 2020. Branchen peger på mangel på kvalificeret arbejdskraft som en af de to væsentligste barrierer for vækst de kommende 5-10 år. Særligt virksomhederne, der udelukkende er beskæftiget inden for olie og gas, ser manglen på kvalificeret arbejdskraft som en væsentlig barriere for vækst. Branchen er kendetegnet ved et relativt højt uddannelsesniveau sammenlignet med landsgennemsnittet og med en overvægt af medarbejdere med videregående naturvidenskabelige og tekniske uddannelser samt erhvervsuddannelser inden for el samt jern- og metalområdet. Der er derfor en stor konkurrence om medarbejderne mellem virksomheder inden for samme eller beslægtede brancher. Dette presser bl.a. lønningerne i vejret som på sigt kan ødelægge den danske branches konkurrenceevne. Derfor aftalte parterne i de regionale vækstpartnerskaber 2013 at øge samarbejdet på området og parterne har i 2013 blandt andet understøttet

- ✓ Udarbejdelsen af rapporten "Afdækning af kompetencebehov til offshore-branchen", på anbefaling af Vækstteamet Det Blå Danmark.

Med udgangspunkt bl.a. i rapportens anbefalinger og offshore-branchens vækstpotentiale i Danmark vil partnerne gennemføre:

e. National kampagne for at synliggøre jobmulighederne i offshore-branchen

Parterne vil i 2014-15 igangsætte en national kampagne for at synliggøre jobmulighederne ved at tage en uddannelse eller efteruddannelses tilbud inden for offshore-branchen. Som grundlag for kampagnen vil parterne undersøge informationsbehovet blandt uddannelsessøgende.

Kampagnen tilrettelægges i et samarbejde mellem branchen, www.worldcareers.dk, Syddansk Vækstforum, andre interesserede vækstfora, foreningen work-live-stay, Workindenmark, Uddannelses- og Forskningsministeriet, Erhvervs- og Vækstministeriet, Klima-, Energi- og Bygningsministeriet samt Beskæftigelsesministeriet. Indsatsen koordineres af Syddansk Vækstforum.

f. Udviklingsprojekt om Nationalt Vindprogram

Primo 2015 er der udarbejdet en handlingsplan for Nationalt Vindprogram, der løber fra 2015-2018. Det Nationale Vindprogram udarbejdes af Vindmølleindustrien og offshoreenergy.dk med deltagelse af Hub North m.fl. Koordinationen tilrettelægges i Nationalt Kontaktforum for Vækst i Vindmøllesektoren, som de vstdanske regioner har etableret med Vindmølleindustrien og Erhvervs- og vækstministeriet.

Nationalt Vindprogram skal fremme samarbejde og innovation i virksomhederne og dermed sikre, at Danmark fortsat vil være verdens førende vindnation.

Med Nationalt Vindprogram udvikles og koordineres brugen af systemleverancer, som i højere grad efterspørges på de hjemlige og internationale markeder. Målet er bl.a. at bringe de små og mellemstore virksomheder ud på de globale markeder og at bruge systemleverandører som vækstacceleratorer.

Der igangsættes desuden et arbejde om udvikling af frivillige standarder for underleverandører til vindmøllesektoren. Frivillige standarder kan reducere misforståelser i dialogen mellem producent og underleverandører og dermed reducere dyre forsinkelser og udskiftning af defekte komponenter. Vindmølleindustrien står i spidsen for arbejdet, og Offshoreenergy.dk inddrages i arbejdet for standarder på offshore-området. Dansk Standard søges inddraget i arbejdet med udvikling af frivillige standarder.

Endeligt søger Nationalt Vindprogram at fremme innovation og forskning. Behovet for innovation og forskning opstår ved, at industrien ikke længere kan gennemføre opskalering og industrialisering ved blot at gøre tegnebrættet større. Der skal en langt tættere grad af samordning i industrien til, ligesom helt nye materialer og teknologier skal opfindes og i anvendelse.

g. Styrket indsats for at dække kompetencebehovet i sektoren for energieffektive teknologier

Som led i udmøntningen af Vækstforums erhvervsudviklingsstrategi er der bl.a. med innovationsnetværket "Clean" opbygget en stærk erhvervsdrevet klynge indenfor energieffektivisering og mekatronik. Det har dog igennem flere år været vanskeligt at tiltrække kvalificeret arbejdskraft til sektoren. En væsentlig barriere for fortsat udnyttelse af vækstpotentialet er mangel på især specialiserede ingeniører. I Sønderborgområdet forudses det, at der vil mangle omkring 500 specialiserede ingeniører i 2020.

Uddannelses- og Forskningsministeriet og Syddansk Vækstforum er enige om i fællesskab at tage initiativ til at samle relevante parter for at drøfte initiativer, der kan bidrage til at tiltrække studerende til relevante uddannelser. Parterne skal identificere udfordringer, barrierer og muligheder på området, eksempelvis i hvor høj grad nuværende uddannelser kvalitativt og kvantitativt dækker efterspørgslen efter kompetent arbejdskraft.

Danmarks eksport af energiteknologi steg 11 pct. til 68 mia. kroner i 2013 og eksporten af grøn energiteknologi steg med godt 17 pct. Region Syddanmark har en særlig erhvervsspecialisering indenfor området med over halvdelen af landets arbejdspladser. De syddanske virksomheder indenfor energieffektivisering forventer at opnå årlige vækstrater på 10-15 pct. de kommende fem år, indenfor visse områder forventer man mindst 20 pct. vækst. Erhvervet er således et meget eksporttungt produktionserhverv med høje vækstrater.

o **Kvalificeret arbejdskraft**

I 2013 aftalte regeringen og vækstforum en række indsatser, som kunne styrke samspillet mellem erhvervsfremme-, uddannelses- og beskæftigelsesindsatsen, således at medarbejdere og ledige kunne omstille sig blandt andet som følge af krisen, herunder har

- ✓ Beskæftigelsesministeriet har i foråret 2014 inviteret vækstfora til at drøfte opfølgning på Leo Larsen udvalgets anbefalinger om en øget regional samordning af uddannelses- og beskæftigelsesindsatsen i forbindelse med at skaffe kvalificeret arbejdskraft til større infrastrukturinvesteringer.
- ✓ Erhvervs- og Vækstministeriet har undersøgt mulighederne for at anvende væksthushenes CRM-system som model for at sikre koordination i det virksomhedssøgende arbejde på tværs af erhvervs-, uddannelses- og beskæftigelsesindsatsen.

Det er en fælles opgave at sikre, at virksomhedernes kompetencebehov imødekommes, så de kan tage del i et kommende opsving, uanset hvor i landet de er placeret. Et regionalt dækkende uddannelsesudbud, der understøtter de regionale erhvervsspecialiseringer, er i den sammenhæng væsentlig. Arbejdsstyrkens uddannelse og kompetenceudvikling via det ordinære uddannelsessystem og efteruddannelsessystemet varetages af såvel uddannelsesinstitutioner som VEU-centre, og koordineres i et vist omfang regionalt og lokalt bl.a. gennem de nye regionale arbejdsmarkedsråd, regionerne og vækstfora. Udvikling af kvalifikationer og kompetencer indgår også som et element i den regionale vækst- og udviklingsstrategi. På voksen- og efteruddannelsesområdet spiller VEU-centrene en vigtig rolle for koordineringen af den virksomhedsrettede efteruddannelsesindsats. Erfaringerne peger dog på, at den samlede indsats ikke i tilstrækkeligt omfang koordineres og målrettes virksomhedernes behov. Erfaringerne peger også på, at samarbejdet mellem de tre systemer er meget varierende fra region til region. Det vil være relevant at undersøge regionale erfaringer på området nærmere, fx indsatserne i Midtjylland.

Parterne vil videreudvikle det virksomhedsrettede fokus i kompetenceindsatsen via nedenstående initiativer:

h. Bedre rammer for en koordineret virksomhedsrettet indsats

Erhvervs- og Vækstministeriet, Undervisningsministeriet, Beskæftigelsesministeriet og Uddannelses- og Forskningsministeriet nedsætter en arbejdsgruppe, der i dialog med vækstforum, VEU-centre, regionerne og de nye regionale arbejdsmarkedsråd senest i foråret 2015 udarbejder et beslutningsgrundlag for at styrke samarbejdet om den virksomhedsrettede kompetenceindsats på tværs af områderne. Beslutningsgrundlaget omfatter:

- *fælles analyser og kortlægning af arbejdsmarkedets kompetencebehov*, således at man udnytter viden på tværs af de tre systemer og optimerer udnyttelse af ressourcerne.
- *tilrettelæggelse af tilbud på baggrund af virksomhedernes behov*. Med afsæt i analyser og det virksomhedsopsøgende arbejde kan man tilrettelægge konkrete uddannelses tilbud til virksomhedernes brug, bruge relevante beskæftigelsespolitiske ordninger og eventuelt opstille fælles mål.
- *videndeling blandt medarbejdere i de tre systemer*, kan bidrage til at sikre en ensartet høj service til virksomhederne. Det kan fx ske via fælles møder for medarbejderne, tværgående netværk eller fælles indsatser til at håndtere mangel på arbejdskraft.
- *afdækning af, om et fælles digitalt værktøj kan understøtte en koordineret kontakt til virksomhederne*. Parterne vil afdække fordele, ulemper og omkostninger ved et enkelt, digitalt

værktøj, der kan trække data om virksomhedsbesøg fra de eksisterende digitale systemer. Parterne vil i den forbindelse vurdere om hyppige og ukoordinerede henvendelser i det virksomhedssøgende arbejde er et problem for virksomhederne.

i. Initiativer der kan styrke indsatsen for at unge og voksne får erhvervsrettede kompetencer i samspil med virksomhedernes behov.

Undervisningsministeriet, Uddannelses- og Forskningsministeriet, regionerne og vækstforum vil fra 2015 samarbejde om at iværksætte konkrete initiativer med udgangspunkt i de regionale strategier, bl.a. via Socialfonden, der kan understøtte:

- *kompetenceløft til ufaglærte og faglærte*, fx via samarbejder om opkvalificering af ufaglærte til faglærte, faglærte til videreuddannelse og målrettet efteruddannelse. Dette kan bl.a. ske ved at afdække uddannelsesbehov, voksenvejledning, kompetencevurderingsforløb og informationskampagner samt ved at forbedre basale færdigheder hos voksne kortuddannede og indvandrere. Undervisningsministeriet og Uddannelses- og Forskningsministeriet bakker op om at fremme samarbejdet mellem VEU-centre, erhvervsskoler, AMU- og VUC-centre, erhvervsakademier mv., regionerne og de regionale vækstfora. Det vil endvidere være centralt at inddrage jobcentrene i dette samarbejde, da jobcentrene har ansvaret for beskæftigelsesindsatsen overfor de ledige.
- *at flere gennemfører en erhvervsuddannelse*. Projekterne kan fx omhandle unge på vej ind eller i erhvervsuddannelsessystemet, flere virksomhedspraktikker og talentudvikling og iværksætteri, der kan gøre erhvervsuddannelserne mere attraktive og mindske frafaldet.

○ **En styrket og koordineret turismeindsats**

Antallet af udenlandske turister ved de danske kyster har været i konstant tilbagegang de seneste 10 år. Det skyldes bl.a. øget konkurrence fra den tyske Østersøkyst, det generelt høje danske prisniveau samt mangel på innovation og kvalitetsudvikling i det danske turismeerhverv. Evalueringerne af den regionale vækstindsats for 2010-2012 viser, at man ikke har kunnet dokumentere effekter af turismeindsatsen. Regeringen har udarbejdet en vækstplan for dansk turisme, der skal skabe vækst og arbejdspladser i dansk turisme ved at udnytte og synliggøre de danske styrkepositioner og skabe en mere effektiv turismefremmeindsats.

Som følge af en politisk aftale om Vækstplan for turisme mellem regeringen og et flertal af Folketingets partier i juni 2014, har Erhvervs- og Vækstministeriet indgået en aftale med Danske Regioner om en ny organisering af den regionale turismefremmeindsats med virkning fra januar 2015.

Aftalen indebærer:

- ✓ At den regionale indsats for udvikling af turismeproduktet mv. samles under tre fælles regionale udviklingsselskaber, der skal have ansvaret for udvikling af hhv. kyst- og naturturismen, erhvervs- og mødeturismen samt storbyturismen.
- ✓ At det er regionerne, der har ansvaret for etablering af den ny organisering med virkning fra januar 2015.

Som følge af den politiske aftale mellem regeringen og Folketingets partier, vil regeringen i efteråret 2014 fremlægge forslag til Lov om dansk turisme, der medfører etablering af et Nationalt Turismeforum, som i

tæt samarbejde med VisitDenmark og de tre nye udviklingselskaber, vil have ansvaret for at fastlægge strategi og større udviklingsinitiativer i den fremtidige offentlige turismefremmeindsats.

Parterne aftaler endvidere:

j. Madoplevelser til turister

De regionale vækstfora understøtter i samarbejde med FOOD, at der i løbet af 2014 igangsættes et projekt med fokus på bedre madoplevelser til turisterne i områder uden for de større byer. Viden fra regionale indsatser indgår i en større og ambitiøs fælles satsning. Mad- og spiseoplevelser er et centralt element for tiltrækningen af turister uden for de større byer. Ved at sætte fokus på dette element og facilitere et kvalitetsløft af spiseoplevelserne kan man være med til at fastholde og understøtte en positiv turismeudvikling. Eventuel regional medfinansiering skal ligge inden for Syddanmarks strategi og handlingsplan, og koordineres med arbejdet i de kommende udviklingselskaber. Eventuelle ansøgninger om regional medfinansiering behandles og effektvurderes på lige fod med andre ansøgninger.

o Samarbejde om sundhed og velfærdsteknologi

Parterne er enige om, at Danmark i de kommende år skal stå godt rustet til at omsætte de globale vækstmuligheder på sundheds- og velfærdsområdet til gavn for vækst og jobskabelse herhjemme. Derfor aftalte parterne i de regionale vækstpartnerskaber 2013 at øge samarbejdet og parterne har i 2013 blandt andet

- ✓ Udarbejdet en handlingsplan for styrket offentlig-privat samarbejde om klinisk forskning, der er offentliggjort i foråret 2014. Danske Regioner indgik i arbejdsgruppen.
- ✓ Styrket rammerne for offentlig-privat samarbejde om markedsudvikling, innovation og forskning, bl.a. ved at udbyde et samfundspartnerskab om 'Danmark som foretrukket land for tidlig klinisk afprøvning af ny medicin'. Parterne har også samarbejdet i 'Partnerskab for sundheds- og sygehusinnovation' og arbejdet på en 'National strategi for adgang til danske sundhedsdata'.
- ✓ Indgået en strategisk samarbejdsaftale mellem den danske og japanske regering i marts 2014, der skal bidrage til at styrke relationerne mellem danske og japanske virksomheder og videninstitutioner med henblik på udvikling af nye teknologier, produkter osv. Indsatsen følger også op på regeringens vækstplan for sundheds- og velfærdsløsninger.

Parterne vil fortsætte og udbygge samarbejdet med følgende initiativer:

k. Synliggøre den danske klynge for velfærdsteknologi og tiltrække globale talenter og vækstiværksættere

Parterne er enige om at styrke samspillet om at udvikle en stærk international forsknings- og erhvervsmæssig styrkeposition inden for velfærdsteknologi ved at synliggøre Welfare Tech og tiltrække globale talenter og vækstiværksættere. Konkret aftales at

- Syddansk Vækstforum gennemfører et demonstrationsprojekt med en målrettet indsats for at tiltrække og fastholde globale iværksættertalenter/vækstiværksættere til regionen inden for velfærdsteknologi mv. Indsatsen kan fx bygge videre på erfaringerne fra Welfare Tech Invest og Accelerace Welfare og se på mulighederne for at få mere effekt ud af den eksisterende indsats målrettet vækstiværksættere. Syddansk Vækstforum vil invitere Erhvervs- og Vækstministeriet, Uddannelses- og Forskningsministeriet og Beskæftigelsesministeriet til at afklare om statslige aktører / initiativer kan indgå i indsatsen.

- parterne i fællesskab medvirker til at synliggøre den velfærdsteknologiske klynges tilbud og kompetencer nationalt og internationalt, fx via det statslig-regionale og private samarbejder om Health Care Denmark.
- Syddansk Vækstforum understøtter Welfare Techs specialisering som en international anerkendt klyngeorganisation til gavn for virksomheder i hele Danmark. Vækstforum Syddanmark vil arbejde for at indgå aftaler med andre relevante vækstfora, der kan styrke den regionale arbejdsdeling og samspillet mellem erhvervet og videnmiljøerne på tværs af regionerne.
- Parterne er desuden enige om at understøtte, at viden og redskaber inden for OPI stilles til rådighed nationalt og videreudvikles med fokus på private virksomheder via Welfare Tech. Erhvervsstyrelsen og Region Syddanmark vil indgå i en fælles følgegruppe, som skal bistå i videreudviklingen af initiativer.

I. Samarbejde relateret til Center for Borgernær Velfærdsteknologi

I Syddanmark har man afsat 30 mio. kr. til etablere det tværsektorielle Center for Borgernær Velfærdsteknologi, der skal sikre, at sygehuse, kommuner og virksomheder i fællesskab bliver bedre og hurtigere til at udvikle borgernær velfærdsteknologi. Derudover er afsat 30 mio. kr., som skal understøtte test og afprøvning af løsninger. I tilknytning hertil vil:

- Parterne i 2014 undersøge muligheden for at samarbejde om konkrete offentlig-private forsøgsprojekter, hvor der udvikles nye services og ydelser, der løser udfordringerne i fremtidens sociale sektor og sundhedsvæsen og bidrager til vækst og jobskabelse i regionen.
- Syddansk Vækstforum vil i samarbejde med relevante parter, herunder Danske Regioner, National Sundheds-IT og Dansk Standard afklare, hvordan Center for Borgernær Velfærdsteknologi kan anvendes i forbindelse med test og udbredelse af relevante standarder.
- Syddansk Vækstforum og Socialstyrelsen vil desuden afklare, hvordan Center for Borgernær Velfærdsteknologi kan anvendes til test og udbredelse af nye teknologier, som kan bidrage til at løse fremtidige udfordringer inden for socialektoren.

m. Partnerskaber med Japan inden for velfærds- og robotteknologi

Vækstforum og Erhvervs- og Vækstministeriet vil undersøge erhvervsperspektiverne i et styrket samarbejde med Japan inden for velfærds- og robotteknologi. Aftalen skal styrke relationerne mellem danske og japanske virksomheder og videninstitutioner med henblik på at udvikle nye teknologier og produkter, jf. regeringens strategiske samarbejdsaftale med Japan fra marts 2014.

Erhvervs- og Vækstministeriet og Syddansk Vækstforum har i efteråret 2014 gennemført en fælles fact-finding mission i Japan. Det vurderes, at der er et potentiale for samarbejde inden for velfærds- og robotteknologi med udgangspunkt i de japanske styrker inden for robotteknologi og automatisering og de danske styrker inden for usability, brugerinvolvering og design.

Parterne er enige om at arbejde videre med en afdækning af den konkrete interesse for samarbejde blandt virksomheder og andre aktører i henholdsvis Japan og Danmark samt på baggrund heraf konkretisere eventuelle samarbejds muligheder. Målet med et eventuelt samarbejde vil være at skabe

erhvervsmæssig vækst og gevinst for de danske virksomheder og aktører. Som afsæt for det videre arbejde vil parterne nedsætte en arbejdsgruppe med deltagelse af relevante nationale og regionale parter. Erhvervs- og Vækstministeriet og Syddansk Vækstforum har et fælles ansvar for fremdriften i samarbejdet på nationalt og regionalt niveau.

o **Øget anvendelse af kreative kompetencer i erhvervslivet**

De kreative erhverv udgør en væsentlig del af dansk økonomi. De beskæftiger ca. 85.000 personer (årsværk) i såvel service som produktion og omsætter for omkring 200 mia. kr. Design og kreative kompetencer kan fx gøre flere danske produktionsvirksomheder i stand til at udnytte potentialerne i design, fx i forhold til nye teknologier og innovative materialer. Derfor aftalte parterne i de regionale vækstpartnerskaber 2013 at øge samarbejdet på området og parterne har i 2013 blandt andet understøttet:

- ✓ Forundersøgelse vedrørende Danmark som World Design Capital. Forundersøgelsen er afsluttet og fastslår, at det ikke er oplagt, at Danmark afholder World Design Capital.
- ✓ Kreative erhvervs adgang til Proof-of-Business sparringsforløb samt udviklingen af et landsdækkende acceleratorprogram for virksomheder i de kreative erhverv
- ✓ Etableringen af et nationalt partnerskab med Dansk Design Center, Dansk Industri, Danish Design Association, DTU og en række virksomheder i spidsen.

Parterne vil gå i dialog om at gennemføre andre initiativer, der styrker markedsføringen af Danmark som førende arkitektur, mode- og designnation og som øger brugen af design som redskab til udvikling af nye produkter og serviceydelser i virksomheder:

n. Markedsføring af Danmark som arkitektur, mode- og designnation

Parterne vil fortsætte samarbejdet om markedsføringskonsortiet DANISH, som er placeret i tilknytning til Design2Innovate. Desuden afsøges mulighederne i et styrket samspil i forhold til Index:Award. Målet er at sikre koordinering, synergi og gennemslagskraft i markedsføringsindsatsen.

o. Partnerskab for styrket konkurrenceevne gennem brug af design

Virksomheders anvendelse af design, herunder strategisk design, kan have positive effekter for virksomhedens innovation. Nye teknologier, nye metoder, innovative materialer samt fx Big Data giver nye måder at anvende design på i udviklingen af nye forretningsmodeller, produkter og løsninger.

Parterne vil i 2015 samarbejde om at udbrede anvendelsen af design yderligere til det brede erhvervsliv i hele landet. Det sker med udgangspunkt i på den ene side de syddanske styrker indenfor design, som indgår i bl.a. Syddansk Vækstforums initiativ, Design2Innovate, og på den anden side designpartnerskabet mellem Dansk Design Center, Dansk Industri m.fl., som er igangsat under regeringens Markedsmodningsfond. Designpartnerskabet vil kontakte Design2Innovate med henblik på et styrket samarbejde i regi af partnerskabet.

o **Styrkelse af det dansk-tyske samarbejde**

Den dansk-tyske grænseregion har væsentlig betydning for tilknytningen til Tyskland og mulighederne for danske virksomheder på det tyske marked bl.a. i kraft af den gensidige sprog- og kulturforståelse i grænselandet. Parterne har allerede taget væsentlige skridt mod at skabe en sammenhængende dansk-tysk grænseregion:

- ✓ De to hidtidige dansk-tyske programmer (INTERREG 4A Femern Bælt og INTERREG 4A Syddanmark-Schleswig-K.E.R.N.) sammenlægges i perioden 2014-2020 til ét enkelt program. Koordineringsgruppen for det dansk-tyske INTERREG-samarbejde med deltagelse af danske og tyske repræsentanter fra både nationalt og regionalt niveau har udarbejdet udkast til samarbejdsprogram for perioden 2014-2020.
- ✓ Partnerskabsaftalen fra 2007 mellem Region Syddanmark og delstaten Slesvig-Holsten, som udmøntes i 2-årige handlingsplaner, danner rammen om det regionale grænseoverskridende samarbejde.
- ✓ Det dansk-tyske infocenter i Padborg har gennem 10 år rådgivet grænsependlere, virksomheder og forvaltninger om det dansk-tyske arbejdsmarked. Infocentret har oparbejdet en betydelig viden, som kommer hele den dansk-tyske grænseregion til gavn.

Parterne er enige om at understøtte og styrke det eksisterende dansk-tyske samarbejde i grænselandet via nedenstående initiativer:

p. Bedre information til grænsegængere og virksomheder med grænseoverskridende aktiviteter

Region Sønderjylland-Schleswigs infocenter har oplevet en stigning i antallet af henvendelser fra grænsegængere og virksomheder omkring Femern Bælt. Med henblik på at sikre at infocentret fortsat kan stille sin viden til rådighed for borgere og virksomheder langs hele den dansk-tyske grænse, står Beskæftigelsesministeriet, Erhvervs- og Vækstministeriet og SKAT til rådighed for samarbejde, herunder samarbejde om information i forbindelse med konkrete spørgsmål fra borgere og virksomheder samt samarbejde om arrangementer mv. målrettet grænsegængere og virksomheder med grænseoverskridende aktiviteter.

q. Styrke samarbejdet indenfor videregående uddannelse

Der har i en årrække været et dansk-tysk samarbejde mellem universiteter og videregående uddannelser i Syddanmark og Slesvig-Holsten. Parterne vil arbejde for at styrke dette samarbejde, som er et væsentligt element i integration såvel som kompetenceudvikling på tværs af grænsen, herunder se på mulige veje til at overkomme formelle barrierer for samarbejdet.

r. Styrkede muligheder for praktikophold i Tyskland

Manglen på praktikpladser på erhvervsuddannelserne er et velkendt problem, og en af de større udfordringer, der skal håndteres, hvis regeringens målsætning om at 30 % skal gennemføre en erhvervsuddannelse i 2025 skal indfries. Region Syddanmark arbejder sammen med danske og tyske samarbejdspartnere på et INTERREG projekt, der skal styrke mulighederne for praktikophold i Tyskland, ligesom det skal styrke det generelle uddannelsessamarbejde på tværs af grænsen. Regeringen og Vækstforum er enige om at følge arbejdet i projektet tæt. Region Syddanmark er økonomisk partner i projektet mens Undervisningsministeriet vil indgå som økonomisk uafhængig netværkspartner i projektet.

s. **Styrket dansk-tysk samarbejde**

Regeringen igangsætter et dansk/tysk arbejde med henblik på at gøre status over det eksisterende dansk-tyske samarbejde samt identificere eventuelle indsatser, der kan styrke vækst og erhvervsudvikling i grænseregionen. Arbejdet tager udgangspunkt i de lokale og regionale erfaringer samt eksisterende samarbejder, og indledes med afholdelsen af en opstartskonference primo 2015, hvor Syddansk Vækstforum og andre relevante aktører inviteres.

o **Samarbejde om udbredelse af bredbånd og mobildækning**

Regeringen har sat som mål, at alle husstande og virksomheder i 2020 skal have adgang til en bredbåndsforbindelse med mindst 100 Mbit/s download og mindst 30 Mbit/s upload. Der forventes fortsat i de kommende år at være områder i Region Syddanmark, hvor virksomheder og forbrugere ikke kan få den bredbåndshastighed eller mobilforbindelse, som de ønsker til en rimelig pris. Dette kan hæmme erhvervsudvikling og bosætning i regionen. Siden det regionale vækstpartnerskab blev indgået i 2013 har parterne:

- ✓ Drøftet hvordan man regionalt kan understøtte den regionale udvikling af bredbånd og mobildækning, herunder udnytte de nye muligheder, som gives.
- ✓ Afholdt to konferencer – en i København og en i Middelfart – i juni og august 2014 med fokus på, hvordan kommuner og regioner kan medvirke til at fremme bredbåndsdækningen lokalt. Drøftelserne viser, at regioner og særlig kommuner kan spille en vigtig rolle i forhold til at etablere bredbånd og mobiltelefoni. Regioner og kommuner har en række konkrete værktøjer til rådighed, bl.a. har kommunerne mulighed for at stille dækningskrav i forbindelse med indkøb og kan etablere passiv infrastruktur med erhvervsfremmeformål, hvor markedet ikke af egen kraft etablere infrastruktur.
- ✓ Afholdt et møde i juni for regionen, de fynske kommuner og med deltagelse af ministeren for by, bolig og landdistrikter med fokus på både de praktiske og de politiske muligheder for at fremme bredbåndsudviklingen.

De regionale vækstfora kan støtte den strategiske og koordinerende indsats på tværs af kommunerne og andre regionale aktører, samt generelt understøtte anvendelse af IKT i regionen. Det er særligt relevant i områder, hvor markedet er tilbageholdende med at etablere en mobil- og bredbåndsdækning, der lever op til regeringens målsætning.

Bredbåndskortlægningen har hidtil været opgjort på postnummerniveau. Det har derfor ikke været muligt at identificere de bredbåndshastigheder, som de enkelte husstande og virksomheder har adgang til. Ultimo 2014 lanceres en mere detaljeret bredbåndskortlægning, som skal give borgere, virksomheder og offentlige myndigheder et så præcist et billede af bredbånds- og mobildækningen som muligt på lokalt niveau. Kortlægningen udvikles i samarbejde med KL, Danske Regioner og telebranchen. Kortlægningen vil blive gjort tilgængelig i en ny interaktiv form, som kan styrke gennemsigtigheden for regioner, kommuner, borgere og andre brugere. Den nye kortlægning kan udgøre et vigtigt fundament i tilrettelæggelsen af den lokale indsats fremadrettet.

Regeringen, KL og Danske Regioner vil på baggrund af den nye detaljerede kortlægning gøre status for udviklingen i retning af en velfungerende mobil- og bredbåndsinfrastruktur med henblik på realisering af

ambitionerne i strategi for digital velfærd. Parterne vil fortsætte samarbejdet og er enige om følgende leverancer og milepæle:

t. Regionale strategier baseret på digitalt dækningskort

Regionsrådet i Syddanmark vil gennem arbejdet med de regionale vækst- og udviklingsplaner sætte fokus på udbredelsen af hastigheden på bredbåndsforbindelser som et væsentligt rammevilkår for bosætnings- og erhvervsudviklingen.

Syddansk Vækstforum og regionsrådet vil gå i dialog med bl.a. kommuner, lokale aktører og teleselskaber for at kortlægge, hvor i regionen der er lokale udfordringer, og drøfte om disse kan adresseres ved fælles hjælp. Erhvervs- og Vækstministeriet kan understøtte drøftelserne på baggrund af den interaktive kortlægning, der vil give et detaljeret billede af bredbåndsdækningen på lokalt niveau. Ministeriet kan desuden bistå med vejledning om regionale muligheder for at fremme mobil- og bredbåndsdækningen.

Erhvervs- og Vækstministeriet vil på baggrund af den interaktive kortlægning gå i dialog med vækstfora og relevante kommuner med henblik på at drøfte, hvordan regionerne og kommunerne kan adressere de lokale udfordringer med dækningen.

u. IKT i den regionale vækststrategi

Syddansk Vækstforum vil i forbindelse med udarbejdelsen af sin regionale vækst- og udviklingsstrategi drøfte, hvilken betydning digitalisering og IKT-infrastruktur har for bl.a. erhvervsudviklingen i regionen samt i overvågningen af de regionale vækstvilkår. Regeringen har ultimo 2014 lanceret en vækstplan for IKT og digital vækst, der skal bidrage til at styrke væksten i IKT-erhvervene og fremme erhvervslivets udnyttelse af digitaliseringens muligheder.

Tillæg om administrative samarbejder

Tillæg til aftale om regionalt vækstpartnerskab for 2015 mellem regeringen og Syddansk Vækstforum

○ Øget fokus på effekt og læring

Evalueringen af kommunalreformen i 2012 viste, at det var svært at få et klart billede af resultaterne af de regionale vækstforas indsats. Parterne aftalte derfor i de regionale vækstpartnerskaber 2013 et styrket samarbejde om evaluering og effektmåling og har som led heri:

- ✓ Videreudviklet og forbedret det registerbaserede system således, at der kan opgøres effekter af regionale projekter på de deltagende virksomheders omsætning og jobskabelse ift. en kontrolgruppe af sammenlignelige virksomheder. Systemet er etableret af de fem regioner, Bornholms Regionskommune, Danmarks Statistik og Erhvervs- og Vækstministeriet. Systemet indeholder desuden en monitoringsdel, der gør det muligt at skabe et overblik over, hvem de projektdeltagende virksomheder er, hvordan er deres branchetilknøytning, beskæftigelse, omsætning, indtjening, eksport mv. I 2014 forsøges udviklet et lignende system til effektmåling og monitorering af personrettede projekter baseret på en systematisk indsamling af deltagernes CPR-numre.
- ✓ Aftalt, at der i forbindelse med de konkrete projektansøgninger til Regionalfonden og Socialfonden 2014-2020 skal opstilles klare og logiske effektkæder med tilhørende kritiske antagelser. Projektansøger redegør for projektets forventede effekter og forklarer, hvordan projektets aktører og aktiviteter konkret bidrager til de opstillede effektmål. Om muligt skal effektkæderne baseres på evidensbaseret forskning, erfaringer, evalueringer mv. Der opstilles målbare indikatorer for alle led i effektkæden, så man kan følge, om projektet er på rette spor.

Der er hermed etableret et godt afsæt for at få øget viden om effekten af en række regionale erhvervsfremmeindsatser. Den ny viden kan på længere sigt føre til øget effekt, hvis erfaringerne - efterhånden som de opsamles og systematiseres - bringes med i det fremadrettede arbejde. Parterne vil arbejde for følgende leverancer og milepæle:

a. Udbredelse af effektmålingssystemet.

Udenrigsministeriet vil senest i foråret 2015 gå i dialog med KL og Danske Regioner med henblik på at aftale relevante rapporterings- og dataindsamlingskrav, der kan sikre et kontinuerligt fokus på registerbaseret måling af eksporteffekt på tværs af de offentlige eksportstøtteordninger.

b. Viden om effekt som grundlag for udvikling af regionale strategier og projekter.

De regionale vækstfora og Erhvervsstyrelsen er i dialog om principperne for en mulig fælles evalueringspraksis og vil senest i foråret 2015 have aftalt en model, der bl.a. skal gøre det nemmere at opnå læring af sammenlignelige projekter på tværs af regionerne, både til brug for den overordnede strategiudvikling i regionerne og til vurdering af konkrete projekter. Endvidere skal evalueringspraksissen kunne anvendes til at justere projekter undervejs samt danne grundlag for en formidling af de opnåede resultater. Evalueringspraksissen skal også ses i sammenhæng med DVR's nye opgave i at benchmarke den regionale vækstindsats og understøtte læring på tværs. Erhvervsstyrelsen vil ultimo 2014 invitere de regionale vækstfora til en drøftelse herom.

○ **Midlerne skal hurtigere ud at virke hos virksomhederne**

Parterne er enige om, at der bør tilstræbes at være så kort tid som muligt fra virksomhederne ansøger om EU-medfinansiering til godkendte projekter omsættes til handling til gavn for vækst og beskæftigelse. Både de regionale vækstfora og Erhvervsstyrelsen har hver for sig fokus på at sagsbehandlingen er god og effektiv. Når virksomhederne vurderer sagsbehandlingen af deres ansøgninger, er det imidlertid den samlede sagsbehandlingstid fra ansøgning hos vækstfora til kontrakt om medfinansiering fra Erhvervsstyrelsen, som afgør om de oplever sagsbehandlingstiden som tilfredsstillende. Den samlede sagsbehandlingstid kan fx trække ud, hvis en ansøgning ikke vurderes at være fyldestgørende oplyst. Derfor er parterne enige om, at arbejde for følgende leverancer og milepæle:

c. Etablering af et fælles servicemål for administration.

Erhvervsstyrelsen og de regionale vækstfora vil senest i sommeren 2015 udarbejde et fælles servicemål for den samlede sagsbehandling af regional- og socialfondsansøgninger, der fastlægger den tidsmæssige ramme for sagsbehandlingstiden fra ansøgningens modtagelse til tilsagnets udstedelse. Erhvervsstyrelsen vil i foråret 2015 indlede et samarbejde med vækstfora herom.

○ **Øget hjemtag af forskningsmidler fra EU**

I forbindelse med den nye finansielle ramme for EU's budget 2014-2020 øges de midler, som medlemslande kan hjemtage på bl.a. forsknings- og erhvervsområdet. Det gælder særligt forsknings- og innovationsprogrammet Horizon 2020, hvor budgettet øges med 24 pct. i forhold til det tidligere 7. rammeprogram. Samtidig vurderes det, at konkurrencen om midlerne vil blive skærpet. Danmark får desuden færre EU-midler fra EU's Regionalfond og Socialfond, der skal anvendes i nationale programmer til blandt andet innovation, forbedret konkurrenceevne i SMV'er, grøn omstilling, iværksætteri, social inklusion og uddannelsesløft. For at skabe de bedst mulige forudsætninger for at virksomheder og forskningsinstitutioner kan hjemtage EU-midler i international konkurrence har parterne med afsæt i de regionale vækstpartnerskaber i 2013

- ✓ Indgået aftaler med andre rådgivere fra erhvervsfremme-, innovations- og forskningsområdet i maj 2013 om at etablere en fælles indgang "EU-DK-Support", der skal give danske forskere og virksomheder velkvalificeret, effektiv og rettidig hjælp og rådgivning, når de ansøger EU-programmer inden for forskning, innovation, erhvervsudvikling og iværksætteri. Partnerne i EU-DK Support samarbejder inden for fire indsatsområder a) Nem og overskuelig adgang til rådgivning, b) Målgrupperelevant og opsøgende informations- og rådgivningsindsats c) Formidling af cases og succes historier og d) Matchmaking.

Parterne vil tilstræbe, at samarbejdet bidrager til at øge hjemtag af EU-midler i budgetperioden 2014-2020 ift. 2007-2013 således, at den danske andel af de udbudte midler vil være: 2,5 pct. for Horizon 2020, 2,2 pct. for COSME og for et Kreativt Europa hhv. Mediadelprogrammet 4, 9 pct. og Kulturdelprogrammet 8,4 pct. Udfordringen for medlemmerne af EU-DK Support er at øge antallet af ansøgere, samtidig med at sikre en høj kvalitet af ansøgningerne til EU-programmerne. Endvidere betyder de ambitiøse målsætninger, at en

højere andel af innovationsaktive virksomheder end hidtil skal deltage i EU-programmer. Som led i gennemførelsen vil parterne arbejde for følgende leverancer og milepæle:

d. Opsøgning af innovative virksomheder.

På landsplan skal i der i 2015 samlet opsøges 1700 virksomheder. I forlængelse heraf vil vækstforum understøtte, at den regionalt udpegede koordinator sikrer, at der i 2015 bliver opsøgt 330 virksomheder i Region Syddanmark.

Forudsætningen for at øge hjemtaget af EU-midler til Danmark er, at virksomheder får viden og mulighed for at deltage i EU-programmer. Derfor sættes i 2014 og 2015 særlig fokus på den opsøgende indsats overfor virksomheder, der bl.a. har deltaget i nationale innovationsprogrammer. Erhvervs- og Vækstministeriet samt Uddannelses- og Forskningsministeriet stiller følgende til rådighed for de regionale koordinatører:

- en webbaseret platform for videndeling
- kontaktoplysninger på virksomheder, der har søgt relevante nationale puljemidler

Der er udpeget seks regionale koordinationer for den opsøgende indsats (Væksthus Hovedstadsregionen, Syddanmarks EU-kontor, Norddanmarks EU-kontor, Væksthus Midtjylland, Europe Direct Bornholm, ZealandDanmark EU Office). De rådgivende aktører, herunder de regionale vækstfora, udarbejder årligt handlingsplaner for den opsøgende indsats.

o Udviklingsprojekter inden for sundhed og velfærd.

Både staten, regionerne og kommunerne har over de seneste år investeret betydelige midler i udvikling og test af nye løsninger inden for sundheds- og velfærdsområdet for at fremme en mere effektiv opgaveløsning og bedre udnytte det erhvervsmæssige potentiale på sundheds- og velfærdsområdet. Erfaringerne fra de iværksatte udviklingsprojekter viser, at der ofte opstår barrierer for kommercialisering og markedssucces.

e. Fra udviklingsprojekt til kommercialisering og marked.

Parterne er enige om at udarbejde guidelines for, hvordan der skabes mest mulig værdi af udviklingsprojekter på sundheds- og velfærdsområdet med særligt fokus på kommercialisering og markedsadgang. Der kan bygges videre på de værktøjer, der er udviklet i regi af OPI-lab.

Erhvervsstyrelsen nedsætter i efteråret 2014 en arbejdsgruppe bestående af DR, KL, Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse og Erhvervsstyrelsen. Som led i arbejdsgruppens arbejde gennemføres en konsulentopgave, der finansieres af Erhvervsstyrelsen. Guidelines drøftes af Danmarks Vækstråd, i regeringen samt i de regionale vækstfora inden sommeren 2015.